

**Principis i criteris per a l'acció
cultural a Granollers,
*una mirada des de l'Agenda 21
de la cultura***



**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cultura



**AJUNTAMENT DE
GRANOLLERS**

**Principis i criteris per a l'acció
cultural a Granollers,
*una mirada des de l'Agenda 21 de la cultura***

Juliol 2007

Índex

A. Introducció: una nova mirada a la realitat cultural de la ciutat	5
I. Antecedents	6
II. L'Agenda 21 de la cultura	7
III. Presentació de l'estudi	8
IV. La metodologia	11
B. Diagnòstic: noves aproximacions a partir de l'Agenda 21	16
I. Context Sociodemogràfic	18
II. Accés a la cultura	23
1. Elements de diagnòstic	26
1.1 Hàbits i consum cultural a Granollers	27
1.1.1 Uns nivells de consum propers a la mitjana dels municipis similars de la província	27
1.1.2 La identificació del públic i el no públic	30
1.2 El públic	34
1.2.1 Una alta capacitat de retenció de públic a la ciutat	34
1.2.2 La programació cultural: l'oferta genera demanda	36
1.3. El no públic	42
2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa	47
2.1. Aproximació a partir dels perfils sociològics	47
2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió	57
2.3. Elements dominants de l'aproximació sociològica	66
III. Expressivitat cultural	68
1. Elements de diagnòstic	71
1.1 L'activitat formativa	72
1.1.1 La formació musical, al centre de la formació en disciplines artístiques	72
1.1.2 El tallerisme, una bona manera d'aproximar la formació i de despertar nous interessos.	73
1.1.3 L'escola i l'associacionisme, una bona aliança cara a la formació d'infants i joves	74

1.2 L'activitat creativa.....	76
1.2.1 La pràctica artística, un hàbit encara poc comú	76
1.2.2 El foment de la creació a través de premis i ajuts a la producció..	78
1.2.3 L'expressivitat artística com a eina de desenvolupament comunitari.	79
1.2.4 Roca Umbert, fàbrica de les arts: un futur amb nous espais per a la creació	79
1.3 L'activitat associativa	81
1.3.1 La participació en associacions culturals és la principal forma d'expressivitat cultural a Granollers	81
1.3.2 La participació en entitats la protagonitza un sector determinat de la societat.	83
2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa	85
2.1 Aproximació a partir dels perfils sociològics	85
2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió	91
2.3 Elements dominants de l'aproximació sociològica	95
IV. Governança i participació	96
1. Elements de diagnòstic	98
1.1 La cultura en l'estructura municipal	99
1.2 La governança de la cultura a Granollers	101
1.2.1. Els espais de gestió pública.....	101
1.2.2. La participació en la presa de decisions	104
a. Espais de participació	104
b. Els protagonistes de la participació	110
c. Relacions entre els espais de participació	113
2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa	116
2.1 Aproximació a partir dels perfils sociològics	116
2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió	120
2.3 Elements dominants de l'aproximació sociològica	123
V. Conclusions.	124
1. Accés a la cultura	126
2. Expressivitat cultural	134
3. Governança i participació	138

<i>C. Estratègia: un nou model per a la política cultural a Granollers</i>	145
I. El nou context, els nous reptes	146
II. Un nou model de política cultural	150
1. Principis per a un nou model de política cultural	151
2. La nova estratègia	153
1. Granollers educa: construeix cultura	154
2. Granollers crea: la ciutat expressa	156
3. Granollers accessible a la cultura	158
4. Granollers espai cultural compartit	160
3. Els criteris per a un nou model de política cultural	162
<i>D. Annex</i>	163
I. Mapa de Recursos Culturals	164
1. Els agents	166
1.1 El sector públic	166
1.2 El Tercer sector	170
2. Els equipaments culturals	175
2.1 Biblioteques	175
2.2 Espais patrimonials	177
2.3 Equipaments escènics	177
2.4 Sales d'exposicions	178
2.5 Roca Umbert	179
2.6 Centres culturals de proximitat	180
2.7 Altres espais	181
3. El patrimoni històric cultural i festiu	182
II. Relatòries de la Jornada de Treball	183
<i>E. Fonts estadístiques i documentals</i>	202
<i>F. Crèdits i relació de participants</i>	204

A. Introducció

una nova mirada a la realitat cultural de la ciutat

I. Antecedents

Granollers va participar en els debats del IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre, en el marc del Fòrum Universal de les Cultures – Barcelona 2004. Amb aquests debats es va culminar el llarg procés de redacció de l'Agenda 21 de la cultura. La participació activa en aquests debats va representar una mostra del compromís de Granollers amb aquesta declaració, que es va concretar amb la seva adhesió en un Ple Municipal el 28 de març de 2006.

Amb el present estudi es dóna compliment a l'article 47 de l'Agenda 21 que compromet als governs locals a l'impuls de “la redacció de plans locals de cultura (...), en coordinació estreta amb els processos de participació i planificació estratègica”.

Més enllà de la declaració d'intencions, el punt de partida per a l'elaboració d'aquest estudi, que té el suport del CERC (Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona), es nodreix de l'experiència acumulada com a mínim en tres àmbits: en primer lloc, la llarga tradició en la planificació estratègica de Granollers¹; en segon lloc, centrant la mirada a l'àmbit de la cultura, existeix un bon nombre d'estudis específics sobre diversitat d'aspectes de la cultura de la ciutat²; i, en tercer lloc, l'experiència acumulada pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona i l'equip de professionals externs que han coordinat l'estudi.

És important conèixer els antecedents i l'experiència acumulada per entendre el pas endavant que comporta aquest estudi. El canvi de paradigma que suposa un document com L'Agenda 21, que apareix com un nou marc de referència, i que aquí s'ha utilitzat com una nova eina conceptual que ha permès realitzar una determinada lectura de la realitat cultural de Granollers.

¹ des del Pla Estratègic , aprovat el 1999, fins al més recent Projecte Educatiu de Granollers

² Aquí es poden citar: l'estudi sobre l'*impacte social i econòmic de la Festa Major de Granollers 2000* (2001); l'estudi d'*Hàbits Culturals de Granollers* (2003), *Aproximació al públic del Teatre Auditori de Granollers* (2003), i, finalment, l'aproximació al *Mapa d'Equipaments i espais culturals de Granollers i la seva conurbació* i l'*Estudi de la Participació en l'àmbit cultural de Granollers* – presentats el 2006-

II. L'Agenda 21 de la Cultura

El document “Agenda 21 de la cultura, un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural” va ser aprovat per ciutats i governs locals d'arreu del món reunits en el IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre, el dia 8 de maig de 2004 a Barcelona.

Es tracta d'un document que “vol contribuir a donar una resposta als reptes de desenvolupament cultural que el món afronta en aquest segle XXI. La idea inicial guarda moltes semblances amb el procés que es va desenvolupar a finals del segle XX respecte del medi ambient. Enguany s'està desenvolupant una conscienciació similar en el camp de la cultura, que està assolint un paper central en la mundialització. Per això és especialment important desenvolupar acords que promoguin la diversitat cultural, el caire obert de la cultura i la importància de la creació i la participació cultural.”³. L'Agenda 21 parteix d'una concepció àmplia de la cultura i la situa com un element central de l'agenda política mundial.

Es tracta del primer document de referència internacional per a l'aplicació de polítiques culturals a nivell local elaborat de manera ascendent. I aquest és un aspecte cabdal de la seva importància. Parteix de l'anàlisi feta des de l'àmbit local, el més proper als ciutadans i ciutadanes, per parlar dels efectes de la mundialització, de la seva repercussió a nivell local i de possibles solucions per atenuar els seus efectes negatius.

L'Agenda 21 de la Cultura està organitzada a partir de 67 articles i tres capítols:

Principis: vinculen l'agenda 21 a la Declaració dels Drets Humans posant l'èmfasi en conceptes com el respecte a la diversitat cultural, la sostenibilitat, la democràcia participativa i la generació de condicions per a la pau. (16 articles)

Compromisos: dels compromisos cal destacar la demanda de centralitat per a les polítiques culturals, l'accent en la idea d'accés i participació en la vida cultural, i la vinculació de cultura i democràcia que implica una major participació de la ciutadania. (29 articles)

Recomanacions: es formulen a diferents nivells de govern a partir de propostes d'actuació i d'objectius per les administracions, es té en compte el món local, el regional, el nacional, l'estatal i la relacions internacionals fins a les agències i els programes de Nacions Unides. (22 articles)

³ Extret de l'Agenda 21 de la cultura

III. Presentació de l'estudi

L'estudi que es presenta culmina un llarg procés de recerca, participació ciutadana i reflexió col·lectiva entorn la cultura a Granollers. Un procés que ha assumit el repte de partir conceptualment de l'Agenda 21 de la cultura per fer una mirada diferent a la realitat cultural de la ciutat. El projecte desenvolupat es situa en objectius diferents als esquemes clàssics de treball dels plans d'acció cultural, posant l'accent en una bona definició conceptual del punt de partida i en aconseguir noves aproximacions al diagnòstic. Alhora, el resultat final, la proposta d'estratègia, no es concreta en un pla d'acció sinó que tracta de construir una bona eina de treball de cara a l'elaboració de futurs plans d'acció.

El repte de fer una lectura de la realitat cultural des de la mirada de l'Agenda 21 requereix, en primer terme, fer una lectura de la pròpia Agenda, definint quins són els conceptes “força” que l'orienten. L'Agenda 21 és un marc de referència ampli que cal acotar i interpretar per tal de clarificar quina és la posició de partida.

Al fer una lectura de l'Agenda 21 cercant-ne els elements transversals apareixen conceptes com els drets culturals, la diversitat cultural, l'accés, la sostenibilitat cultural, la creativitat o la participació. Tots ells relacionats amb un que s'erigeix encara com a més bàsic o elemental: **la ciutadania**. En aquest sentit, no es pot oblidar que una bona part dels principis de l'Agenda 21 estan inspirats en la Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, aprovada el novembre de 2001⁴.

Aquesta lectura sobre la intenció de l'Agenda 21 porta a perfilar tres eixos sobre els que gira la idea de ciutadania vinculada a la cultura i sobre els que girarà tot l'objecte d'estudi:

- a. **Accés a la cultura**. L'Article 13 de l'Agenda 21 parla de “L'accés a l'univers cultural i simbòlic en tots els moments de la vida, des de la infantesa fins a la vellesa, constitueix un element fonamental de formació de la sensibilitat, l'expressivitat, la convivència i la construcció de ciutadania. La identitat cultural de tot individu és dinàmica.” Igualment, l'article 14 aprofundeix en aquesta idea d'accés “L'apropiació de la informació i la seva transformació en coneixement per part dels ciutadans és un acte cultural. Per tant, l'accés sense

⁴ L'octubre de 2005 guanya valor jurídic amb l'adopció per part de la Conferència General de la UNESCO de la Convenció sobre la Protecció i Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals

distincions als mitjans d'expressió, tecnològics i de comunicació i la constitució de xarxes horitzontals enforteix i nodreix la dinàmica de les cultures locals i enriqueix el bagatge col·lectiu d'una societat que es basa en el coneixement.”

Per analitzar l'accés a la cultura cal, en primer lloc, definir de quina cultura s'està parlant: es pot parlar de cultura en termes antropològics i sociològics (en aquest cas tota acció humana i social té un component cultural); o bé en termes d'allò que és objecte de la política cultural. En la nostra aproximació partim de la segona definició, entenent de manera àmplia què és la política cultural i, per tant, allò que n'és objecte.

Per analitzar l'accés a aquesta cultura, cal situar-se en el moment previ a la pràctica o el consum cultural. Centrant l'interès en les motivacions i les barreres que es troba la població a l'hora d'accedir a la cultura. Les motivacions s'analitzen a partir de les de les pràctiques existents, la seva capacitat de penetració en la població. Les barreres cal detectar-les a partir d'una casuística múltiple que provoca que les persones es sentin lluny dels circuits culturals que, en realitat, pot ser que tinguin a prop seu.

- b. **L'expressivitat cultural.** Entesa com la **participació en la pràctica cultural de la ciutadania**. L'Article 18 de l'Agenda 21 compromet als governs locals en el foment de la participació cultural. “(...) Ampliació de la capacitat creativa de tots els ciutadans” i l'article 22 de “promoure l'expressivitat com a dimensió bàsica de la dignitat humana (...)”. L'expressivitat cultural es pot entendre de manera molt àmplia. En aquest estudi s'ha acotat el concepte a partir de la idea d'entendre l'expressivitat com la pràctica cultural o la participació activa de la ciutadania en l'activitat cultural. És a dir, quan la ciutadania es converteix en subjecte de la cultura. Quan és qui crea, realitza o practica alguna activitat cultural. S'entén aquesta pràctica com una vehiculació de la seva capacitat expressiva, i per tant no estem parlant de consum cultural.

L'objecte d'anàlisi és determinar qui protagonitza la pràctica, perquè unes persones troben mecanismes per a l'expressió cultural i altres no, i quins són els instruments i recursos que tenen a la seva disposició.

- c. **La governança i participació.** Entesa des de la perspectiva de conèixer **qui i com participa en els processos de presa de decisions i de definició d'estratègies de polítiques culturals.** L'Article 19 de l'Agenda 21 compromet als governs locals a “Implementar els instruments adequats per garantir la participació democràtica dels ciutadans en la formulació, l'exercici i l'avaluació de les polítiques públiques de cultura”

La governança en l'àmbit cultural es defineix a partir de la participació que té cadascun dels agents que conformen el sistema cultural de Granollers en la presa de decisions. Cal aclarir que quan en termes de governança es parla de participació es fa en el sentit de capacitat de decisió o influència en les polítiques culturals, i no s'hauria de confondre amb la pràctica cultural o la participació en activitats culturals.

La governança de la cultura a Granollers no resta aïllada d'altres realitats. Per tant, cal tenir present que altres administracions superiors tenen una clara influència en el desenvolupament cultural de la ciutat.

Per altra banda, és clar que quan es parla de dinàmica cultural de Granollers l'anàlisi s'ha de centrar, en gran mesura, en l'activitat de l'Ajuntament ja que és qui hi aporta més recursos i té l'obligació de passar comptes amb la ciutadania. Ara bé, cal tenir en compte la influència i pes del sector privat i associatiu en aquesta presa de decisions.

Aquests tres eixos estructuren tota la feina d'investigació realitzada per a l'elaboració de l'estudi. Són tres perspectives d'una mateixa mirada, la de l'Agenda 21, que aporta noves claus interpretatives de la realitat cultural local i, com a conseqüència, convida a innovar en la definició de noves estratègies per a la política cultural.

IV. La metodologia

La metodologia utilitzada per a l'elaboració de l'estudi ha tingut tres característiques que cal destacar:

- Ha estat coherent amb els principis de l'Agenda 21, convidant a la participació.
- Ha estat una aproximació innovadora a la realitat cultural de Granollers, a partir d'una combinació equilibrada entre l'aproximació quantitativa i la qualitativa
- Ha aprofitat tot el coneixement de la realitat generat anteriorment.

El procés d'elaboració de l'estudi s'ha desenvolupat en quatre fases:

1^a - FASE PRÈVIA

Aquesta primera fase ha servit per a definir l'estudi i presentar-lo als agents culturals de Granollers per tal de crear les primeres aliances i complicitats per al seu desenvolupament. Les fites més importants d'aquesta fase són:

- *Exposició del projecte al Consell de Cultura.* durant aquesta reunió s'explicita la importància central del Consell com a organisme de debat i aprovació de continguts. (20/03/2006)
- *Adhesió del Ple Municipal a l'Agenda 21 de la Cultura* (28/03/06)
- *Constitució del Grup de Treball de l'Agenda 21 del Consell de Cultura.* Ha fet tot el seguiment tant organitzatiu com de continguts de l'estudi, validant-ne cadascun dels seus apartats.

2^a. FASE D'EXPOSICIÓ I PARTICIPACIÓ RESTRINGIDA

Aquesta fase ha tingut per objectiu: per una banda, fer una primera aproximació a la realitat cultural de Granollers, i per tant, iniciar el procés d'elaboració del diagnòstic; i per l'altra, exposar a les persones interessades estudis i documentació suficient per conèixer aquesta realitat. En el seu desenvolupament es combinen dues metodologies de treball: un treball de gabinet i d'anàlisi de la documentació existent i l'inici del procés participatiu restringit (entrevistes i grups de discussió). A partir d'aquestes dues aproximacions quantitativa i qualitativa, s'elabora la primera documentació pròpia del projecte: els guions de debat.

Les principals fites d'aquesta segona fase són:

⇒ **Sessions explicatives: “la Cultura a Granollers”.**

- o Conferència de Jordi Pasqual sobre l'Agenda 21 de la cultura. (27/03/2006)
- o Presentació de l'estudi d'Hàbits i consum cultural (DEMOSCERC 2005) de la Diputació de Barcelona (03/04/06)
- o Presentació de l'estudi “Aproximació al Mapa d'Equipaments Culturals de Granollers i la seva conurbació” (08/05/06)
- o Presentació de l'estudi “Anàlisi de la participació en l'àmbit cultural de Granollers” (19/06/06)

⇒ **Anàlisi de fonts secundàries:** buidatge sistemàtic de la documentació aportada sobre la realitat social i cultural de Granollers.

⇒ **Visites als equipaments culturals:** visites que han de permès situar l'estat de les infraestructures i veure, per tant, les seves potencialitats (de canvi, creixement, de millora) de cara al futur. En aquest apartat ha estat important la referència al Pla d'Equipaments Culturals.

⇒ **Inici del procés participatiu restringit:**

I. Entrevistes en profunditat:

- a. **15 Entrevistes** a agents locals: a partir d'un guió semi-estructurat, proposats pel Grup de Treball, procurant abordar amplitud de perspectives.
- b. **18 Entrevistes**, a persones que responen a determinats perfils sociològics a partir d'un guió estructurat amb preguntes obertes. L'objectiu d'aquestes entrevistes és captar les percepcions i reflexions de persones que no acostumen a participar en espais de debat associatiu o polític. Perfils entrevistats:

Home	Jove (16 – 34)	Dèficit Instructiu
		Suficiència acadèmica
		Nivell d'Instrucció elevat
	Adult (35 – 64)	Dèficit Instructiu
		Suficiència acadèmica
		Nivell d'Instrucció elevat
Dona	Jove (16 – 34)	Dèficit Instructiu
		Suficiència acadèmica
		Nivell d'Instrucció elevat
	Adult (35 – 64)	Dèficit Instructiu
		Suficiència acadèmica
		Nivell d'Instrucció elevat
	Gran (65 i més)	Dèficit Instructiu
		Suficiència acadèmica
		Nivell d'Instrucció elevat

Els perfils proposats venen determinats per la combinació de tres variables: el sexe, l'edat, i el nivell d'estudis. Es tracta de tres variables que s'han mostrat explicatives en diferents estudis com és el cas de l'estudi d'Hàbits Culturals de Granollers 2003.

Pel que fa al nivell instructiu, tenint en compte la diversitat de titulacions i acreditacions acadèmiques, s'han creat tres categories:

- Dèficit instructiu: quan no es té cap tipus d'estudis, s'han fet estudis de primària però no s'han finalitzat o tan sols s'ha completat l'EGB1.
- Suficiència acadèmica: persones amb l'EGB 2, Batxillerat – ESO i FP1
- Nivell d'Instrucció elevat: quan s'han superat els estudis de Batxillerat Superior, FP2, BUP i COU o s'ha obtingut un títol de Grau Mig o de Grau Superior.

II. Grups de discussió

Sessions de debat conduïdes a partir d'un guió, amb grups formats per persones que no participen habitualment en processos com aquest. S'ha realitzat la tasca amb quatre grups:

- Associació de dones d'un barri
- Grup de joves
- Grup de gent gran
- Grup d'una AMPA

⇒ **Aquesta fase es tanca amb l'aprovació al Grup de Treball dels “guions de debat”.**

Es tracta de documentació oberta al debat i als canvis que en les diferents sessions del Grup de Treball s'han anat ampliant i millorant. Els “Guions de debat” treballats es corresponen als tres eixos (accés, expressivitat i governança), més un que fa la funció de mapa sociodemogràfic i de recursos culturals. Aquests guions formen el cós del diagnòstic.

3ª - FASE DE PARTICIPACIÓ OBERTA

Aquesta fase es centra en el desenvolupament del **procés participatiu** obert, que porta a l'elaboració definitiva del diagnòstic i de l'estratègia de futur. Aquest procés s'inicia a partir dels “guions de debat” aprovats pel Grup de Treball. A partir d'aquesta documentació es fa una síntesi de cada guió destacant-ne els elements dominants, i

donant peu a l'elaboració d'uns documents més breus i útils per al debat anomenats **“Eines de Debat”**. Paral·lelament es treballa en el Grup de Treball en la definició dels principals trets de l'estratègia.

Un cop aprovades les eines de debat en el Grup de Treball es desenvolupa la **Jornada de Treball**⁵ on s'obre la participació a tothom que vulgui fer aportacions en els debats. Durant la jornada, amb un clar protagonisme del Grup de Treball, coordinant les tres taules de debat – corresponent als tres eixos - , es fan noves aportacions al diagnòstic i es formulen els objectius específics a assolir en la nova estratègia.

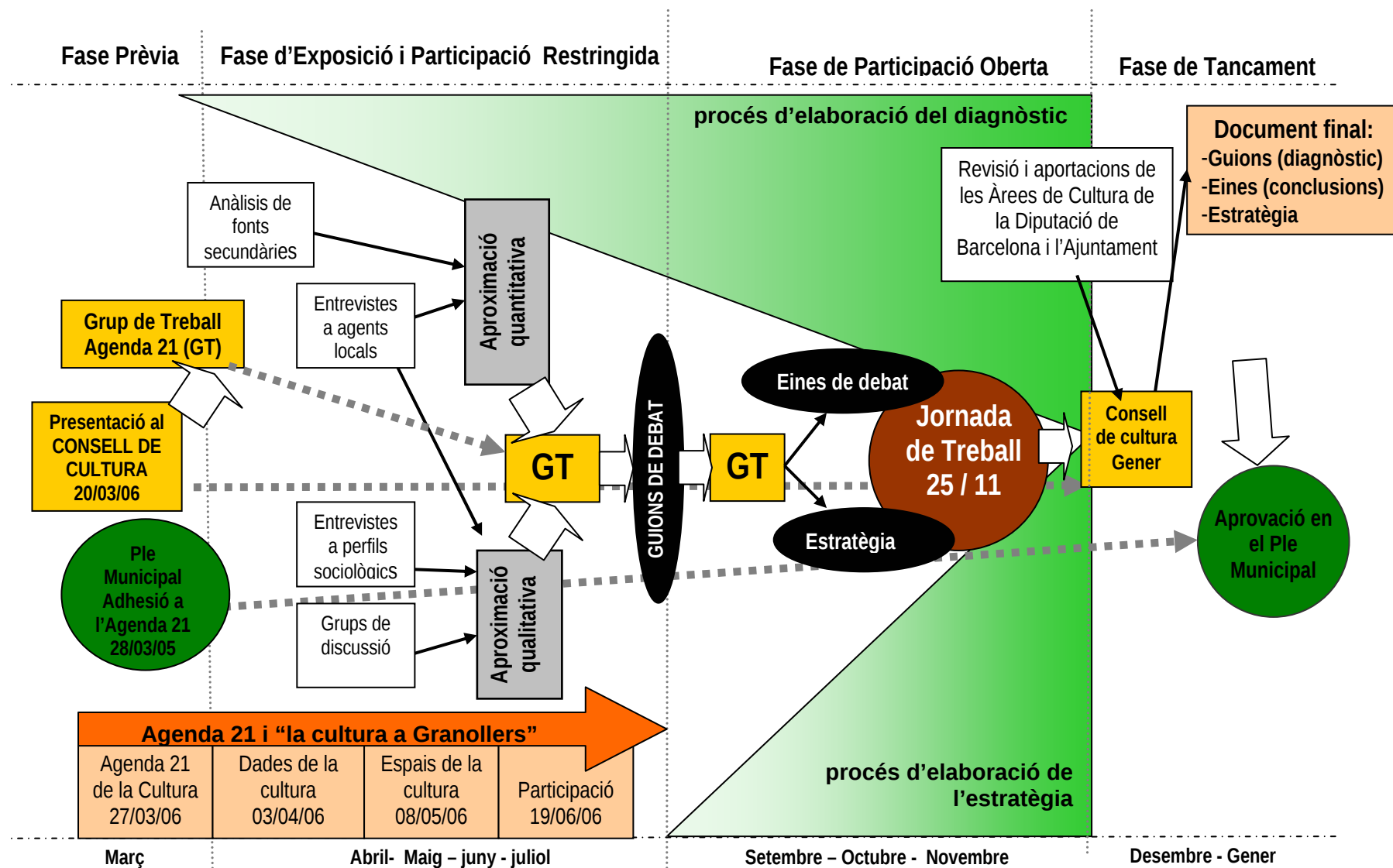
4^a - FASE DE TANCAMENT

En aquesta fase el protagonista central és novament el Consell de Cultura. Després de la documentació generada en les fases anteriors i recollint els debats de la jornada es realitza la redacció definitiva dels documents de diagnòstic i de principis i criteris.

Tota la documentació generada es treballa a l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i l'Àrea de Cultura de Granollers, a fi i efecte d'incorporar-hi noves aportacions i validar-ne el contingut.

Finalment, es porta a debat i aprovació del Consell de Cultura el present document final, i aquest l'eleva per a la seva aprovació en el Ple Municipal.

⁵ Celebrada el 25 de novembre de 2006 - veure relatories de la jornada a l'annex



B. DIAGNÒSTIC

noves aproximacions a partir de l'Agenda 21

El diagnòstic de la realitat cultural de Granollers parteix de la mirada que proposa el marc conceptual de l'Agenda 21 de la cultura. Combina aproximacions quantitatives a partir de la documentació generada per altres estudis⁶ o aportada per l'Ajuntament, i aproximacions qualitatives a partir de l'explotació dels resultats de les entrevistes i el treball amb grups de discussió.

El diagnòstic s'estructura a partir dels tres eixos, ja avançats, tot i que conté afegeix un breu apartat de context sociodemogràfic que compleix la funció de mostrar de manera fidel i sintètica les principals característiques de la realitat social, poblacional i econòmica de Granollers. El diagnòstic es completa amb l'Annex I. Mapa de Recursos Culturals on es recull de manera ordenada i sistemàtica informació sobre tots els recursos culturals amb els que compta la ciutat.

Pel que fa als apartats per eixos, el primer analitza **l'accés a la cultura** (democratització de la cultura). Des de la perspectiva de la llibertat i el dret d'accés a la cultura, explora qüestions com: tothom té les mateixes possibilitats per accedir als recursos culturals; qui hi està accedint i qui no; quines són les principals barreres d'accés; o, quines facilitats es posen.

El segon, analitza **l'expressivitat cultural**, la participació de la ciutadania en la vida cultural, la pràctica cultural. Explora qüestions com: tothom té les mateixes possibilitats per expressar-se culturalment; de quina manera es vehicula tota la capacitat expressiva que està en mans de la ciutadania; quins mecanismes existeixen i quins manquen; quines potencialitats es poden explotar.

El tercer, analitza **la governança i la participació**, els processos de presa de decisió i de definició de polítiques culturals. Explora qüestions com: existeixen els instruments adequats per garantir la participació democràtica dels ciutadans i ciutadanes en la formulació, l'exercici i l'avaluació de les polítiques públiques de cultura; o predominen alguns discursos per sobre dels altres; o quins elements apropen o allunyen a les persones a l'hora de participar de les decisions col·lectives.

Finalment el diagnòstic acaba amb un apartat de conclusions que apunta els principals elements dominants que sintetitzen els apartats anteriors.

⁶ Ha estat especialment profitós el DEMOSCERC 2005 realitzat per la Diputació de Barcelona

I. Context sociodemogràfic

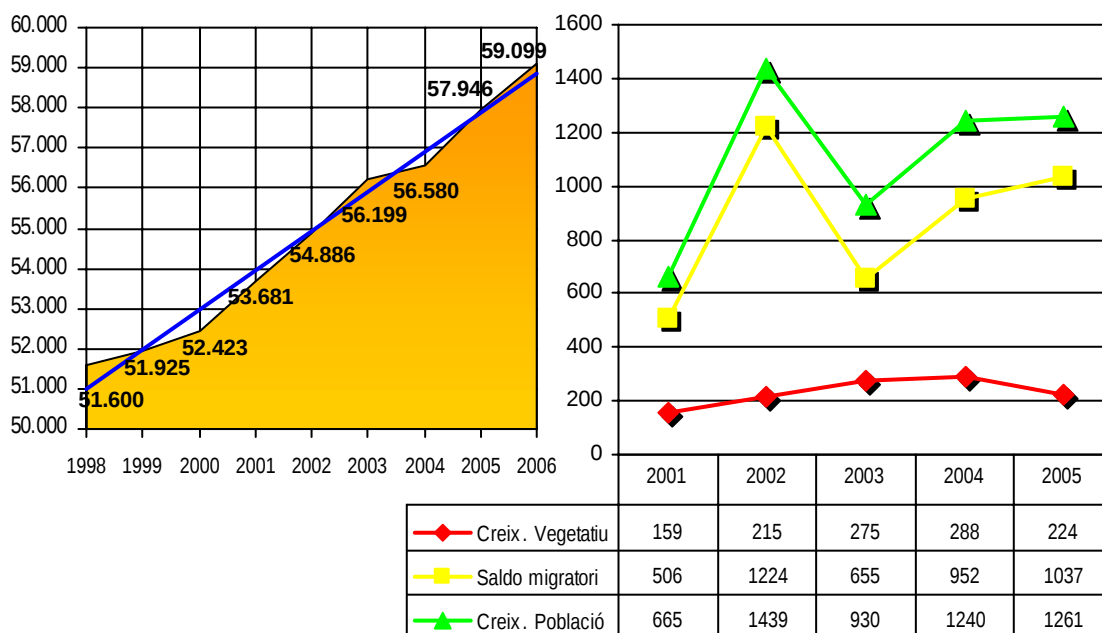
Granollers és la capital del Vallès Oriental. Té una extensió de 14, 89 Km² i està situat a la vall del Congost, a una alçada mitjana de 148m sobre el nivell del mar. La ciutat ha anat creixent al voltant dels marges del riu Congost (territori urbanitzat). Limita amb els municipis de les Franqueses del Vallès, Canovelles, Montmeló, Parets del Vallès, Montornès del Vallès, La Roca del Vallès, Vilanova del Vallès, Lliçà d'Amunt i Lliçà d'Avall.



La seva situació territorial estratègica dins el mapa català l'han fet esdevenir, històricament, **una cruïlla de camins**. Dues línies de ferrocarril creuen el territori (Sant Vicenç de Calders - Maçanet-Massanes i Hospitalet – Vic) a més de l'AP-7 que connecta Granollers amb la frontera. Aquesta connectivitat ha estat un motor de desenvolupament econòmic. Cal sumar a aquesta situació privilegiada un ric entorn natural amb el massís del Montseny i la Serralada Litoral com a teló natural.

La població ha anat creixent de manera continuada els últims anys. Com es comprova en el següent gràfic el creixement ha patit poques oscil·lacions en relació a la seva línia de tendència. També és de remarcar que el creixement de l'últim any es situa per sobre d'aquesta línia i que, per tant, prefigura que aquest creixement encara està lluny d'aturar-se. En quant a qui està protagonitzant el creixement, el gràfic ens indica que l'evolució del creixement discorre paral·lela al del saldo migratori, mentre que el creixement vegetatiu presenta poques oscil·lacions. Val a dir que el saldo migratori es refereix a la diferència entre els que marxen i els que arriben a viure a Granollers. En aquest sentit cal destacar dos fenòmens: la immigració extracomunitària i l'arribada de població provinient de Barcelona i el seu entorn més proper.

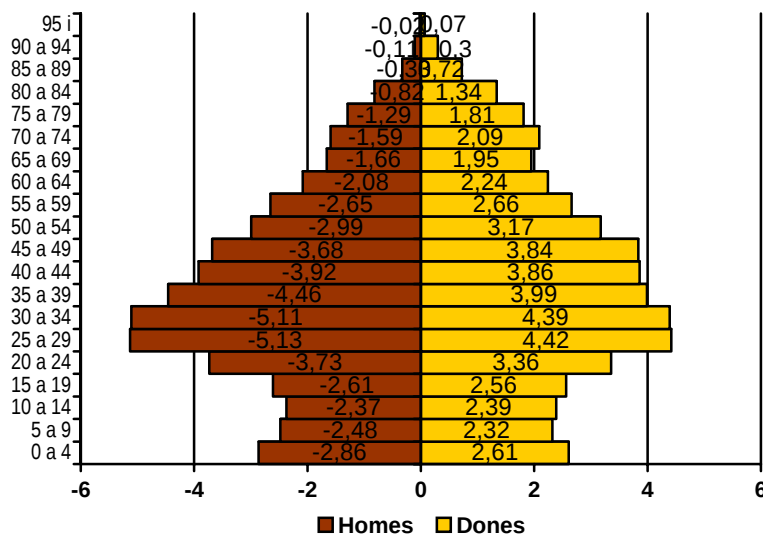
Gràfic 1.1. Evolució i Caracterització del creixement de població



Font: Ajuntament de Granollers

L'estructura d'edats de la població es caracteritza per un important pes de la població de 25 a 35 anys. Precisament, aquesta franja d'edat, una mica més ampliada, és la que està caracteritzant el creixement de la població. Tot i que les franges inferiors de la piràmide són estretes, la caracterització del creixement que s'està produint fa preveure canvis. El major gruix de la franja 0-4 anys respecte les anteriors sumat a la situació d'un major nivell de fertilitat en la franja 25-35 fa preveure que els propers anys augmenti el nombre de naixements i, per tant, el pes de la base de la piràmide.

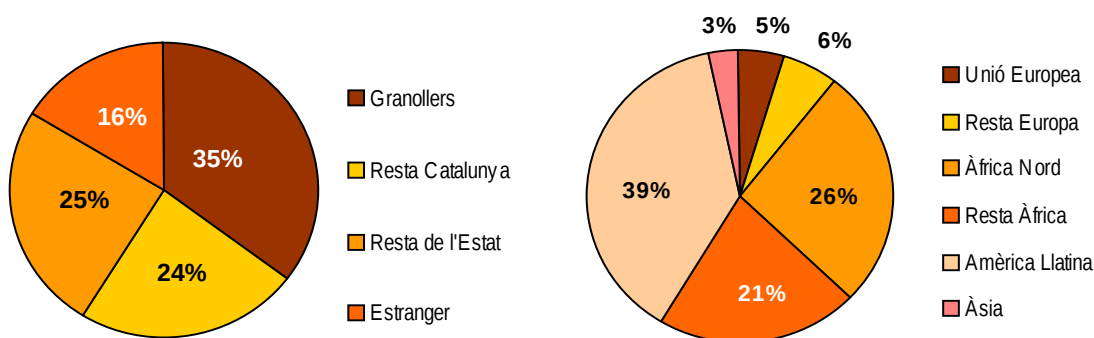
Gràfic 1.2. Piràmide d'edats de Granollers 2006



Font: Ajuntament de Granollers

A Granollers també cal destacar l'augment de la immigració, que està caracteritzant un dels canvis estructurals més importants en la nostra societat. En concret, **un 16 % de la població és d'origen estranger**. Amèrica Llatina i Àfrica del nord són els principals llocs de procedència. El 25% de població d'origen de la resta de l'Estat s'explica per la importància de la immigració interior dels anys 60 i 70 del segle passat. L'arribada de persones de Barcelona i l'atracció de Granollers respecte la seva rodalia, explica que un 24% dels seus habitants vinguin de la resta de Catalunya.

Gràfic 1.3 Origen de la població i estrangers segons lloc de procedència. 2006



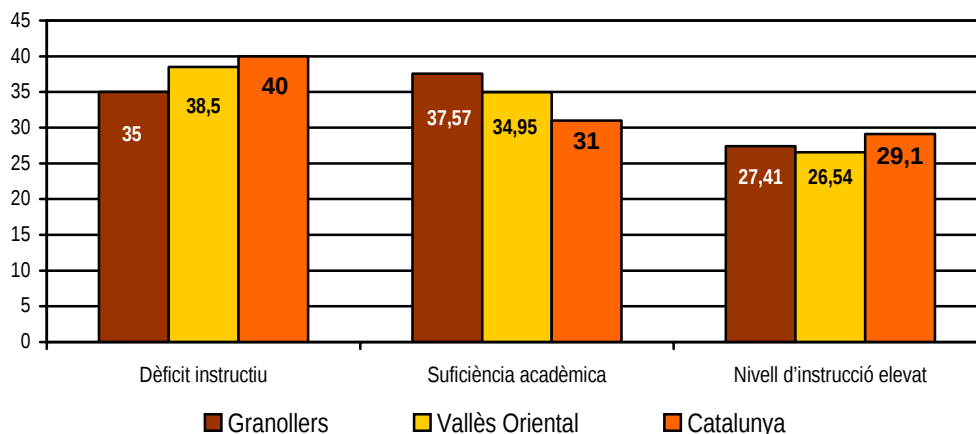
Font: Ajuntament de Granollers

La població de Granollers mostra uns **nivells d'instrucció superiors a les mitjanes comarcal i catalana**⁷. Cal fer la prevenció de que només es disposa de dades del

⁷ S'han agrupat els nivells d'instrucció en tres categories: "déficit instructiu" quan no se sap llegir ni escriure, no es té cap tipus d'estudis, s'han fet estudis de primària però no s'han finalitzat o tan sols s'ha completat l'EGB1; la "suficiència

2001 i que, per tant, mostra una realitat passada on els canvis estructurals dels últims anys no queden suficientment reflectits. En qualsevol cas, tot i que al nivell de dèficit instructiu el pes de la població és menor que per a la resta d'àmbits territorials, cal remarcar que això no es tradueix amb xifres superiors que la mitjana catalana amb nivell d'instrucció elevats.

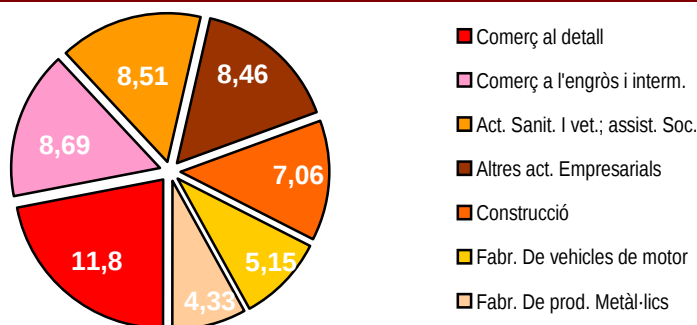
Gràfic 1.4. Nivell d'instrucció de la població de 25 anys i més. Comparativa en percentatges. 2001.



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Base de dades de municipis i comarques (IDESCAT).

Respecte **la població en relació a l'activitat**, el primer que destaca és el pes del comerç, tant al detall com a l'engròs en la contractació de treballadors. Això, sumat a la resta d'activitats sanitàries, d'assistència social, i altres activitats empresarials, dona comptes del pes creixent del sector serveis en l'economia de la ciutat.

Gràfic 1.5. Principals activitats econòmiques segons percentatge d'assalariats (CNAE 2 Dígits) 4rt Trimestre 2004



Font: Observatori de l'activitat econòmica i el mercat de treball del Vallès Oriental

acadèmica" fa referència a l'EBG-2, Batxillerat-ESO i FP1; i, el "nivell d'instrucció elevat" quan s'han superat els estudis de Batxillerat Superior, FP2, BUP i COU o s'ha obtingut un títol de Grau Mig o de Grau Superior.

II. Accès a la cultura

“L'accés al univers cultural i simbòlic en tots els moments de la vida, des de la infantesa fins a la vellesa, constitueix un element fonamental de formació de la sensibilitat, l'expressivitat, la convivència i la construcció de ciutadania. La identitat cultural de tot individu és dinàmica.”

Article 13 de l'Agenda 21 de la cultura

“L'apropiació de la informació i la seva transformació en coneixement per part dels ciutadans és un acte cultural. Per tant, l'accés sense distincions als mitjans d'expressió, tecnològics i de comunicació i la constitució de xarxes horitzontals enforteix i nodreix la dinàmica de les cultures locals i enriqueix el bagatge col·lectiu d'una societat que es basa en el coneixement.”

Article 14 de l'Agenda 21 de la cultura

Aquests articles i el mateix esperit de l'Agenda 21 de la cultura, situen l'accés a la cultura com un dret de ciutadania. Ara bé, tot i el consens en la seva acceptació, aquest dret d'accés a la cultura no s'ha traduït en una aplicació pràctica concreta a través d'un sistema públic de garanties equivalent al d'altres àmbits (educació o sanitat). L'accés a la cultura no ha ocupat un espai central en l'agenda política i molt menys s'ha tractat des d'un punt de vista de dret universal. Precisament, l'Agenda 21 de la cultura situa com un dels reptes centrals de la societat del segle XXI aconseguir el desenvolupament de polítiques culturals fonamentades en les idees de dret, universalitat i globalitat.

Aquests principis són els que es prenen de referència per analitzar la realitat cultural de Granollers i que porten a fer-ho d'una forma innovadora. En la majoria de les anàlisis de polítiques culturals s'acostuma a fer una mirada sobre l'oferta de programacions i serveis culturals i, des d'aquesta perspectiva, comprovar i explicar el comportament del públic. En aquesta ocasió, es proposa situar com a objecte d'estudi a la població de Granollers en general, identificar el públic i el “no públic”, analitzar el seu comportament i trobar elements explicatius que puguin orientar polítiques futures.

Cal advertir les limitacions que té la política cultural per poder donar respostes a les dificultats d'accés a la cultura en la majoria de casos. Les barreres d'accés acostumen a estar relacionades amb elements d'estructura social, a aspectes econòmics, psicològics, geogràfics, i a un llarg etcètera de factors. Tot i això, el coneixement d'aquests factors és una eina necessària per tal d'orientar aquestes polítiques. Sabent que no són solucions integrals tot i que poden suposar un pas endavant en l'extensió dels drets culturals i, concretament, del dret a l'accés a la cultura.

L'interès de l'estudi recau en les motivacions i les dificultats que es troba la població a l'hora d'accedir a la cultura. Les motivacions s'analitzen a partir de les pràctiques que existeixen, no analitzant les pràctiques en concret, sinó la seva capacitat de penetració i atracció en la població en general. D'altra banda les barreres o dificultats cal detectar-les a partir de la multitud de casuístiques que provoquen que les persones es sentin lluny dels circuits culturals que tenen a prop seu. El repte més important d'aquest apartat ha estat fer una bona identificació del "no públic". Donat que es tracta de persones i grups socials que no es manifesten a través del seu consum i participació cultural, la seva identificació i caracterització es fa a partir d'allò que explica el seu comportament.

L'apartat s'estructura a partir de dos grans sub-apartats. En primer lloc, s'exploren dades quantitatives i alguns elements qualitatius que permeten fer una caracterització i una explicació de qui accedeix i qui no ho fa, als recursos culturals de Granollers. Val a dir que les dades i també elements analítics més qualitatius s'extreuen d'altres estudis sobre la realitat cultural de Granollers i del treball de camp del present estudi (15 entrevistes a agents informants clau). En segon lloc, fa una aproximació sociològica a la temàtica a partir de l'anàlisi d'entrevistes en profunditat a 18 persones de diferents perfils sociològics i el treball amb quatre grups de discussió.

1. Elements de diagnòstic

El plantejament i estructura d'aquest apartat fa una distinció entre el que es pot anomenar públic de la cultura i el no públic. Per públic s'entén totes aquelles persones que a partir d'una pràctica o d'un consum tenen un contacte directe amb la cultura. Per aquesta raó, en el primer del tres apartats que configuren els elements de diagnòstic, l'objectiu és la identificació del públic i el no públic a partir de l'explotació de dades de l'enquesta DEMOSCERC 2005⁸ realitzada per la Diputació de Barcelona. El segon, versarà sobre el comportament del públic. Finalment, s'abordaran les claus interpretatives que permetin explicar per què un sector important de la societat de Granollers no accedeix als recursos culturals, i quines són les barreres principals que dificulten aquest accés.

⁸ Granollers; Univers: 45.206 residents a Granollers majors de 14 anys. Mostra: 800 entrevistes. Mostreig: Aleatori sistemàtic. Metodologia: enquesta telefònica. Error mostral (+/-) : 3.46%. Nivell de confiança 95%. Període de realització: del 4 al 7 de juny de 2005.
Global de l'enquesta; Univers: 1.406.900 residents a 17 municipis majors de 14 anys. Mostra: 13.600 entrevistes. Mostreig: Aleatori sistemàtic. Metodologia: enquesta telefònica. Error mostral (+/-) : 0.84%. Nivell de confiança 95%. Període de realització: del 14 d'abril al 10 de juny de 2005.

1.1 Hàbits i consum cultural a Granollers

1.1.1. Uns nivells de consum cultural propers a la mitjana dels municipis similars de la província.

L'enquesta DEMOSCERC 2005 aporta interessants dades sobre els nivells de consum cultural de la població de Granollers. L'Índex Local, elaborat a partir de la mitjana dels percentatges de totes les activitats considerades, situa Granollers prop de la mitjana dels 17 municipis (25,1% i 25,3% respectivament) i entre la novena i desena posició en un hipotètic rànquing de consum i pràctica cultural.

Taula 2.1. Percentatge d'activitats realitzades en els darrers 12 mesos

Activitat	Granollers	Mitjana 17 municipis	Valor Màxim	Valor Mínim	Rang Municipi
Teatre	27,4	24,8	28,3	20,5	5
Concert	25,1	24,4	37,6	20,4	5
Museu	32,5	31,6	40,4	24,6	9
Biblioteca	39,9	37,6	47,1	31,8	5
Dansa	5,3	6	9,5	2,5	10
Centre Cívic	19,9	19,9	26,4	12,8	8
Exposició	17,6	20,6	32,5	11,8	11
Cinema	54,8	56,9	63,8	51,9	14
Internet	41,8	42,1	57,6	33,1	10
Ed. Artística	6,9	8,3	18,8	4,5	14
Per. Associació	20,5	20,5	30	10,4	10
Pràct. Artística	6,9	8,3	12	4,8	12
Monument	27,3	27,9	34,6	16,3	11
Índex Local	25,1	25,3	33,7	18,9	9,5

Font: DEMOSCERC 2005

Si s'analitza cada pràctica considerada a la taula i representada al Gràfic 2.1., es pot comprovar la relació directa que hi ha entre l'oferta de recursos⁹ i el consum i hàbits de la ciutadania. És el cas del teatre: un 27,4% de la població assegura haver anat al teatre l'últim any. Gairebé 3 punts per sobre de la mitjana i a menys d'un del valor màxim, situant a Granollers en cinquena posició en el rang. És clar que això té una relació directa amb la bona dotació d'equipaments escènics de la població. El mateix passa amb el fet d'anar a un concert o en el cas de la biblioteca que, amb dos equipaments bibliotecaris importants i ben situats geogràficament, es mostren com un servei molt accessible i utilitzat per la població.

També respon a aquesta lògica de relació recursos – consum, algunes pràctiques que situen Granollers en la part baixa del rànkung. És el cas de la visita a exposicions. Ja s'havia apuntat en l'apartat de recursos culturals que una de les mancances principals en equipaments de Granollers són les sales d'exposicions. Tot i que hi ha un bon nombre d'espais que poden fer aquesta funció, no hi ha espais de referència, tècnicament adequats i suficientment accessibles per a que hi hagi un nivell de consum més elevat.

Pel que fa al cinema, tot i que és l'activitat que té un nivell de consum més elevat, a Granollers es situa dos punts per sota de la mitjana i en el lloc 14 del rànkung. S'ha instal·lat en l'opinió pública de Granollers la idea de què el fet d'haver perdut els cinemes del centre, pel seu tancament, ha fet baixar molt el seu consum. Però la veritat és que el nivells de consum no baixen del 50% en cap municipi i la majoria es mou en xifres similars a les de Granollers. El debat entorn la ubicació dels cinemes permet fer aflorar elements simbòlics vinculats a l'oferta cultural. Mentre Granollers mostra uns nivells de consum mitjans i, com es veurà més endavant, aquest consum es produeix a la ciutat, la majoria d'agents de la ciutat consultats per l'elaboració del present estudi fan crítica de que Granollers ha perdut els cinemes. Aquí apareix el simbolisme que representa estar o no al centre de la ciutat. Tot i que tothom defensa la territorialització de la cultura, el cert és que si no es té una visió clara, en aquest cas concret, si no s'està al centre no s'és referent i es menysté l'oferta o el servei.

Finalment, hi ha una sèrie de dades que sorprenen i contrasten amb la visió que majoritàriament s'expressa sobre el consum i la pràctica cultural de Granollers. Un exemple d'això és el nivell d'ús dels centres cívics. Està instal·lada, en bona part del sector cultural de Granollers, la idea de què en un moment donat es va apostar estratègicament per aquests tipus d'equipament i que, en aquest sentit, hi ha molta feina feta. És cert que Granollers va apostar per la creació d'una xarxa d'equipaments de proximitat que es varen ubicar estratègicament repartits per tota la ciutat (actualment hi ha 4 centres cívics en funcionament). Ara bé, els nivells d'ús es situen, segons l'enquesta, just igual que la mitjana, quan potser es podria esperar un nivell superior atenent a que aquesta ha estat una aposta estratègica. Aquest fet demostra que la simple oferta d'equipaments no és suficient, sinó que cal desenvolupar-hi

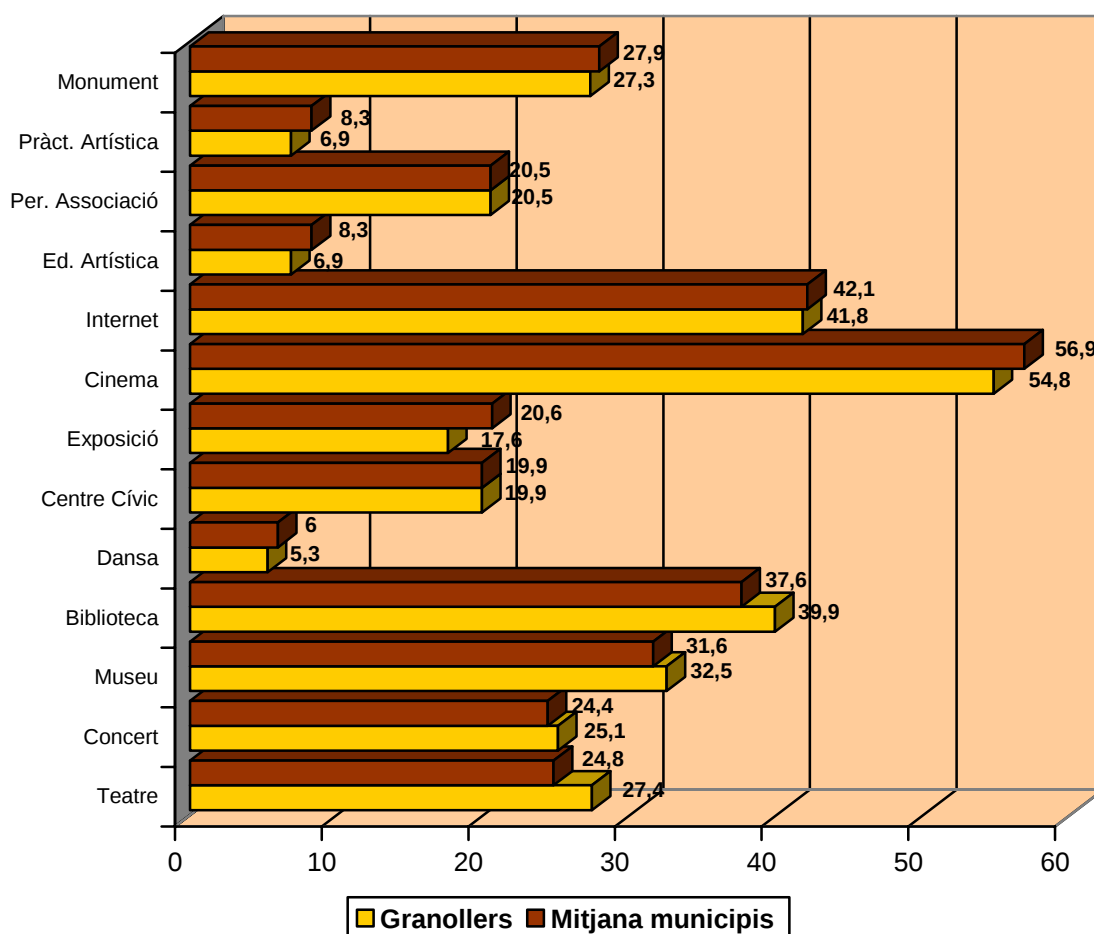
⁹ Veure l'Annex I. Mapa de Recursos Culturals

programacions cada cop més atractives, destinar més recursos i adequar qüestions com els horaris per poder arribar a més persones.

Igualment sorprenen les dades d'educació artística. Tot i que en l'enquesta s'estima un marge d'error mostral del 3,46% que té més incidència en preguntes amb poca freqüència de resposta, la bona dotació en escoles de música pública i privades no s'ha vist traduïda suficientment en aquesta dada.

La resta de pràctiques o activitats culturals tenen un comportament molt similar al de la mitjana, per la qual cosa es fa difícil treure conclusions específiques per a la realitat de Granollers a partir de la comparació de dades.

Gràfic 2.1. Percentatge d'activitats realitzades en els darrers 12 mesos



Font: DEMOSCERC 2005

1.1.2. Identificació del públic i el no públic.

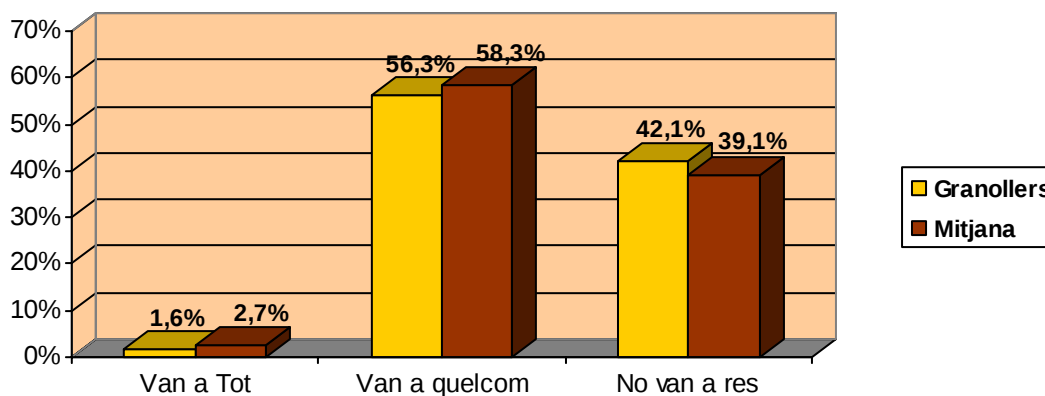
Una de les característiques d'una enquesta sobre hàbits i consum cultural com la del DEMOSCERC 2005 és que permet, a partir del creuament de variables, identificar, el que s'acostuma a anomenar el no públic. És a dir, les persones que, per una raó o altra, resten excloses dels circuits de consum o participació en activitats culturals. Aquelles que no hi accedeixen, bé per voluntat pròpia, bé perquè hi ha una sèrie de barreres que dificulten el seu accés.

Com es veurà, un nombre molt important dels enquestats – prop del 40% en la mitjana – declaren no haver realitzat cap de les activitats considerades (s'ha tingut en compte teatre, biblioteca, museu, concert i exposició). Vistos els resultats, cal matisar-los o com a mínim mirar d'explicar-los breument. Es fa difícil afirmar que un 40% de la població no ha fet cap mena de consum o aproximació a la cultura durant l'últim any. És aquí quan la definició del què és cultura i què no queda a criteri subjectiu de la persona enquestada i segurament aquesta és l'explicació de nivells tan baixos de consum que mostra l'enquesta. En moltes ocasions no es té consciència de que s'està fent una pràctica cultural. Anar a un ball de festa major es pot considerar també anar a un concert? Les actuacions de teatre de carrer es poden considerar teatre? Les exposicions només es poden veure a les sales convencionals i galeries?. Davant d'aquesta problemàtica en l'enquesta s'ha optat per no considerar anar al cinema per definir els percentatges de públic i no públic. En concret, anar al cinema té uns nivells de resposta afirmativa realment molt elevats i a nivell estadístic pot ocultar massa informació. Davant de tot això, tot i que es pren com a referència l'enquesta, quan en aquest estudi es faci referència al no públic, no s'estarà parlant de les persones que tenen un consum nul – ja que tenint en compte les reflexions anteriors s'entén que seria un percentatge molt petit – sinó d'aquelles que poden tenir un nivell de consum molt baix o baix.

El Gràfic 2.2. presenta les dades d'assistència a una activitat cultural durant el darrer any. Es pot comprovar que molt poques persones han realitzat totes les activitats considerades, només un 1,6% a Granollers i un 2,7% a la mitjana dels municipis enquestats. Ara bé, allò que és més interessant d'aquest gràfic és el percentatge de persones que diuen haver anat a alguna de les activitats i les que afirmen no haver-ne fet cap. En el cas de Granollers un 42,1% dels enquestats diuen que no han realitzat cap de les activitats considerades. A nivell de mitjana dels municipis enquestats

aquesta xifra baixa tres punts. Per tant, es pot afirmar que tota aquesta població, al voltant d'un 40%, cal considerar-la com el no públic – sempre amb les especificacions que s'han fet en el paràgraf anterior-. Per tant, són les persones que actualment no accedeixen a la cultura, en termes de que no tenen una actitud activa i de consum davant les propostes culturals que hi ha al seu entorn.

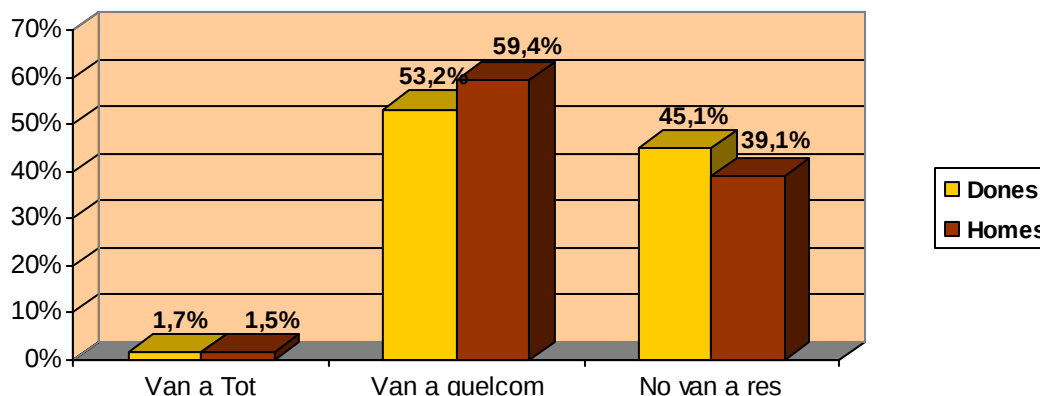
Gràfic 2.2. Assistència durant l'any a teatre, biblioteca, museu, concert, exposició.



Font: DEMOSCERC 2005

El Gràfic 2.3. identifica, per gènere, els nivells d'assistència a les activitats considerades i es pot comprovar com el nivell de consum cultural és força més elevat en el cas dels homes que de les dones. Per tant, es detecta una certa desigualtat en l'accés per raons de gènere. Com es veurà en l'aproximació sociològica en propers apartats, a nivell qualitatiu també es detecta aquesta desigualtat. En aquest sentit, la disponibilitat de temps de lleure i temps personal en el cas de les dones es veu reduït per una major presència en el temps de cura de la llar i de persones dependents.

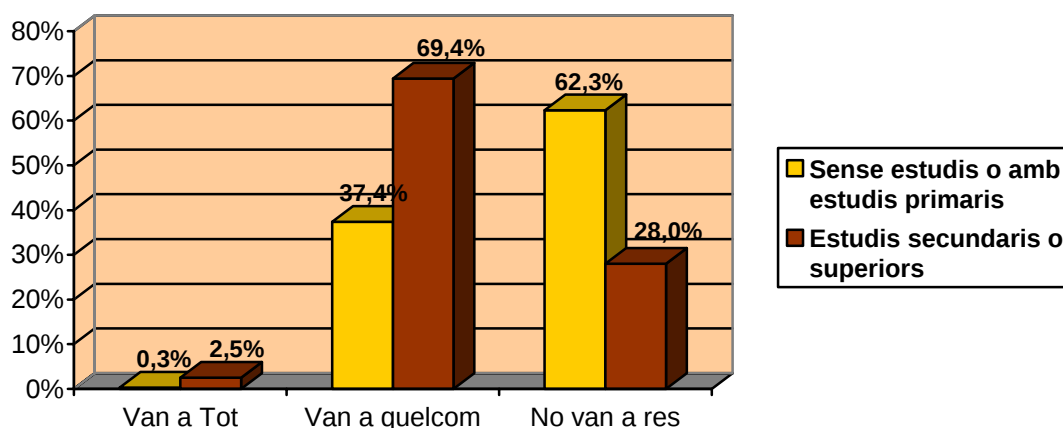
Gràfic 2.3. Assistència durant l'any a teatre, biblioteca, museu, concert, exposició. Per gènere. Granollers.



Font: DEMOSCERC 2005

El nivell d'estudis es mostra com una barrera d'accés més clara i determinant que no pas el gènere. Les persones amb estudis secundaris o superiors mostren uns nivells molt més elevats de consum cultural que no pas els que tenen estudis primaris o no en tenen. Les diferències són molt significatives i arriben gairebé a doblar-se. Això indica per una banda, les limitacions que té la política cultural a l'hora d'incrementar els nivells de consum cultural i garantir l'accés a la cultura i, per altra banda, la importància que tenen les polítiques educatives i els seus efectes sobre la inquietud cultural de les persones. En aquest sentit, és important remarcar que l'aposta de Granollers per desenvolupar un Projecte Educatiu de Ciutat hauria de servir com a element que esperoni l'accés a la cultura per una bona part de la ciutadania que en queda exclosa o se'n autoexclou.

Gràfic 2.4. Assistència durant l'any a teatre, biblioteca, museu, concert, exposició. Per nivell d'estudis. Granollers.

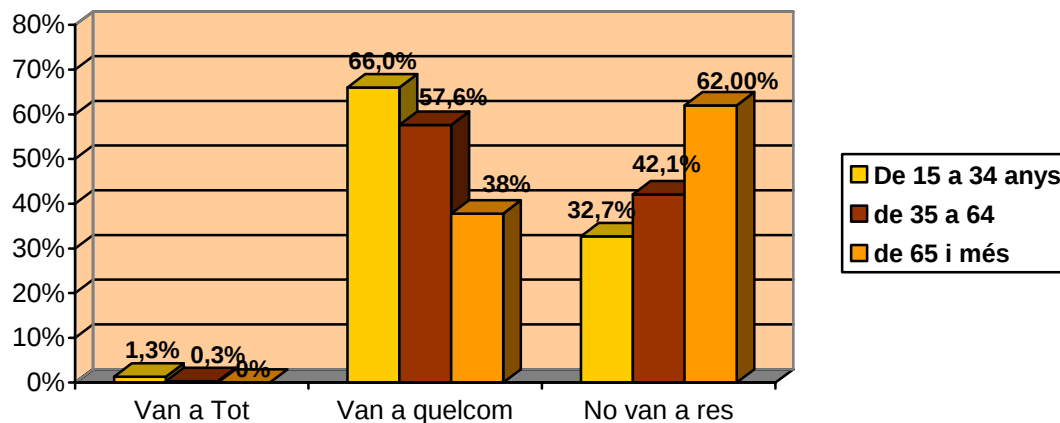


Font: DEMOSCERC 2005

Finalment, si s'analitzen les dades per grups d'edat, es pot veure un comportament similar en el cas dels joves i els adults. Mentre que les persones més grans són les que declaren tenir un nivell més baix de consum cultural. El joves són els que mostren unes xifres més altes (66% van a quelcom), molt per sobre de la mitjana de Granollers (56%). Val a dir que el nivell d'estudis sempre acostuma a ser més elevat també en edats joves, i ja s'ha vist que és molt explicatiu del consum cultural. El que resulta més interessant d'aquest Gràfic 2.5 és el baixíssim nivell de consum cultural de les persones grans. La disponibilitat de temps, que en principi caracteritza a aquest sector, no és suficient per compensar altres barreres d'accés vinculades novament al nivell instructiu, però també a problemes de mobilitat, de xarxa social o de capacitat econòmica. D'altra banda, aquestes diferències també es poden deure a qüestions entorn la percepció de què és o què no és consum cultural i, per tant, si es té consciència d'aquest consum.

Aquesta qüestió, plantejada en paràgrafs anteriors, pot ser que s'expressi amb més força en les persones més grans, donat que el fet de pertànyer a una generació o altra acostuma a comportar un ordre valors diferent.

Gràfic 2.5. Assistència durant l'any a teatre, biblioteca, museu, concert, exposició. Per edats. Granollers



Font: DEMOSCERC 2005

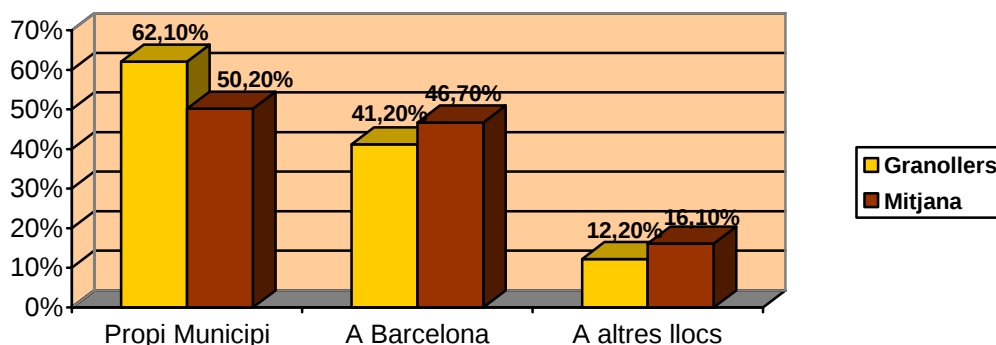
Per acabar amb la identificació del públic i el no públic, tot i el risc de caure en una simplificació, el creuament de les variables fa que es pugui definir un perfil del públic i del no públic. Així, el perfil del públic seria el d'una persona jove, home o dona, amb estudis secundaris o superiors. Mentre que el del no públic seria una persona gran, preferentment una dona, sense estudis.

1.2 El públic

1.2.1. Una alta capacitat de retenció de públic a la ciutat

Granollers mostra una alta capacitat de retenció de públic. És a dir, de les persones que realitzen activitats culturals, la majoria afirma fer-ho al propi municipi. Comparant les dades de Granollers amb la mitjana dels municipis enquestats, es veu una diferència important en aquesta capacitat de retenció. Un 62,1% davant un 50,2%. Aquestes dades situen Granollers en el sisè lloc dels 17 municipis en capacitat de retenció. I, expliquen nivells més baixos de desplaçament a Barcelona o a altres localitats per a realitzar activitats culturals. Val a dir que Granollers es situa geogràficament a una distància superior que la majoria dels municipis de l'enquesta. Per tant, el factor de distància geogràfica és un element explicatiu d'aquesta capacitat de retenció.

Gràfic 2.6. Lloc de realització de les activitats



Font: DEMOSCERC 2005

Si s'analitza per les tipologies d'activitats considerades a la Taula 2.2, es pot comprovar, novament, com l'oferta de serveis i equipaments té un efecte directe sobre els hàbits i consum culturals. Les visites a museus en el cas de Granollers es mostren molt més equilibrades que a la resta. Tot i que és molt majoritari realitzar aquesta activitat fora del municipi – moltes de les visites a museus es realitzen vinculades a viatges i activitats turístiques-, a Granollers un percentatge molt important ha visitat un dels dos museus de la ciutat el darrer any. Aquest fet fa que calgui valorar positivament aquest servei i la seva vinculació amb la població.

El servei de Biblioteca, que es mostrava amb un nivell d'ús elevat respecte la mitjana en el Gràfic 2.1., presenta dades pràcticament iguals pel que fa al lloc de realització.

Això és així perquè per a aquest tipus d'activitat la proximitat és un factor fonamental, i, independentment del nivell d'ús, les persones que utilitzen aquest servei ho acostumen a fer a prop del seu lloc de residència.

Respecte als concerts, teatre i dansa la capacitat de retenció és força elevada. Les programacions del Teatre Auditori, Teatre de Ponent i els diferents cicles i festivals organitzats tant per entitats privades com des de l'Ajuntament fan que aquest tipus de consum es realitzi majoritàriament a la ciutat. Tot i així, cal destacar que la diferència amb la mitjana és molt més important en teatre i dansa que no pas en el cas dels concerts. De fet, Granollers no compta amb una sala de concerts de mitjà format que permeti una programació estable. En aquest sentit, els espais previstos a la Roca Umbert Fàbrica de les Arts poden solucionar, en gran mesura, aquesta deficiència i produir un canvi en la capacitat de retenció d'aquesta disciplina.

Finalment, també en referència a la Taula 2.2., cal fer una reflexió entorn el cinema. Com ja s'ha avançat, moltes veus de la ciutat veuen com una mancança el fet de no tenir cinemes a prop del centre i això es contradiu amb unes dades que mostren un nivell de retenció de públic molt més elevat que el de la mitjana. Això vol dir, que les persones de Granollers que van al cinema ho fan als cinemes de la ciutat. Una altra qüestió seria valorar la programació d'aquests cinemes i veure fins a quin punt es pot considerar l'assistència al cinema com una activitat cultural o com una activitat estrictament lúdica.

Taula 2.2. Lloc de realització de les activitats per tipus d'activitat.

		Propi municipi	A Barcelona	A altres llocs
Museu	Granollers	32,3%	44,6%	36,9%
	Mitjana	23,4%	51,7%	39,7%
Biblioteca	Granollers	89,7%	11,6%	5,6%
	Mitjana	89,7%	10,2%	6,2%
Concerts	Granollers	42,8%	62,2%	13,9%
	Mitjana	34,8%	66,6%	15,3%
Teatre	Granollers	53,0%	65,3%	3,7%
	Mitjana	35,1%	73,8%	5,9%
Dansa	Granollers	64,3%	47,6%,	4,8%
	Mitjana	49,8%	49,5%	12,0%
Cinema	Granollers	90,4%	16,0%	8,2%
	Mitjana	68,2%	28,5%	17,9%

Font: DEMOSCERC 2005

1.2.2. La programació cultural: l'oferta genera demanda.

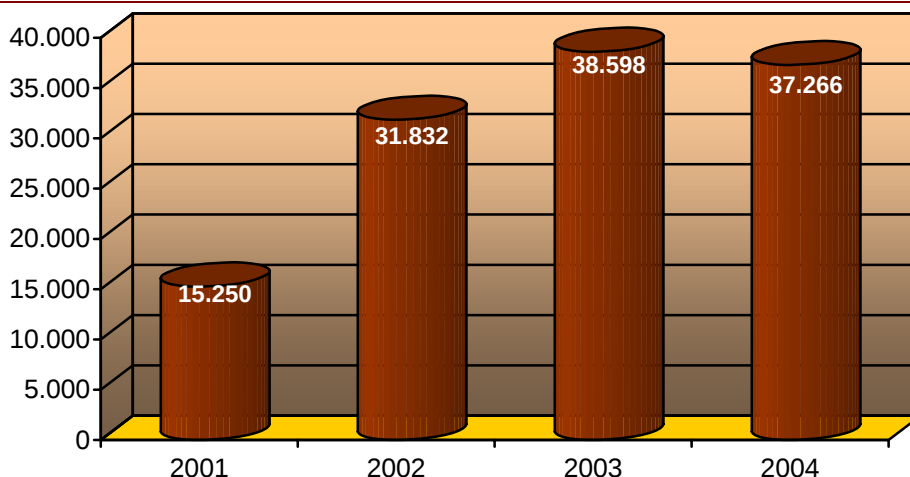
En el cas de la cultura, a diferència de molts altres àmbits d'activitat, el fet de disposar d'una bona oferta de programació i d'uns bons equipaments és una condició necessària per aconseguir uns nivells de consum i pràctica cultural elevats. Per això és necessari analitzar l'oferta cultural que hi ha a Granollers i veure quina quantitat d'usuaris està atraient¹⁰.

D'uns anys ençà, la posada en funcionament d'importants equipaments culturals (Teatre Auditori i Biblioteca Roca Umbert) ha fet incrementar notablement les possibilitats d'ús i, per tant, de pràctica i consum cultural. Igualment, de cara al futur, l'obertura de nous centres cívics i, sobre tot, del complex de la Fàbrica de les Arts, segur que es traduirà en importants augments del consum cultural de Granollers.

Públic i programacions de música, teatre i dansa

L'any 2002 va suposar un important punt d'inflexió en el nombre de públic en les programacions professionals estables a Granollers. La posada en funcionament del Teatre Auditori el 2002 va provocar que es doblés el nombre de persones assistents a un espectacle respecte l'any anterior. Com es pot comprovar, el públic que assisteix a les programacions de Granollers està estabilitzat a prop dels 40.000 espectadors.

Gràfic 2.7. Públic de les programacions professionals estables



Font: Associació Cultural de Granollers, Teatre de Ponent, Casino de Granollers Club Ritme, Escola Municipal de Música i Granollers Escena, SL¹¹

¹⁰ Veure Annex I Mapa de Recursos Culturals

¹¹ Les dades apareixen a la Memòria 2004 del Teatre Auditori de Granollers. S'entén per programacions professionals estables l'oferta programada en el marc del Teatre de Ponent, La Roda d'Espectacles Infantils, el Festival de Trobadors i Joglars, els cicles i festival de Jazz i la temporada estable del Teatre Auditori de Granollers.

Del total d'espectadors de les programacions estables sempre al voltant del 65% l'aporta el Teatre Auditori. Una programació diversa d'espectacles professionals en gira que combina propostes de teatre, dansa i música, en la que cal fer una menció especial a l'aportació de l'Orquestra de Cambra de Granollers, en residència a l'equipament.

Els nivells d'ocupació del teatre revelen una bona acceptació de les propostes escèniques i musicals que s'hi fan:

Taula 2.3 Ocupació del Teatre – auditori de Granollers

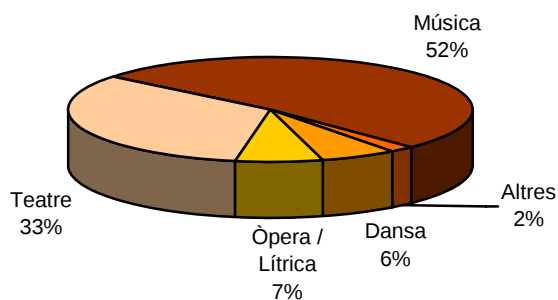
	2002	2003	2004
Espectadors	25.503	27.414	24.286
Ocupació	70,34%	68%	69%

Font: Teatre Auditori de Granollers

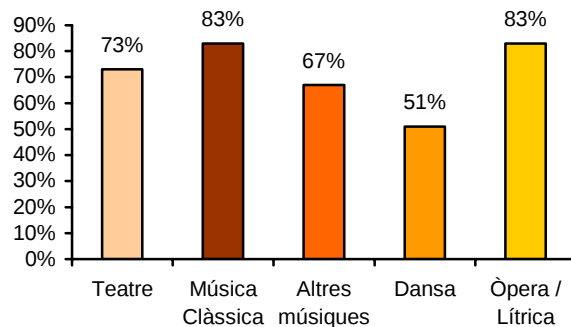
L'òpera i la música clàssica són les disciplines que tenen un nivell d'ocupació més elevat. En canvi la dansa és la que queda més per sota de la mitjana. En quant a la distribució del públic per gènere es pot comprovar un equilibri entre la música i la suma de la resta de disciplines pròpiament escèniques.

Gràfic 2.8. Públic i ocupació segons el gènere. Teatre Auditori de Granollers 2004

Distribució del públic per gènere



Ocupació per gènere



Font: Teatre Auditori de Granollers

Més enllà de la programació estable del Teatre Auditori, hi ha una sèrie de propostes que, amb una bona resposta de públic, generen una bona dinàmica cultural al municipi i són exemple del bon funcionament i coordinació entre el sector públic i el tercer sector. Es tracta de l'oferta d'espectacles per a públic familiar de la Roda d'Espectacles Infantils, el Festival de Trobadors i Joglars (coordinat amb altres ajuntaments de la comarca) i els diferents cicles i festival de Jazz. Aquest últim realitzat a partir de

l'impuls del Casino Club el Ritme de Granollers que, enguany, ha arribat a la seva setzena edició.

Cal fer una menció especial a la tasca que es desenvolupa des del Teatre de Ponent. De fet, no hi ha ciutats de les dimensions i característiques de Granollers al país que gaudeixin d'una iniciativa privada similar. La programació teatral del Teatre de Ponent es situa al nivell dels llenguatges escènics que proposen les sales alternatives de Catalunya, organitzades en una coordinadora, on l'experimentació i la innovació tenen més oportunitats que en els circuits comercials convencionals.

Exposicions, museus i els seus visitants

El Museu de Granollers es troba en una ubicació immillorable en quant a accessibilitat per tal de ser un equipament de referència a la ciutat. Es troba situat al Carrer Anselm Clavé, el nucli comercial i espai de pas i passeig més important de la ciutat. Es tracta d'un edifici d'importants dimensions (2.500 m²) amb tres pisos i soterrani, amb una imponent façana principal realitzada amb blocs de formigó inclinats, tot i que a la part baixa té una vidriera que permet veure l'interior i convida a entrar-hi.

El Museu té tres sales d'exposició temporals i dues de permanents. El cert és que el grau de rotació de les exposicions no és massa elevat, de manera que no es genera una afluència de públic molt important. Cal apuntar però, que està comprovat que l'oferta expositiva de les sales temporals del museu determina completament el seu nombre de visites i que, per tant, no es tracta d'un públic fidel sinó d'un públic que només consumeix allò que considera interessant. El Museu de la Tela, dedicat a les ciències naturals, també està gestionat pel Patronat del Museu i, tot i que té un espai expositiu, la seva activitat principal és la investigació.

A nivell de sales d'exposicions desvinculades del Museu, la que actualment té un funcionament més continu són les que es troben a l'Aliança Francesa - els espais Airef i Passe-partout- i les dels centres cívics. A l'Aliança Francesa, a través d'un conveni amb l'Ajuntament, es programen exposicions, sobretot de fotografia. Als centres cívics es desenvolupa el projecte INCívics, a partir del qual es vol donar sortida a les propostes d'artistes emergents.

Taula 2.4. Visitants als museus i espais expositius

Espai	Visitants 2004
Museu de Granollers	14.321
Museu de la Tela	7.226
Airef i Passe-partout	761
Centres Cívics	1.463

Font: Ajuntament de Granollers

Cal recordar la important funció que feia la sala d'exposicions del Centre Cultural La Caixa que recentment ha deixat de programar però que, durant molts anys, ha estat un clar referent i ha portat a Granollers interessants exposicions.

Usuaris de les Biblioteques

Les biblioteques són els equipaments culturals que més embranzida han agafat els últims temps a Catalunya i a la província de Barcelona (amb un important impuls de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona). La modernització del seu servei i la filosofia de centre cultural de proximitat ha dotat a les biblioteques d'un prestigi i un atractiu fins fa uns anys desconeguts. Granollers, amb una biblioteca central com Can Pedrals, consolidada com a servei i ben ubicada al centre de la ciutat, va fer un important pas amb l'obertura el 2005 de la Biblioteca Roca Umbert. Entre les dues sumen més de 220.000 visites el 2005, i han donat carnets d'usuari a més de 18.000 persones, un 30% de la població de Granollers. A aquestes xifres cal afegir, a més, els més de 15.000 usuaris anuals de la Biblioteca Joan Camps, un espai més reduït que fa funcions d'extensió bibliotecària.

Taula 2.5. Usuaris de les Biblioteques 2005

	Can Pedrals		Roca Umbert	
	Absolut	Indicador	Absolut	Indicador
Visites	176.655	633 per dia de servei	43.361	215 per dia de servei
Usuaris actius de préstec	8.392	35% dels usuaris inscrits	763	60% dels usuaris inscrits
Ús del servei de préstec	33.185	119 per dia de servei	9.234	46 per dia de servei
Ús del servei públic d'internet	11.393	41 per dia de servei	9.052	45 per dia de servei

Font: Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona 2005

Les biblioteques, per tant, són amb molta diferència els equipaments culturals que tenen un volum d'usuaris més important de Granollers. Amb el valor afegit de que es

tracta d'usuaris amb un nivell d'assiduïtat molt elevat i d'una gran diversitat de perfils sociològics.

Usuaris dels equipaments culturals de proximitat

Per equipaments culturals de proximitat s'entén tots aquells equipaments que tenen unes característiques polivalents i que desenvolupen una activitat vinculada amb el seu entorn territorial i social més proper. Dins aquest grup cal diferenciar els centres cívics, que compten amb una activitat diària i un horari establert d'obertura al públic de la Casa de Cultura Sant Francesc o la sala Francesc Tarafa. Aquestes últimes ubicades al centre de la ciutat. Són dos espais que tenen un volum d'activitat inconstant depenent de les necessitats de programació tant de l'Ajuntament com de les entitats culturals de Granollers.

Taula 2.6. Usuaris Sala Francesc Tarafa i Casa de Cultura Sant Francesc

Espai	Usuaris 2004
Sala Francesc Tarafa	12.726 usuaris
Casa de Cultura Sant Francesc	14.339 usuaris

Font: Ajuntament de Granollers

Els centres cívics, distribuïts per tot el territori excepte la zona centre, desenvolupen una activitat molt vinculada a la formació - tallerisme – i a la cessió d'espais per a activitats programades per les entitats. Es tracta d'equipaments que tenen un volum d'activitat molt elevat, tot i que la majoria de les activitats programades es dirigeixen a un públic reduït. En aquest sentit, els gairebé 43.000 usuaris del 2004 és una dada que cal analitzar diferent dels nivells d'ús d'altres equipaments. De fet, el centres cívics aconseguixen arribar a una tipologia de públic que, en una bona part, no és consumidor habitual d'altres ofertes culturals. Per tant, es mostren com una bona porta d'entrada a la pràctica i el consum cultural.

Taula 2.7. Usuaris dels centres cívics de Granollers 2004.

	Formatives	Activitats culturals i socioculturals	Informació	Usos d'espais	Total
Ca Bassa	6.691	6.188	933	4.751	18.563
Can Gili	1.304	949	1.701	5.231	9.185
Palou	1.871	332	107	2.322	4.632
Jaume Oller	5.024	478	1.101	3.930	10.533
Total	14.890	7.947	3.842	16.234	42.913

Font: Ajuntament de Granollers

NOTA: no es comptabilitzen els usuaris del servei de bar

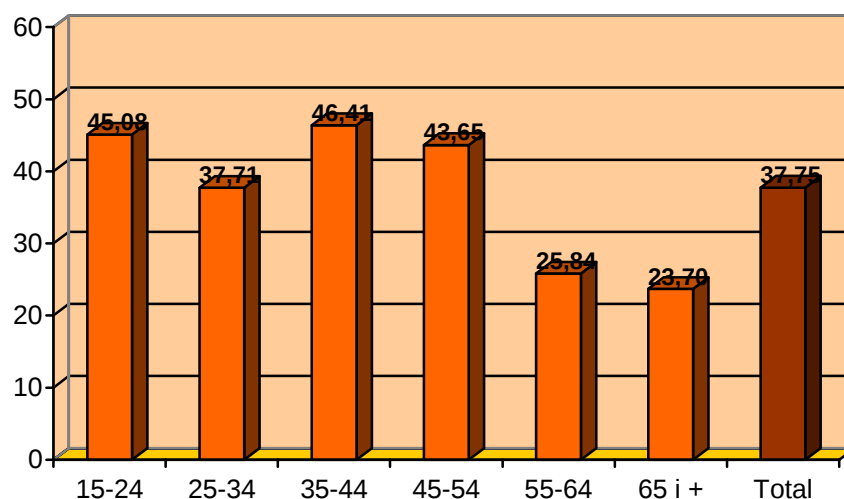
Usuaris de les activitats festives i de carrer

Les activitats festives i de carrer vinculades a moments destacats del calendari festiu de la ciutat representen un bon punt de trobada entre la ciutadania i una gran diversitat d'expressions culturals. Manifestacions de cultura tradicional i popular, concerts, espectacles de carrer, etc., omplen carrers i places de la ciutat durant la Festa Major i, en menor grau, en la Fira de l'Ascensió, el Carnaval o les festes nadalenques. Cal aclarir però, que de les activitats vinculades a aquests esdeveniments un gran nombre no tenen un clar contingut cultural i posen l'accent en la seva vessant més lúdica i festiva.

Les dades de l'enquesta DEMOSCERC 2005, representades al Gràfic 2.9, mostren que gairebé el 40% de la població participa a les festes populars de la ciutat. I, en aquest sentit, la referència més important és la Festa Major, amb un disseny creat a partir de la competició entre Blancs i Blaus que permet una clara identificació de la ciutadania amb la festa.

A partir dels 55 anys el nivell de participació i assistència disminueix. Hi ha persones grans que no es senten cridades a la festa i consideren que està molt orientada a la gent més jove. Es tracta doncs, d'un públic que requereix una programació més orientada als seus interessos per tal de participar de la Festa Major.

Gràfic 2.9. Assistència a festes populars per trams d'edat i en percentatges. Granollers.



Font: DEMOSCERC 2005

1.3. El no públic

Existeixen dificultats importants per analitzar el comportament del no públic, donat que la seva característica, precisament, és el no aflorament com a consumidors culturals o la no activitat cultural. Com s'ha vist, parlar del públic i del seu comportament és més accessible donat que es disposen de dades suficients.

En apartats anteriors – identificació del públic i el no públic - es dibuixaven les característiques en clau d'estructura social de la població que es pot considerar el no públic, pràcticament el 40%: les dones tenen més dificultats d'accés que els homes i el nivell d'estudis es mostrava com un element del tot determinant i explicatiu. A saber, un baix nivell d'estudis acostuma a portar associat un baix nivell de consum i pràctica cultural.

Tot i que les fronteres socioeconòmiques són importants limitacions, hi ha una sèrie de factors que també actuen com una barrera per a l'accés de la ciutadania a la cultura:

➤ **L'accessibilitat geogràfica.**

Granollers té unes dimensions i una orografia que provoca que aquesta barrera tingui una repercussió limitada. És fàcil accedir a peu a la majoria d'equipaments culturals. La ubicació dels equipaments de referència (Teatre Auditori i Museu) i de les biblioteques i centres cívics, dibuixa un mapa equilibrat i ben distribuït territorialment. Tot i això, hi ha una sèrie de barris que sí que queden aïllats del centre (Can Bassa, Palou, Can Gili) i, tot i disposar de centres cívics, tenen més dificultats d'accedir al centre de la ciutat, on es desenvolupa la major part de l'activitat cultural. Per altra banda, la proximitat de Barcelona i les bones vies de comunicació per arribar-hi fan molt accessible tota l'oferta cultural de que disposa la capital catalana.

➤ **L'accessibilitat física i les barreres arquitectòniques**

Un dels elements que fa temps que es va treballant en el disseny dels espais públics és la seva adaptació arquitectònica per tal que persones amb limitacions físiques els puguin usar amb normalitat. En aquest sentit, si bé els equipaments culturals més nous tenen aquestes característiques, cal seguir treballant per adequar altres espais. I, sobre tot, aquells espais que es projecten – nous

centres cívics, espais de la Roca Umbert – han de posar una especial atenció en aquests aspectes.

➤ **Els factors temporals**

El factor temporal pot ser una barrera atenent a dues perspectives d'anàlisi:

La perspectiva del cicle de vida. Cada moment de la vida, des de la infantesa fins a la vellesa requereix una oferta i un relació determinada de la persona amb la cultura. L'edat no pot ser motiu de discriminació respecte al que s'ofereix des dels serveis públics a la ciutadania. L'equitat en l'oferta cultural des de la perspectiva del cicle de vida requereix una revisió de les programacions culturals també a Granollers.

La perspectiva de la quotidianitat. El ritme actual de vida en la societat occidental provoca una disminució de la percepció de control sobre el propi temps que dóna una sensació d'ofec que s'accentua en aquelles persones que, a més del temps de treball fora de la llar, dediquen molta part del seu temps a tasques de reproducció (cura de la llar i de les persones dependents). Aquí novament es dóna una discriminació social que s'explica a vegades per factors personals però que conté condicionants importants d'estructura social. Evidentment, la manca de temps personal és una clara barrera per la participació i consum culturals. Tot i que des de la política cultural no es pot pretendre influir sobre la distribució dels temps socials, sí que cal tenir-los en compte per tal d'encertar amb ofertes que a nivell d'horari permetin l'accés a persones que d'altra manera no accedirien.

➤ **La barrera educativa**

Com s'ha avançant en apartats anteriors el nivell instructiu de la població és molt indicatiu del seu nivell de consum i activitat cultural. Ara bé, la barrera educativa en l'accés a la cultura no es pot limitar exclusivament a l'ensenyament reglat. És a dir, moltes més institucions socials, començant per la família, tenen una influència més que determinant en la forma en que s'educa a les persones al llarg de tota la vida. En aquest sentit, polítiques educatives basades en la filosofia de les ciutats educadores – a Granollers es desenvolupa el Projecte Educatiu de Ciutat- han de tenir també una influència clara en reduir les barreres educatives d'accés a la cultura. Per tant, la creació de públics té un

clar caràcter educatiu que no es pot limitar a portar les escoles al teatre o a concerts sinó que ha de portar a que la cultura formi part de la quotidianitat de les persones.

➤ **La barrera psicològica**

L'autoexclusió és un dels motius pels quals moltes persones no s'acosten a la cultura i no en fan cap consum. El "això no està fet per a mi", que tanta gent pensa i explica, és una de les barreres més importants. En ocasions aquesta barrera desapareix amb el simple fet de l'experiència. Acostar la cultura a les persones que pensen que no l'entendran, que està feta pel consum d'una elit determinada, és un repte important. Afrontar-lo dóna bons resultats i trenca tòpics que la societat ha anat construint. En aquest, sentit cal reflexionar sobre el fet que les persones, en moltes ocasions, no tenen consciència d'estar realitzant una activitat cultural. El cinema, els espectacles de carrer, els concerts de Festa Major, etc., poden ser considerats pràctiques culturals a les que la majoria de persones que diuen allò de "la cultura no està feta per a mi" hi accedeixen sense ser plenament conscients. Posar en valor la pràctica cultural des d'una perspectiva més àmplia pot ser un factor que ajudi a trencar aquestes barreres.

➤ **Barreres d'entorn social**

La xarxa social

Més enllà de les dificultats que es deriven de la condició socioeconòmica de les persones, hi ha altres barreres que neixen de la pertinença a un entorn social determinat. És a dir, si la xarxa social amb la que es relaciona una persona no té un cert nivell de consum i pràctica cultural el seu accés es veu molt més dificultat. Així, el fet que amics, familiars, veïns i coneguts realitzin una activitat cultural és una bona porta d'entrada a la pràctica. Un exemple d'aquesta porta d'accés és la tasca que es desenvolupa des dels centres cívics de Granollers.

El prestigi de consumir cultura

L'alt nivell de consum cultural s'havia considerat durant molts anys un factor que permetia la mobilitat social. D'uns anys ençà, al nostre país, la bonança econòmica ha fet que els elements considerats com a factors de mobilitat social tinguin un component molt més material, vinculat a possessions com el cotxe, la vivenda, etc. Aquest canvi de valors ha comportat una negació del que

anteriorment havia estat prestigiós per aprofundir i elevar encara més allò que dóna prestigi en l'actualitat. Aquesta pèrdua de prestigi de la cultura, tot i no ser una barrera en sí mateix, provoca que s'hagi perdut un dels motius que podia acostar a moltes persones al consum i la pràctica cultural. La manca d'un entorn social favorable, que valora en positiu el fet de consumir cultura, es presenta com una qüestió que a nivell de política local té poques possibilitats de solució però que no deixa de ser prou important perquè es tingui en compte en les anàlisis.

➤ **Barrera econòmica**

Una bona part de l'oferta cultural que hi ha a Granollers és de pagament. Sempre que una oferta és de pagament fa que l'elecció del consumidor tingui més components de decisió que no pas en activitats gratuïtes. Tan és així que una de les justificacions més popularitzades sobre el baix consum cultural de la població en general és precisament el preu de les entrades. Ara bé, el nivell de consum de les activitats d'accés gratuït no mostra diferències massa importants amb els d'accés de pagament, donat que en aquest últim cas ja es procura un equilibri entre el que ha de pagar el públic i el que aporta la institució per tal de cobrir el cost de l'oferta.

➤ **Barrera de l'oferta, la tipologia de programació cultural**

Que l'oferta cultural del municipi sigui realment atractiva per la població és una condició necessària per aconseguir increments en el consum i pràctica cultural. Per tant, és responsabilitat dels programadors aconseguir un equilibri constant entre productes de qualitat a partir del criteri tècnic i el que demanda el públic al que es dirigeixen –que pot ser o no de la mateixa qualitat - . D'altra banda, una programació feta amb criteris elitistes tampoc assegura una qualitat molt elevada i sí el fet que el públic en general no es senti cridat al consum. En aquest sentit, cal valorar positivament la programació cultural que s'ofereix a Granollers, on es combina l'excel·lència amb l'emergència i la tradició amb la innovació.

En aquest apartat cal fer una referència clara a la llengua. Actualment, hi ha molt poca població a Catalunya que no entengui el català - n'hi ha molta més que no el parla – però, tot i així, moltes de les argumentacions de les persones entrevistades per a aquest estudi fan referència a la programació en català com

una barrera. Davant d'això cal analitzar que hi ha al darrera d'aquestes afirmacions. I, en realitat, el que acostuma a passar és que darrera de l'argument de la barrera lingüística s'amaguen altres lectures més complexes. Una que aflora amb claredat és el fet de sentir-se vinculat o no a una oferta. El català no és la barrera, però la persona té la percepció que aquella oferta no va dirigida a ella o a les persones del seu entorn social i lingüístic. La solució en cap cas passa per començar a programar només en castellà, sinó en aconseguir trencar la sensació que té una part de la població de que la programació en català no està dirigida a ells.

➤ **La barrera informativa.**

El coneixement de l'oferta cultural és una condició indispensable per a què les persones accedeixin a la cultura. La informació ha d'arribar en igualtat a totes les persones per tal que puguin escollir quines activitats culturals volen realitzar. A Granollers, per les seves dimensions, i el nivell de la seva oferta, resulta relativament senzill sistematitzar tota aquesta informació. Val a dir que, al tractar-se d'una capital de comarca, a més dels mitjans municipals de difusió compta amb diferents mitjans de premsa de pagament i gratuïta que arriben a molta població i en els quals l'oferta que hi ha a Granollers ocupa un espai central.

2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa

Els baixos nivells de pràctica cultural porten a fer una anàlisi de l'accés a la cultura molt centrat en la vessant de consum cultural. Amb les 18 entrevistes a diferents perfils sociològics s'ha procurat aprofundir en l'anàlisi dels elements que es mostren determinants a l'hora que les persones accedeixin o no a la cultura. Igualment, el debat en els grups de discussió s'han rebel·lat com un bon exercici per reflexionar sobre les barreres d'accés a la cultura.

2.1. Aproximació a partir de perfils sociològics

Majors de 65 anys

Com ja s'ha vist en l'explotació del DEMOSCERC 2005, el nivell d'instrucció determina, en gran mesura, l'accés a la cultura. Les persones **majors de 65 anys amb dèficit instructiu** declaren tenir un nivell baix o pràcticament nul d'accés a la cultura.

Expliquen aquest baix nivell a partir de la **nul·la presència de la cultura en la seva quotidianitat**. Ara bé, en les seves reflexions es pot comprovar que la pràctica i consum culturals, tot i que no formen part de la seva vida, són valorades de manera positiva. Arran d'aquestes reflexions es produeix una certa **autoinoculpació**. Les persones grans amb baix nivell instructiu **valoren negativament el fet d'haver-se autoexclòs de la cultura**, el fet de no tenir interès ni gust suficient per valorar l'oferta cultural del seu entorn.

L'explicació que troben d'aquesta llunyania del fet cultural és a partir d'un repàs d'allò que els ha tingut ocupats i ocupades al llarg de la seva vida. Sovint són persones que han hagut de treballar des de molt joves, amb jornades llargues o que han hagut de fer-se càrrec de la família.

Una altra barrera d'accés a la cultura que es mostra determinant en persones d'aquest perfil és **el desconeixement i la vergonya**:

"... por vergüenza que no conocía, que la gente va pero yo para estas cosas hasta para empezar soy...y yo por eso me cuesta un poquito, una vez conozco más ya me suelto y soy muy abierto para la gente..." (sic)

Els **majors de 65 anys amb nivells instructius més elevats** tenen una postura diferent a l'hora d'analitzar l'accés a la cultura. Des del principi, es declaren com a consumidors culturals.

Els llocs on desenvolupen una part important de les activitats culturals són les biblioteques i els centre cívics, ja que els permeten realitzar multiplicitat d'activitats. Consideren l'oferta cultural suficientment àmplia, sense oblidar que mai podrà ser tant extensa com la de Barcelona. **L'oferta cultural respon de manera àmplia als interessos d'aquest perfil.** Ara bé, **els inconvenients** que apareixen són els relacionats amb **el preu** de determinats espectacles i l'allunyament que hi ha hagut d'alguns espais cap a la perifèria. En concret, es tracta del tancament dels cinemes i la seva ubicació a les afores. Aquesta crítica, molt instal·lada a la opinió pública, no és patrimoni exclusiu d'aquest perfil.

"...bueno fuera ver una exposición de pintura que aquí no está o a veces una escultura que tampoco está aquí sino que está en Barcelona...claro es que Granollers es un pueblo grande, tiene muchas cosas Granollers, por ser un pueblo, pero claro no puedes comparar con la capital, siempre puede haber muchas cosas..." (sic)

L'oferta cultural és coneguda, a la vegada que també hi ha un clar coneixement dels llocs on pot ser consultada i que per tant **és suficient i útil la informació** per poder saber el que s'està realitzant a Granollers en cada moment.

"... nos habían mandado del ayuntamiento una serie de, así un librito que venían todas las cosas que hacen, las actividades y... nos apuntamos a esto" (sic)

La Festa Major és l'activitat que genera una major implicació de la població.

El canvi d'ubicació d'algunes activitats però dificulta el seu accés, segons afirmen les persones d'aquest perfil. Això posa de manifest que la proximitat dels llocs on es desenvolupen les distintes activitats sorgeix com a factor propici per a què hi hagi un acostament. Val a dir que el que és pròxim per a uns és llunyà per a altres.

A un altre nivell de reflexió, persones d'aquest perfil també afirmen que l'accés a la cultura és democràtic i que l'exclusió rau més en una manca de motivació personal que no en dificultats reals per a accedir-hi:

"Que les oportunitats són iguals això és impenable" (sic)

Adults de 35 a 64 anys

L'amplitud de les circumstàncies personals de les persones d'aquest perfil provoca multitud de reflexions i posicionaments davant l'accés al consum i la pràctica culturals.

Un primer posicionament assenyala a **l'oferta de programació com una de les principals barreres d'accés**. Des d'aquest posicionament es té la percepció que els responsables de la programació no tenen en compte la multiplicitat d'interessos i sensibilitats que hi ha a la ciutat. El fet d'entendre la cultura com a quelcom propi d'un determinat col·lectiu implica que gran part de la població en quedi exclosa ja que les activitats són pensades sense aquesta diversitat de concepcions.

“ en Granollers lo que veo,...casi todo en catalán (...) Si hubiera más en castellano pues si que me gustaría ir” (sic)

En segon lloc, **la barrera geogràfica**. Existeix la idea d'un cert desequilibri entre l'oferta cultural del centre i de la perifèria. És la mateixa relació dicotòmica que en el cas català – castellà: **s'estén la idea que l'oferta cultural es proposa només per a un sector determinat de la població**. Precisament, la conjunció dels dos aspectes complementaris, la centralització de les activitats en un entorn determinat i la no inclusió d'activitats que recullin certes maneres de fer i entendre la cultura, fan que zones de Granollers es sentin doblement oblidades. **Són els barris més perifèrics els que majoritàriament experimenten aquesta doble sensació d'oblit**.

“La mitad de Granollers hasta aquí nos la tienen abandonada, pertencemos a Granollers, estamos pagando nuestros impuestos, estamos pagando todo y representa que no tenemos nada, representa que algunas zonas las están mirando más...” (sic)

A més de discursos més aviat basats en generalitats, hi ha afirmacions sobre la pròpia experiència personal, on s'aprofundeix en aquesta idea de barrera geogràfica:

“me gustaría haber pintado y haber aprendido a leer, porque no hay sitios para mi, donde vas a aprender? Tengo que ir a casi la punta de Granollers, a Roger de Flor, tu piensas oye de por aquí tienes que ir a allá abajo cuando por aquí podrían poner una escuela de adultos, hay muchísima gente como yo, pintar y cosas, sales de la rutina de cada día”. (sic)

Una altra barrera que apareix en persones d'aquest grup d'edat és la que està vinculada a **la xarxa social a la que es pertany**. El desconeixement de les persones que estan organitzant les activitats culturals representa un fre per participar-hi. Es

percep que els grups, entitats i persones que estan darrera de la majoria d'esdeveniments culturals que es produeixen a la ciutat són sempre les mateixes i que l'oferta que fan es dirigeix al seu entorn més immediat. Tot i saber que es tracta d'activitats obertes al públic hi ha quelcom que els reté a l'hora de participar-hi. El coneixement i la complicitat d'algú que realitza l'activitat cultural podria ser l'empenta definitiva per accedir-hi:

“... a lo mejor que a mi pareja también le interesara, que también fuera una manera de... el hecho que no tenga a nadie a quien le pueda interesar pues “ostras que palo”... parece que... si que me gustaría ir pero me falta como un empujoncito no?, o que alguien diga: vamos?” (sic)

Aquelles persones que no han desenvolupat al llarg de la seva vida una activitat cultural constant consideren un esforç començar a realitzar-la. Sobre tot perquè es tracta d'un entorn desconegut amb el qual no hi ha uns vincles establerts. **És aquest esforç inicial el que fa que sovint les persones es quedin al marge.**

“ quizás lo que decía antes, que sea un poco más abierto,...y que fuera algo más, porque todo esto de la fiesta se basa en lo mismo...” (sic)

L'anàlisi de l'oferta cultural de Granollers també es pot fer en termes de l'edat del públic al que es dirigeix. És en aquest sentit que algunes de les persones entrevistades d'aquest grup basen la seva argumentació. **Hi ha la sensació que l'oferta es centra en activitats adreçades cap als més joves**, deixant, d'aquesta manera, un volum considerable de població de la franja dels 35 als 64 anys fora. Sense trobar suficients activitats en les que es puguin vincular. Val a dir que s'assenyalen com a excepcions casos puntuals com les festes majors, carnavals o activitats de cap de setmana. Assenyalen la seva exclusió a partir de la **manca de disponibilitat de temps lliure**, i la no adequació de l'oferta cultural a aquesta realitat. De fet, la seva activitat i consum cultural acaba excessivament vinculada a allò que poden fer amb els fills. És a dir, de sobte veuen que només poden accedir a l'oferta per a “públic familiar”:

“...el que passa és que clar, moltes de les coses que es promouen van bastant cap als joves, que em sembla collonut, fantàstic però clar els que no som tant joves no massa...” (sic)

Hi ha consens entorn al fet que on es senten més cridats a participar són les activitats festives i de cultura tradicional. Tot i que es tracta d'una **participació més aviat**

passiva, com a públic i consumidor de l'oferta que se'ls presenta. La Festa Major és la que més partícip fa sentir a les persones d'aquest perfil. El seu disseny permet que diferents grups generacionals que puguin haver en una família vagin a la festa major de manera conjunta. Però, per altra banda, la centralització d'aquesta en un espai provoca algunes valoracions negatives.

“...en la fiesta mayor, porque me gusta mucho, porque hay muchas cosas para ver, mira hay para los niños, hay para las personas mayores, están las terrazas, hacen mucho baile,...otro punto que estamos que nada más lo hacen en el centro, no lo hacen en ningún sitio,...” (sic)

A banda de la Festa Major, aquelles festes que major grau de participació experimenten són les que tenen a veure amb el barri, com són Sant Joan, la Festa Major de Barri, el Rocío i totes aquelles que inclouen els elements de: proximitat física, proximitat d'interessos i gustos i proximitat en l'entorn de relació de les persones . És a dir, que reuneix persones de l'entorn habitual dels entrevistats.

El coneixement de l'oferta també ha aparegut com un element d'anàlisi. Es valora que el nivell de coneixement és **elevat i es valora positivament la feina que fa l'Ajuntament de cara a la difusió**. També les escoles són una important font d'informació ja que a través dels fills molts pares i mares s'assabenten de les activitats que es fan a la ciutat.

Finalment, **s'assenyala l'elitisme com un motiu d'exclusió en l'accés a la cultura**. Tot i reconèixer una millora a partir a la posada en marxa d'equipaments com la Biblioteca, molt ben valorada per la seva obertura a perfils d'usuaris molt diferents, o l'esforç fet des de l'Ajuntament en molts altres àmbits (equipaments, informació, oferta cultural ampliada, etc.), segueix havent un volum de població molt important que no accedeix a la cultura. En aquest sentit, es destaca que **la diversitat en la composició social de Granollers no té una clara traducció en la composició de les entitats, del públic dels actes o dels protagonistes de la cultura de Granollers**.

“...no estoy presente en todos los actos sociales pero en los que veo hay una población muy amplia de la sociedad granollerense está fuera...” (sic)

“los actos sociales los que se ven en la calle, en las fiestas, las colaboraciones, los conciertos, esto está hecho como si fuera para una élite social, una élite y va dirigida a una élite y con todos mis respetos élite con un sesgo catalán muy importante... (...)”

Por el punto que en la zona en que nosotros vivimos no hay nada... no hay nada, te tienes que ir al centro, está abandonado, ahora empiezan a hacer algo, pero nosotros nos hacen falta muchísimas cosas..." (sic)

Algunes reflexions fetes per persones d'aquest grup d'adults posen de manifest que **el gènere és un factor explicatiu del seu comportament davant la cultura**. Les dones amb fills són les que es fan càrrec de gran part de la feina que comporta la cura dels fills i de la llar. Això limita, en gran part dels casos, els seus àmbits d'actuació personal. A tall d'exemple, s'afirma que no es pot fer una planificació d'activitats si no es té en compte els horaris escolars, donat que marquen la disponibilitat per a accedir a les iniciatives culturals que es puguin donar.

Joves de 16 a 34 anys

El col·lectiu de joves presenta complexitat per a l'anàlisi, donat que dins aquest període de la vida es produeixen importants canvis, i depenent del moment en que el jove es trobi – adolescència, estudiant, treballant, amb fills o sense, etc. - la perspectiva canvia de manera radical. Canvis que són suficientment influents com per que s'articulin discursos molt diferents entre ells i que tenen en l'edat un component condicionant important. Per això s'ha separat per a l'anàlisi a les persones d'aquest grup a partir de grups d'edat més reduïts: de 25 a 34 anys i de 16 a 24 anys.

Per als **Joves-adults (25-34 anys)** entrevistats, la Festa Major és l'esdeveniment cultural que desperta més participació, sobretot en la vessant més lúdica i lligada a la nit. En concret, es valora molt positivament per les relacions humanes que hi tenen lloc. El fet que hi hagi un índex de participació molt elevat fa que sigui un clima ideal de relació i retrobament entre persones que disposen d'horaris poc flexibles.

"...ja te'n vas directament a la nit,...4 copetes i te'n vas a la nit golfa, llavors d'aquestes cosetes que t'he dit de la festa major perquè es com una tradició diguéssim, és la trobada típica que coneixes a tothom, a la majoria de gent, et trobes a la gent que a l'igual veus de festa major en festa major..." (sic)

Respecte a la informació que es rep de la programació cultural **s'afirma que no hi ha manca d'informació**, sinó que arriba de manera directa. Ara bé, també es reconeix que no es llegeix suficientment o directament s'elimina. **Allò que més interès**

desperta a nivell informatiu és el boca orella. Té més efectivitat sobre les persones el fet que l'entorn immediat els transmeti la informació, ja que per un banda és garant que l'activitat pot ser adequada i, per l'altra, augmenta les possibilitats que també que hi hagi persones properes que la desenvolupin. També remarquen que **un volum considerable d'informació procedeix de les escoles.** Fan una labor informativa molt important a través dels fills i afavoreixen l'accés a aquest col·lectiu.

“m'arriba una revista... de les activitats i si de vegades en follejo, però si que de vegades la follejo... m'assabento més dels amics... Granollers és una ciutat però tampoc no, no et crida massa l'atenció...” (sic)

Una altra referència que sorgeix i que també s'ha fet en els discursos del col·lectiu constituït per adults de 35 a 64 anys, és **la necessitat d'ajustar horaris amb l'activitat laboral:**

“...hi havia un curs de capoeira... i això era interessant però els horaris no eren massa compatibles amb el que feia en aquell moment i llavors no em vaig apuntar...” (sic)

La selecció de persones a entrevistar, en aquest perfil ha permès incorporar com a variable l'origen de la persona. El punt de vista dels **joves-adults** que procedeixen d'una altra cultura recull algunes especificitats vinculades **al fet migratori:**

Apareix en el discurs un reconeixement a la tasca de nombroses entitats de caràcter ètnic, a les activitats realitzades per aquestes entitats i també a d'altres en la que es dóna certa cabuda a la població de fora. Però creuen que **manca encara una sensibilitat major per involucrar aquests col·lectius en la programació cultural,** crear activitats molt més obertes i pensades per una actualitat cultural molt diversa. El següent paràgraf és suficientment exemplar:

“creo que si que hay, de cultura tiene que haber más, no sé, mucha gente no sabe cual es mi cultura, o la mía o la de Jehová, del budismo, creo que no hay sitios que digas, una mezquita pero no sabes lo que hacemos ahí,...me refiero que no saben lo que es una cultura musulmana,... me entiendes, creo que..., he estado en otros países, he estado en Londres y he visto que saben respetar, los niños saben el idioma árabe, enseñan, estudian el inglés pero también estudian su cultura,... hoy en día todo es la cultura...no sólo una, hay un montón: budismo, musulmán,... hay un montón, millones, hay muchas culturas y uno tiene que respetar las culturas, antes de hablar mirar, buscar que es la cultura, que significa...” (sic)

“por ejemplo si quieres aprender, yo no sé escribir en árabe, a mi me gustaría escribir mi idioma, aquí no hay ningún sitio, tienes que ir a Barcelona o...” (sic)

Referent als equipaments i espais existents a la ciutat, **les biblioteques recullen una participació molt important per part de les persones d'aquest perfil**. Hi ha un ús que sovint també es troba mediatitzat per les criatures, però al cap a la fi un ús i sobretot el coneixement de les possibilitats i recursos que aquestes ofereixen. Implícitament, per tant, aquesta utilització posa de manifest que les biblioteques són punts importants per a l'accés a la cultura i per desenvolupar cada cop més una funció de socialització i de relació entre persones procedents d'altres cultures. Els usuaris tenen un caràcter molt heterogeni sense que hi hagi la preeminència de cap col·lectiu concret, això possibilita que la presència d'un públic força diversificat comporti usos també diversos.

Per últim, el **col·lectiu més jove (16 a 24 anys)** utilitza argumentacions que en algunes ocasions es solapen a reflexions fetes pels Jove-Adults:

El seu consum cultural es centra sobre tot en el cinema, la música i *“alguna coseta de teatre i exposició”*. **La major part d'aquest consum es fa a Granollers**, excepte aquella oferta cultural més específica que, per les seves característiques, només poblacions com Barcelona poden tenir espais per a desenvolupar-la (exposicions molt concretes com pot ser de gravats, pel·lícules actuals amb versió original, obres de teatre que per la seva envergadura i cost o per ser molt minoritàries no aniran a Granollers).

Reapareix en aquest apartat - constant en totes les entrevistes - l'opinió sobre el trasllat del cinema. **Els col·lectius que tenen més dificultats a l'hora de traslladar-se** (joves i majors de 65 anys) **són els que més pateixen les conseqüències del trasllat dels cinemes del centre a la perifèria**. Aquests col·lectius sovint no disposen d'un transport propi per arribar-hi i el transport públic segons quines èpoques de l'any fa que l'espera sigui molt carregosa.

Els joves centren molta part del seu discurs en l'oferta cultural que es pot trobar a les nits. De manera unànime els entrevistats manifesten la manca d'espais d'oci nocturn per a tots els joves. Encara que hi hagi espais d'oci situats a la perifèria, com és el cas de diverses discoteques, aquestes no donen cabuda a tot el col·lectiu de joves. A més, els pocs llocs situats al centre tenen uns horaris més restrictius. Tot això fa que hi hagi un buit considerable per als joves i obliga a desplaçar-se a Barcelona per

buscar l'oci que a Granollers no troben o a muntar alternatives pròpies com és reunir-se un grup d'amics per tocar un instrument.

Es manifesta la necessitat d'endegar iniciatives noves i que omplin aquest buit com concerts, espais de reunió nocturns, etc. El mateix cas es presenta amb els concerts de música. S'afirma que l'oferta que hi ha té tendència a la programació de músiques tranquil·les, que no representen un bon reclam per a l'assistència de públic jove:

“s'haurien de fer més festes de joves a Granollers, jo crec que s'ha anat perdent una mica...” (sic)

“... el que més m'agraden són els concerts, perquè m'agrada tocar el janvé, el tambor”

“...falten moltes coses pels joves perquè la majoria de gent el que fa quan surt a la nit és a anar a les discoteques, només hi ha tres,... jo no vaig a Terrassa o Barcelona..., vaig per canviar d'ambient també” (sic)

“... aquí un divendres o un dissabte no hi ha, hi ha aquí l'As de Copes però que el tancaran d'aquí a res per fer un geriàtric... clar llavors hi ha les zones perifèriques... que hi ha discoteques... però totes aquestes coses són un determinat tipus de gent que si no t'hi sents identificat, un dissabte o divendres a la nit no et pots quedar a Granollers, només hi ha un parell de bars que tanquen a les dues i... sinó te'n vas a Barcelona o te'n vas a casa d'algu...” (sic)

La programació cultural la veuen allunyada dels seus interessos. Argumenten que sovint es troben que són massa joves per un tipus d'oferta o massa grans per a una altra:

“ al llibre ho posa fins als 16 anys i jo estic col·locant al meu germà en algo però i jo miro i fa enveja...” “però pocs llocs... els 16 anys la gent ja se'n desentén molt ...” (sic)

Novament, també per als més joves, la Festa Major apareix com a principal referent. Sobretot la seva vessant més nocturna:

“són 4 o 5 dies que la ciutat no sembla Granollers” (sic)

“...la Festa Major, perquè allà no hi ha límits, va a les 10 tanquem o no és com una discoteca que a vegades et diuen no pots entrar, allà tot és igual... a mi m'agrada molt...” (sic)

Uns equipaments també molt ben valorats per aquest sector més jove són les biblioteques. El seu ús està vinculat a l'estudi, a la consulta de revistes i préstecs

de material com CD's i DVD'S. Ara bé, els que afirmen que les utilitzen per a l'estudi insisteixen en la necessitat d'una **ampliació horària**, sobretot en determinades èpoques de l'any, quan hi ha exàmens.

"(biblioteques) les conec però no les utilitzo totes... a vegades per buscar algun llibre, a vegades per passes per allà i veus que la gent entra i surti et dóna aquella motivació d'entrar i xafardejar una mica, el que més m'agrada quan vaig allà són les revistes o DVD's... hi ha de tot una mica i això m'agrada perquè jo crec que les biblioteques estan fetes per tot el món" (sic)

Aquest col·lectiu, els més joves, a diferència del que passava amb els anteriors, sí que **critiquen la difusió de la informació** i consideren aquesta mancança una de les principals barreres d'accés. Afirmen que cal fer massa esforç per obtenir la informació:

"...el Gra des de que estic aquí me n'he enterat de moltes coses i t'has assabentat de ostres saps quines activitats es fan, saps... i tot això... jo mai he rebut res, t'has de buscar la vida tu..." (sic)

Finalment, apareix la demanda de **més espais per a desenvolupar la creativitat dels joves**. Aquesta seria una bona forma de millorar i facilitar l'accés a la cultura dels joves, afirmen. Disposar d'espais similars al Gra però amb més diversificació en les seves possibilitats d'ús. En aquest sentit torna a destacar-se la importància de no restringir excessivament els horaris:

"fem poca cosa perquè l'hora que venim ens diuen que està tancada... a les 8:30 la sala de baix la tanquen, la única cosa que fem està tot el món allà fora xerrant..." (sic)

2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió

Es va realitzar una sessió de treball per a cada grup de discussió. Aquests grups es varen organitzar a través d'entitats i grups estables que treballen en àmbits no específicament culturals. Aquí es recullen i analitzen les aportacions més significatives i que varen generar més consens.

ASSOCIACIÓ DE DONES D'UN BARRI

Les activitats on major participació tenen són les relacionades amb el barri. Destaquen que hi ha una certa separació entre l'activitat que hi ha al centre de Granollers i la que es pot trobar a la resta de barris. Fins i tot, apunten que les persones del centre tenen més arrelat el sentiment de pertinença a Granollers mentre que, en segons quins barris, aquest sentiment té més relació amb el barri que amb la ciutat. Això comporta que **les festes que s'organitzen a nivell de barri tinguin un alt grau de participació activa per part de la població que hi viu.**

Aquesta major participació també té a veure amb la importància de **l'entorn relacional** de les persones. El fet que l'entorn on es desenvolupin les activitats sigui proper i amb persones conegudes també facilita l'acostament actiu.

"...aquí en el barrio pasa un cosa, no es sólo que lo tengo cerca, es que nos sentimos todos como una familia y lo hacemos más cómodo, porque a lo mejor en la gimnasia, en el café todos nos conocemos y sabemos de que pie cojeamos y nos sentimos muy a gusto..."

"estamos bueno comunicados con Granollers pero con un poco de separación..." (sic)

La insuficiència d'equipaments als barris més perifèrics es visualitza com a punt feble de Granollers i una important limitació a l'accés. S'afirma que molts dels espais on es realitzen les activitats són centrals i que per tal d'accedir a l'oferta cultural o de qualsevol altre tipus cal desplaçar-se fins al centre. La llunyania d'aquests espais obliga a la utilització de mitjans de transport. Cal afegir aquí que, a més, a molts d'aquests barris **l'envelliment de la població** és molt important i, per tant, són majors les limitacions a la mobilitat.

"Yo natación no voy a hacer, porque tengo que coger autobús para arriba, autobús para abajo ¿por cuánto me sale a mi el asunto?"

“Yo hice un año aquí en el pabellón y luego hice otro año allá abajo en las piscinas, cuando me tenía que marchar a las 3 de la tarde, era una paliza con el calor que hacía.” (sic)

El preu també és un element que s'afegeix en l'explicació de les dificultats que hi ha per a l'accés, tot i que en aquest cas es presenten opinions confrontades. Per una banda, es parla de certs beneficis econòmics sobretot per a la tercera edat i, per l'altra, de que no tothom gaudeix d'aquests, de manera que es limita l'acostament cap a algunes activitats:

“No, no son caras, estas actividades tanto las piscina como otras ya no son muy caras porque a las personas que son pensionistas se las hacen más baratas porque...” (sic)

“Pero hay que pagar todos los meses bastante, para mi bastante...” (sic)

Els horaris dels serveis també es posen sobre la taula. En aquest sentit, s'afirma que el fet que hi hagi alguns espais que estiguin desaprofitats, com és el cas del **centre cívic que només obra per les tardes**, és quelcom que afecta les persones, ja que no té en compte els horaris dels seus usuaris o possibles usuaris. A la vegada que tampoc es tracta d'espais grans i que permetin desenvolupar gran quantitat d'activitats.

“...Por la situación de la mujer sólo puede venir por la tarde y otra persona a lo mejor puede venir por la mañana, pero aquí por la mañana está cerrado...” (sic)

“Podrían decir se abre al público tales actividades ya que las que no puedan venir por la tarde, vengan por la mañana... a lo mejor hay personas que por la mañana pues bueno, amas de casa que no trabajan por la mañana, que mientras los niños están en el colegio pues bueno voy a aprovechar...” (sic)

Tot i que es valora positivament l'oferta d'activitats - sobretot dels centres cívics - pel conjunt de Granollers, s'apunta que la seva dispersió en diferents centres pot dificultar l'augment d'usuaris. Es proposa que les activitats es podrien fer a tots els centres cívics per una qüestió de proximitat a l'espai. Algunes de les activitats que s'assenyalen que podrien fer-se són: català, ball, ioga, música (poder tocar un instrument) i esport (gimnàstica). Una altra crítica, novament centrada en els centres cívics, és la insuficiència de material o el seu mal estat, ja que fa menys atractiva l'oferta i limita l'accés:

“También mira, los dos ordenadores están estropeados y decía que los iban que traer y que no tienen arreglo siquiera” (sic)

“Aquí lo único que nos faltaría es que nos pusieran aire acondicionado...” (sic)

Per últim, cal comentar que valoren com a suficient i útil la informació que els arriba. Destaquen que el fet d'utilitzar de manera constant del centre cívic els proporciona un major nivell de coneixement que a la resta de persones. Ara bé, el que millor funciona, afirmen, és el boca - orella.

“ quien no coge el papel, o por la que vamos diciendo nosotras mismas... la que no quiere, no quiere...” (sic)

GRUP DE JOVES

En el debat sobre per què les persones accedeixen o no a la cultura una de les primeres reflexions que apareix és el tema del **preu d'algunes activitats**. Estan d'acord que en el cas del cinema és una barrera important, sobretot per aquest col·lectiu tan jove, que no disposa de recursos econòmics propis.

“...El cinema es molt car, és molt car...” (sic)

De fet aquesta situació es dona tant en el cas de la cultura com en altres àmbits com l'esportiu. Troben a faltar espais, fora de l'àmbit escolar, que puguin ser utilitzats sense ànim competitiu, sinó com a espais per poder anar a jugar, etc.

“...no hi ha cap espai per poder anar a practicar esports gratis...”

“ perquè ho has de fer a clubs i pagar...” (sic)

L'allunyament dels espais culturals també comporta limitacions en l'accés. En el cas del col·lectiu jove, la ubicació de l'activitat cultural és un element essencial de cara a poder accedir-hi. I, la manca de mitjans propis per al desplaçament és una clara limitació. Ara bé, emmarquen aquesta situació en tota l'oferta lúdica de Granollers – no només la cultural -. Defensen que a l'hora que es produeix un desplaçament dels serveis o espais lúdics a les afores, resulta que s'està apostant excessivament pel centre, deixant els barris amb menys serveis. És a dir, consideren que no s'aposta pels espais de proximitat sinó més aviat al contrari.

“...A més, els cinemes estan fora de la ciutat, tot a les afores abans hi havia els Oscars...”

“... No hi ha res al centre, tot està fora de la ciutat, als polígons...”

"...es que per aquí a prop no és el centre de Granollers..."

"...tenim falta de proximitat de l'espai..." (sic)

Una nova crítica o demanda és la necessitat de més espais per ser utilitzats pel jovent, on s'hi puguin desenvolupar una gran diversitat d'activitats:

"...més activitats, un lloc gran amb una sala gran on s'hi poguessin fer moltes coses, perquè per exemple el Gra, hi ha dues sales però s'ha quedat petit..." (sic)

Respecte als equipaments que hi ha es consideren suficients però es troben allunyats i amb una oferta d'activitats minsa i, a la vegada, poc atractiva per a aquest col·lectiu. També s'apunta la necessitat **d'adaptar els horaris** al públic de la seva edat. Valoren que la manca d'accés moltes vegades està motivada per un desajustament entre els horaris que les distintes franges d'edat tenen i els horaris en els que s'organitzen les activitats. Les expressions següents són força reveladores d'aquesta percepció:

"Home, n'hi ha suficients..."

"On es fan moltes activitats és al parc firal..."

"Sí, però és lluny i el problema és que no es fan coses..."

"Un altre problema els concerts duren fins les 3 o les 4 de la matinada i a mi no em deixen anar-hi..."

"... variada sí, des de teatre fins a tir amb arc... els cursos que fan és tir amb arc, taekwondo,... i perquè em serveix??..." (sic)

En relació a **la informació que reben, creuen que és suficient** però no acaba de cobrir del tot les expectatives. Per una banda, hi ha un reconeixement de la tasca que en aquest sentit fan les escoles, ja que els proporciona informació a més de disposar d'un punt d'informació juvenil. El que es veu com a punt feble és que aquesta informació es molt genèrica i caldria ser més concreta per temàtiques.

El Gra, que és considerat com a l'espai juvenil per excel·lència, afirmen que no s'acaba d'animar. Creuen que el fet que es trobi lluny no ajuda a que els joves es desplacin per anar a buscar informació. Els mecanismes que millor els funcionen són el boca - orella, cartells i les escoles. Cal doncs, en aquest sentit, possibilitar fonts d'informació més properes i amb uns continguts específics per temàtiques.

"...Jo crec que no, entre si i no, sí que fan moltes coses pels nens, però jo vull estudiar i treballar a la vegada i aquest estiu vull fer un taller o qualsevol cosa per fer

currículum hi ha molta poca informació sobre aquest tema, sobre tallers, treball. Informació del món laboral n'hi ha molt poca...

"Perquè ens ho diuen al cole, o perquè vas caminant per carrer i dius ai mira... Els cartells..." (sic)

GRUP D'UNA ENTITAT VEÏNAL

En aquest grup s'han analitzat les diverses barreres d'accés a la cultura, apareixent en primer lloc el problema de la informació. Valoren que la informació sobre la programació cultural no acaba d'arribar a la població de Granollers, encara que es destaquin canvis en aquest sentit:

"ara estan enviant les revistes a casa, abans no ho feien". (sic)

Aquest canvi no acaba de ser suficient i motivador per a les persones com per vincular-se en les activitats culturals.

"la TV de Granollers por ejemplo, yo la pillo muy mal, pero bueno, pero lo unico que veo es siempre una foto y letreritos que van pasando, una entrevista que la veo 18 veces y poco más, y telediario..."

"per part meva a mi no sé, la manera de comunicar que han tingut no m'ha motivat per anar a les coses que fan..." (sic)

S'assenyala com un factor determinant **la manca d'espais públics a disposició de les entitats i la població en general**. A la vegada, es denuncia que hi ha una potenciació d'uns espais més que d'altres que han passat a l'oblit i que són espais que podrien ser aprofitats ja que ofereixen grans possibilitats (pavelló olímpic, els "Majestics", el "Mundial", la Caixa, etc.).

"...si ara només ens falta que ens tanquin la Caixa que és l'únic lloc on podíem accedir moltíssimes entitats..."

"...el teatre auditori és un puesto totalment tancat en lo que són les activitats que es fan des del poble, o sigui que només poden anar professionals per exemple..."

"el pavelló olímpic és aquest altre monstre que també s'està morint..." (sic)

L'anàlisi de la programació cultural de Granollers els porta a afirmar que sembla que es dirigeix només a un determinat sector de la població, deixant fora a la majoria. **Es parla d'un cert elitisme**. Apareix la queixa que no es té en compte les iniciatives que sorgeixen del poble, que hi ha un teixit associatiu suficientment important i amb una

capacitat creadora que no és considerada com a cultura i no rep l'ajuda necessària per part de l'administració pública.

“...repeteixo lo que és arribar al poble llano o al poble normal i corrent doncs no arriba gaire...”

“ són un tipus d'activitats que la veritat no connecten, no enganxen al poble normal i corrent...”

“ no solament per professionals sinó a la gent del poble, a la gent que té coses a dir, que té coses a manifestar, des d'un grup que balli dansa del ventre diguéssim, al que vulgui però que tinguin l'auditori per poder-ho fer...”

“ sí, no, yo creo lo mismo que hay diversidad y bastante programación no para la gente de la calle sinó a un cierto grupo de pasta y ya está...” (sic)

Seguint amb aquesta idea d'una oferta i una orientació de la política cultural cap a una certa elit s'assenyalen dos col·lectius com exemples de damnificats per aquests tipus de política:

“ per exemple el col·lectiu de teatre ha quedat fora de la Fàbrica de les Arts i actualment els grups de Granollers s'han de buscar la vida, per buscar-se inclús fora per poder assajar...”

“ home jo penso que hi ha un col·lectiu de joves que té moltes coses a fer aquí, a Granollers i no té espai i per coses que a la gent jove li agrada que és la música, el teatre,...” (sic)

Els **preus de moltes de les activitats són vistos com un impediment**. Es troben abusius els preus de determinats espectacles, els de l'ús de determinats espais i, per últim, el cost que implica el desplaçament cap als llocs on hi ha activitats culturals.

“...començant perquè costa 1 euro i 20, és una bestiesa per ser un autobús municipal...”

“...ostres sí tela lo que paguen pel futbol sala, unes persones aficionades, és cultura que puguin jugar gent que vagin a les 10-11 del vespre a jugar futbol, hagin de pagar més de 100.000 peles per jugar un partit cada setmana, ...és una vergonya...”

“el teatre auditori pots llogar-lo si vols però costa 175.000 pts llogar-lo... només de lloguer de sala, a part paga el tècnic, etc....” (sic)

La ubicació cèntrica d'un volum important de les activitats comporta que la població s'acostumi a utilitzar certs espais, mentre que **l'oferta que es dona en els barris es veu com a llunyana:**

“...bueno no a ver aquí en Granollers tienen esto la Porxada, la Porxada normalmente ya tiene 200, 300 personas allí constantemente, o sea por la noche cuando ya cierran las tiendas, si montas algo en la Porxada por la tarde sabes que tiene éxito garantizado, ya hay 200 personas allí, que bueno al pasar 5 minutitos se paran... pero fuera del centro no montes nada que no...”

“ pero yo creo que es parte de la política que ha seguido el ayuntamiento de Granollers, todo en el centro, entonces claro, tú te acostumbras sólo al centro...” (sic)

GRUP D'UNA AMPA

L'anàlisi realitzada en relació als debats de les persones que pertanyen a aquesta AMPA aporta nous enfocaments. La condició de mares de les persones participants en el grup pesa en les primeres aportacions.

Tot i que moltes treballen, segueixen sent majoritàriament les dones les que s'ocupen de la cura dels fills. Aquest temps de cura és un element determinant a l'hora d'organitzar l'horari de cada dia. I, en aquest sentit, es reclama **una millor sincronització dels horaris** per tal que les distintes esferes de la vida quotidiana siguin compatibles. Si es vol que les dones o que certs col·lectius socials s'acostin més a la cultura cal fer una oferta amb uns horaris que els possibiliti l'accés.

“penso inclús que a vegades masses coses, llavors la gent tampoc pot arribar tot, vull dir de vegades et trobes que fan tres coses alhora, no es pensa a la vegada amb els horaris de les mares que treballen fora i dintre de casa, llavors pensa que de vegades és una cosa més de que es fa perquè es fa i no es pensa realment amb qui vindrà...”

“...penso que s'hauria de fer tota una infraestructura perquè aquestes persones o nosaltres que també tenim nens petits poguéssim no sé... que faciliti que poguéssim venir, si tens nens doncs...” (sic)

La descoordinació entre les entitats que organitzen els activitats culturals també comporta que sovint hi hagi una concentració d'activitats en una època concreta del

calendari i en franges horàries similars. Això provoca saturació i que les persones hagin de prioritzar i escollir aquelles que millor s'adaptin a les circumstàncies personals:

“...quan hi ha més coses allò seguides i trobes que en la mateixa hora o moment ja estan dos o tres coses i ara on vaig?...” (sic)

“hi ha mesos que a lo millor realment es fan coses però no són coses maques...” (sic)

“...tampoco lo hacen las mismas entidades...no se coordinan entre las entidades...” (sic)

El cost de les activitats, sobretot aquelles més relacionades amb el consum cultural com el cas del teatre, fa que només accedeixi un col·lectiu que disposa de recursos econòmics suficients:

“...a nivell econòmic soltar 20 euros per persona per una obra de teatre i sou dos i no sé que, ja no són 20 euros, ja són 40, vull dir el nivell del teatre està molt per damunt de la gent normal...”

“...el factor econòmic és determinant...”

“...parece que todo sea para la cultura media-alta...” (sic)

El plantejament de **la programació cultural no permet l'entrada de tots els col·lectius** que formen part de la població de Granollers. El col·lectiu immigrant és el que té majors dificultats en aquest sentit. Es suggereix la necessitat d'ampliar la pròpia concepció de cultura per tal que es doni cabuda a maneres diverses d'entendre-la:

“...a l'hora de la veritat les festes em sembla que són molt catalanes, i molt de nosaltres i seria aprofitar la Festa Major per incloure també part de les altres cultures, perquè és una forma d'integrar socialment...” (sic)

La barrera geogràfica també apareix en el discurs d'aquest grup. Hi ha una desigualtat en l'accés produït per una promoció dels espais i de les activitats que es fan al centre, creant hàbits en aquest sentit i, per tant, tot el que surt fora rep un menor volum de públic. A aquest fet s'uneix la no promoció suficient i interès de l'administració per diversificar espais i entorns fora del centre. Hi ha espais que, podent ser utilitzats com a espais culturals, resten desatesos com els pavellons o les escoles.

“te da la sensación que todo en el centro, sí, això sí, los espacios todos están en el centro...”

“nosaltres tenim aquí un pavelló que em sembla que quan utilitzo aquest pavelló és quan venim a votar...”

“...i ja està...vull dir tenim un pavelló aquí, aquí que és de Granollers perquè és de Granollers...”

“...hay espacios pero están allá abajo i el que tenim aprop és com si no existeix, no t’oferten res...”

“...aprovechar los espacios de las escuelas...” (sic)

Es destaca l'existència d'una certa desinformació. Es comenta que **si no és té una implicació directa amb una entitat la informació no arriba**. Les escoles també fan aquesta tasca informativa. Es considera més efectiva la procedent de les escoles ja que la resta implica un actitud més activa, de recerca per poder conèixer el que s'està fent.

“...a vegades, lo que és la Festa Major, arriba a casa, però arribar a l'esport és a través de les escoles...”

“...si no estàs dins d'una entitat no saps ni qui és el director general...”

“... és lo que anava adir, la gent del carrer no sap res...” (sic)

2.3. Elements dominants de l'aproximació sociològica

- El consum i la pràctica cultural són valorats de manera positiva pràcticament per tothom. Per una banda, l'autoinculpació que realitzen els que no consumeixen i, per l'altra, l'ostentació que en fan els que sí consumeixen permet afirmar que existeix aquesta valoració positiva.
- El nivell d'instrucció és la variable que es mostra més explicativa del nivell de consum i pràctica cultural. Cal afegir que les persones amb un nivell d'instrucció baix, també afirmen majoritàriament que la cultura mai ha estat present de manera significativa en els seus espais de socialització.
- La pertinença o no a certs cercles socials determina en gran mesura les possibilitats i la inquietud per accedir a les activitats culturals. El desconeixement de l'entorn i les persones i la vergonya són arguments esgrimits per les persones que tot i tenir certa inquietud no fan el pas cap a una major implicació en les activitats culturals.
- La informació que es rep de les activitats que es fan és valorada de manera molt diversa. No hi ha un posicionament clar respecte als mecanismes d'informació existents a Granollers. Es valora positivament la tasca que es fa des de les escoles i centres cívics en aquest sentit.
- La barrera econòmica apareix relacionada als preus de les entrades de determinada oferta. En concret el teatre i, en menor mesura, el cinema són les disciplines on es considera el cost de l'entrada com una barrera important. Val a dir, que això s'afirma més des de persones amb nivell instructiu baix i els joves.
- Per part de les persones que no acostumen a ser actius culturalment es denuncia un cert elitisme en la programació cultural de Granollers. L'oferta que es fa no es dirigeix a la diversitat de població que conforma l'actual estructura social de Granollers. La llengua, el fet migratori (intern i extern) i la composició de les entitats són algunes de les barreres que caldrà tenir en compte.
- La barrera geogràfica apareix vinculada a l'elitisme en la programació i a les dificultats de desplaçament. La diferent composició social dels barris perifèrics i del centre de Granollers segueix sent una barrera ja que s'entén que necessiten ofertes diferenciades i adequades. Les dificultats per al desplaçament, sobretot

en el cas de la gent gran i els joves, també suposa un element negatiu per un accés igualitari a la cultura. Val a dir, que la barrera geogràfica apareix en nombroses ocasions més per una qüestió de mentalitat i identificació amb un territori (els dels barris vs els del centre) que no pas d'una situació real.

- La discriminació de gènere apareix amb força per als joves i adults amb fills o persones dependents a càrrec. La dificultat per sincronitzar horaris i conciliar la vida laboral, personal i familiar situa el temps dedicat a la cultura en una posició de marginalitat en l'ordre de prioritats.
- En termes d'accés es fa una bona valoració de les biblioteques i centres cívics. Es destaca la heterogeneïtat dels seus usuaris. Tot i això es reclama un horari d'obertura més ampli. Igualment, es defensa que cal posar més espais a disposició de les entitats i del públic en general, en especial els més joves, per realitzar-hi activitats.

III. Expressivitat cultural

L'Article 18 de l'Agenda 21 de la Cultura compromet als governs locals en el foment de la participació cultural. Parla de la “(...) *Ampliació de la capacitat creativa de tots els ciutadans*” i l'Article 22 de “*promoure l'expressivitat com a dimensió bàsica de la dignitat humana (...)*”. Cal interpretar que des de l'Agenda 21 es demana als governs locals fer un pas més en la promoció de l'expressivitat de la ciutadania, des de la perspectiva d'assumir-ho com a dret cultural, vinculat al dret de ciutadania. Per afrontar el repte de la promoció de l'expressivitat cultural a Granollers cal, en primer lloc, clarificar de què s'està parlant. En aquest estudi s'acota el concepte a la idea de participació activa de la ciutadania en l'activitat cultural.

Per a desenvolupar aquest apartat es parteix de la premissa que la capacitat expressiva és una característica inherent a la condició humana. Per tant, no té sentit per a l'anàlisi plantejar-se el nivell de capacitat expressiva que pot tenir Granollers. El que té sentit, és clarificar si aquesta capacitat troba suficients mecanismes per a esdevenir una pràctica. És a dir, l'objecte d'anàlisi no és l'expressivitat sinó els instruments i recursos que té a la seva disposició i la forma en que esdevé pràctica.

Val a dir que entre la capacitat expressiva, intrínseca a la condició humana, i els mecanismes per al seu aflorament, hi ha una sèrie de condicionants sòcio-estructurals que limiten la capacitat d'actuació des d'una perspectiva únicament cultural. El nivell instructiu de les persones, la seva capacitat adquisitiva, la disponibilitat de temps lliure, la dependència a d'altres persones, i un gran nombre de situacions personals - moltes provinents de canvis en l'estructura social - condicionen la possibilitat de desenvolupar pràctiques que tinguin a veure amb la capacitat expressiva de les persones.

En aquest punt, val la pena aturar-se a aclarir una qüestió important. Normalment, en la majoria d'estudis sobre política cultural, les referències a la creació i expressió artística i cultural tenen tendència a posar l'accent de l'anàlisi en els creadors professionals, o en el que d'alguna manera es podria anomenar “el sector”. La mirada de l'Agenda 21 que aquí es proposa, pretén que l'observació es dirigeixi de manera més àmplia a tota la població de Granollers. És a dir, sense oblidar d'analitzar l'estructura cultural i creativa consolidada, interessa que la reflexió no passi per valorar-ne les seves virtuts o mancances sinó que l'objecte d'estudi és la proximitat o la llunyania de la ciutadania amb aquestes estructures. Interessa conèixer quines característiques d'aquestes estructures resulten atractives i quines una barrera per als diferents grups socials. Es tracta de trobar la clau de volta per tal d'aconseguir

assegurar que la capacitat expressiva de la ciutadania tingui mecanismes suficients perquè pugui aflorar.

Aquest apartat, explora qüestions entorn a qui està protagonitzant la participació cultural de Granollers. Es pregunta el perquè hi ha persones que participen i d'altres que no ho fan perquè no poden o perquè no es senten cridades a desenvolupar cap pràctica cultural.

1. Elements de diagnòstic

Des d'una perspectiva estrictament cultural, hi ha tres espais o tipologies d'activitats a partir de les quals es pot incidir en la vehiculació de la capacitat expressiva de la ciutadania: la formació, la creació i la participació en associacions culturals. Tot i les limitacions que té la política cultural - apuntades anteriorment -, la seva capacitat d'incidència en aquestes tres tipologies de pràctiques culturals és molt àmplia. Per això, aquest apartat estructura el seu anàlisi a partir d'aquestes pràctiques, centrant la mirada en la realitat cultural de Granollers a partir d'allò que es fa, per analitzar-ne els resultats i detectar les mancances si n'hi ha. D'aquesta manera, s'apunten els principals elements de diagnòstic que, des d'una perspectiva cultural, permeten analitzar l'expressivitat cultural a Granollers.

1.1. L'activitat formativa

1.1.1. La formació musical, al centre de la formació en disciplines artístiques

L'oferta formativa en disciplines artístiques presenta, a Granollers, una estructura fragmentada i força desigual segons la disciplina analitzada. Mentre que en l'àmbit de la música es dóna una molt bona situació, amb suficient qualitat i diversitat en la seva oferta, en la resta de disciplines, tot i que existeixen iniciatives lloables que no s'han de desmerèixer, es detecta un dèficit important.

Pel que fa a la música, la tradició i importància de l'**Escola Municipal de Música Josep M. Ruera** pesa de manera determinant en l'articulació d'aquest ensenyament a la ciutat. El seu trasllat recent al Teatre Auditori de Granollers, marca un nou i important punt d'inflexió dins la seva llarga història - que té els seus primers antecedents l'any 1928 -. L'escola, actualment, té uns 375 alumnes matriculats i una plantilla de 35 professors de diferents instruments. La seva activitat l'ha convertida en un important referent en la formació musical a Granollers i a fora. Des del curs 2005-2006, al centre a més d'una Escola hi ha un Conservatori, fet que permet donar títols amb validesa acadèmica. Es pot cursar Batxillerat Musical fent les assignatures troncal en un institut o escola.

A nivell d'iniciativa privada també hi ha centres consolidats que ja compten amb una certa tradició a Granollers. **L'Escola de Música Art 9** va néixer el curs 1980 - 1981. És un centre autoritzat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya des del curs 2003 - 2004. A les seves instal·lacions, remodelades l'any 2000, hi ha 10 aules on s'imparteixen cursos de música clàssica, moderna i tradicional. Es tracta d'una escola molt vinculada al territori i que té convenis de col·laboració amb diverses entitats: Teatre de Ponent, Xics, Teatre Auditori de Granollers i Aula de Música Tradicional i Popular de la Generalitat.

L'Escola de Música Amics de la Unió inicia la seva activitat el curs 1996 - 1997. La seva oferta d'ensenyaments està adaptada a la LOGSE. Al tractar-se d'una secció de la Societat Coral Amics de la Unió, la seva activitat està molt vinculada als diferents cors, orquestres i grups de cambra que sorgeixen d'aquesta entitat.

A nivell de música moderna també cal remarcar la tasca de l'**Escola de Música Combo**, que ha omplert un buit en la formació musical de la ciutat. El fet de ser un

centre concertat amb el Taller de Músics és positiu de cara al treball en xarxa i a la connexió dels artistes locals amb d'altres que puguin estar vinculats a aquest centre.

Com s'avançava anteriorment, la formació en **la resta de disciplines** no té uns referents tan clars ni es troba massa estructurada. No es troben espais de formació especialitzats en teatre, arts plàstiques o literàries, més enllà de la tasca dels centres cívics – analitzada en el proper sub-apartat -. Només en el cas de la dansa hi ha algunes iniciatives, totes elles privades, que amb major o menor plantejament pedagògic, ja fa anys que ofereixen formació de manera estable. Però en qualsevol cas no és comparable amb la oferta en l'àmbit musical. En el cas del teatre, l'antiga tradició que havia situat a Granollers com a referent, fins hi tot amb una seu de l'Institut del Teatre, ha perdut tota l'embranchida. Les poques iniciatives que hi ha que proven de remuntar aquesta tradició topen amb dificultats econòmiques per a mantenir-se.

Cal advertir que aquesta mancança és important de cara a la formació, però també de cara a despertar noves inquietuds de la ciutadania entorn a la cultura. El coneixement del llenguatge artístic des de jove pot permetre una major comprensió i vinculació de les persones en la creació, participació i consum cultural futurs.

1.1.2. El tallerisme, una bona manera d'aproximar la formació i de despertar nous interessos.

Des **d'Òrbita Cultural**, Xarxa de Centres Cívics de Granollers, ja fa anys que s'aposta per la programació de cursos i tallers, dels quals un bon nombre tenen per objectiu desenvolupar habilitats artístiques que fomentin la capacitat expressiva dels alumnes.

Aquests cursos i tallers s'estructuren a través de les aules. En concret, segons la programació del curs 2005 - 2006, hi ha tres aules específiques de formació en disciplines artístiques:

- *Aula de les Arts plàstiques i visuals.* Formació en tècniques de pintura i fotografia – El Centre Cívic Jaume Oller s'ha especialitzat més en aquesta oferta.
- *Aula de la paraula escrita.* Formació en tècniques d'escriptura - El Centre Cívic Can Gili s'ha especialitzat més en aquesta oferta.

- *Tastets d'arts escèniques i musicals.* Formació en dansa, veu i moviment – Els espais més usats són les aules de Can Gili i les Antigues Escoles de Palou.

A més d'aquesta oferta, les associacions de veïns i altres entitats vinculades als centres cívics de manera esporàdica programen tallers, alguns dels quals tenen aquesta dimensió formativa en expressions artístiques.

Als cursos de les aules durant el 2005 es varen comptabilitzar 3.756 usuaris (2.441 a Can Bassa, 292 a Can Gili, 397 a Palou, i 626 a Jaume Oller), segons les dades de la memòria del Servei de Cultura de 2005.

Aquests cursos que s'ofereixen als centres cívics han demostrat ser una bona porta d'entrada a la pràctica artística, sobre tot, per aquelles persones que en altres moments de la vida no van poder formar-se en aquestes expressions. La formació que en aquests tallers s'ofereix no té per objectiu un domini absolut de la tècnica, el seu objectiu no és l'excel·lència. Cal analitzar-ho com un espai d'oci creatiu i formatiu.

1.1.3. L'escola i l'associacionisme, una bona aliança cara a la formació d'infants i joves

Des de fa molts anys, les escoles de Granollers han tingut una sensibilitat especial cap a la formació en eines d'expressió vinculades a les diferents disciplines artístiques. Des de tallers de teatre fins a activitats musicals, s'han anat succeint amb l'objectiu d'acostar a l'alumnat diferents formes d'expressar-se, diferents disciplines artístiques.

En aquest camí ha estat fonamental un alt grau de complicitat amb una de les entitats històriques de la ciutat: **l'Associació Cultural de Granollers**. Aquesta entitat desenvolupa la seva activitat a través d'una estreta relació amb les escoles. La seva oferta es centra en espectacles de teatre, música i dansa per a escoles. De manera que no ofereix formació directa en la pràctica de disciplines artístiques, sinó espectacles que acosten els diferents llenguatges al públic escolar, donant claus per la seva interpretació i afavorint la reflexió entorn a temàtiques que els puguin ser més properes.

Acompanyant la tasca de les escoles, en paral·lel, les entitats culturals de Granollers han posat molt d'interès en la vessant formativa de la seva activitat. Així, sigui quina sigui l'expressió cultural en la que s'ubiquen, acostumen a fer un treball específic de formació per a nous associats i associades i per als més joves. En aquest sentit,

diverses entitats culturals tenen seccions infantils amb una important vessant formativa. Aquest és el cas de l'Esbart Dansaire de Granollers o del Cor Infantil de la Societat Coral Amics de la Unió.

Quan l'**IES Celestí Bellera** va demanar de fer un batxillerat artístic arran de la reforma de la LOGSE, poques persones s'esperaven el nivell de demanda que s'hi ha produït. La seva activitat i la qualitat formativa han fet d'aquest institut un referent comarcal en ensenyaments artístics. Però, a més del que significa disposar d'aquest servei a la ciutat, és elogiable la capacitat d'obertura que a tingut el centre vers la ciutat. Els seus alumnes han desenvolupat projectes fora del centre i, en ocasions, han aconseguit establir interessants diàlegs entre ells, la seva obra i l'entorn urbà.

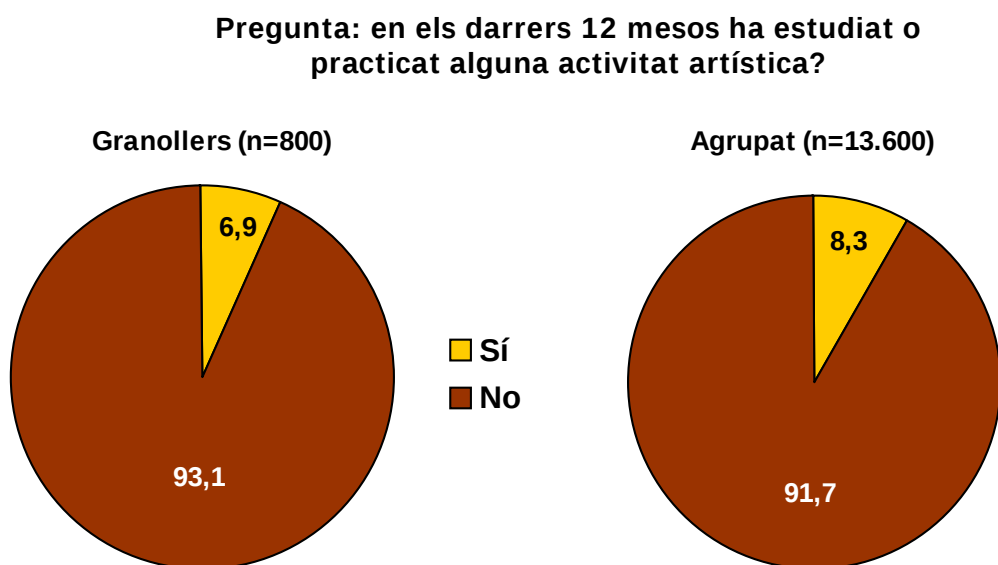
1.2. L'activitat creativa

1.2.1. La pràctica artística, un hàbit encara poc comú

L'estudi DEMOSCERC 2005, permet comparar les dades de Granollers amb l'enquesta agrupada. Com es pot comprovar al següent gràfic, Granollers presenta uns nivells inferiors en la pràctica d'activitats artístiques respecte a les dades agrupades.

Les dades mostren nivells baixos en la pràctica artística i, per tant, molt camí per córrer en el foment d'activitats que permetin desenvolupar la capacitat expressiva de les persones. Tot i que a nivell agrupat tampoc mostren un nivell d'activitat elevat - de fet, tot el contrari - les de l'enquesta a Granollers, mostren un punt de partida encara més baix de cara a afrontar nous reptes de futur.

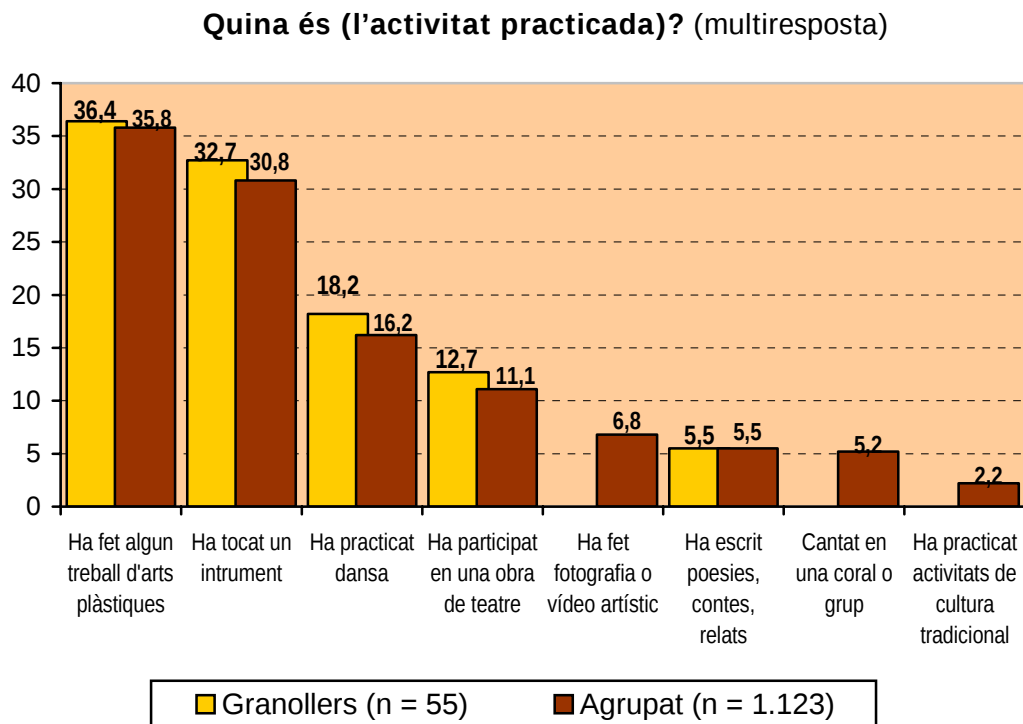
Gràfic 3.1. Estudi i pràctica d'activitats artístiques.



Font: DEMOSCERC 2005

De les persones que responen afirmativament a la pregunta anterior, la majoria especifiquen que les arts plàstiques o "tocar un instrument" és l'activitat artística que més realitzen. En els dos casos la freqüència a Granollers és superior a les dades agrupades tot i que amb diferències tan lleugeres que no permeten fer-ne una clara interpretació.

Gràfic 3.2. Tipologia d'estudi i pràctica d'activitats artístiques



Font: DEMOSCERC 2005

En conclusió, les dades de l'enquesta indiquen que hi ha poca població que practica o que es forma en activitats artístiques. El fet de mostrar xifres inferiors a les de la mitjana dels municipis on s'ha realitzat l'enquesta pot indicar que no hi ha suficient oferta d'espais i de centres de formació on aquestes persones puguin anar a desenvolupar les seves activitats. Tot i així, les pobres xifres que es mostren a nivell general indiquen que, tot i que amb especificitats locals, la pràctica i la formació artística és una assignatura pendent de tot el país.

Més enllà del que ofereixen les dades, està estesa la percepció de què els baixos nivells d'activitat en pràctiques expressives no es dona per cap característica concreta de Granollers sinó que té a veure amb els models de comportament de la societat occidental contemporània. La manca de temps lliure, la manca de formació prèvia, o el fet d'haver de competir amb altres activitats més "còmodes" de realitzar, són algunes de les argumentacions que expressen els diferents agents consultats.

1.2.2. El foment de la creació a través de premis i ajuts a la producció.

A Granollers existeixen diferents iniciatives que tenen com a objectiu el foment de la creació - atenent a les xifres de l'apartat anterior no són suficients-. Majoritàriament es tracta d'iniciatives impulsades pel Servei de Cultura, però moltes d'elles no funcionarien de la mateixa manera si no comptessin amb la complicitat i implicació de les entitats culturals.

En les **arts literàries**, existeixen diversos premis i certàmens que es dirigeixen a diferents tipologies de participant segons els seus objectius. Val a dir, que tots tenen un impacte força limitat i un clar caràcter local. Els premis de més importància són els que convoca l'Òmnium Cultural (narrativa i poesia), el premi "Les millors Pàgines" convocat anualment per l'Ajuntament amb col·laboració de l'Associació l'Art d'Escriure, i el Premi Maspons d'humor i sàtira. El Premi Escobar, del gènere de còmic i que ha celebrat la seva setena edició, neix d'una iniciativa conjunta amb l'Ajuntament de Parets. Finalment, també cal esmentar un seguit de premis dirigits al públic escolar i jove com el concurs de Narracions Solidàries, el Concurs Literari Escolar, o el Certamen Llibre Nou.

En relació a les **arts escèniques i la música**, el principal suport a la creació prové del projecte **Granollers a Escena**, liderat des del Teatre Auditori de Granollers. Es tracta d'una bossa d'ajuts a la producció artística que, d'acord amb uns criteris treballats amb els diferents grups no professionals, dona a aquestes companyies recursos i serveis per impulsar la formació, la creació, la gestió i la comunicació de les seves produccions. Es dona suport a entre 10 i 15 companyies cada any. Més enllà d'aquest projecte, que estimula directament la creació, n'hi ha d'altres entorn a la programació d'espectacles i músics locals que també compleixen aquesta funció.

El suport a la creació en les **arts visuals** es vincula a la programació d'exposicions d'artistes locals i al lligam que es pot establir amb les galeries d'art. En aquest sentit, el projecte **INCívics** ha donat bons resultats. A través seu, a més de la programació d'un bon nombre d'exposicions de creadors locals i novells als espais expositius dels centres cívics, s'ha aconseguit desenvolupar un treball conjunt amb les galeries d'art de la ciutat que ha fructificat en relacions estables entre galeries i creadors locals.

1.2.3. L'expressivitat artística com a eina de desenvolupament comunitari.

El Servei de Cultura a través d'Òrbita cultural ha engegat, recentment, el projecte Desenvolupament Cultural Comunitari Granollers. A través d'aquest projecte es treballa amb l'objectiu d'aconseguir transformar situacions o actituds a través d'una pràctica artística comunitària. Es concreta en iniciatives portades a terme per artistes en col·laboració amb comunitats, en les quals a més d'afavorir l'expressió d'inquietuds es treballa en la construcció de capacitats culturals.

L'Ajuntament de Granollers és pioner en aquest tipus de projecte - només hi ha experiències en altres països – i, per això, està centrant les primeres tasques en la definició d'una metodologia clara de treball. Tot i l'estat incipient del projecte, ja s'han desenvolupat alguns programes que tenen el seu antecedent més proper en la tasca que de manera continuada s'ha realitzat en els centres cívics.

1.2.4. Roca Umbert, fàbrica de les arts: un futur amb nous espais per a la creació

El desenvolupament del projecte estratègic de la *Roca Umbert, fàbrica de les arts* suposarà un punt d'inflexió important en el panorama creatiu de la ciutat. Tot apunta a que caldrà treballar en un equilibri constant entre la dimensió local i la dimensió nacional de tots els projectes i equipaments que s'hi posin en funcionament. En aquest equilibri es troba gran part del fonament d'aquest projecte i la seva capacitat d'influir de manera horitzontal en l'expressivitat cultural de Granollers.

Dels espais projectats n'hi ha que tenen una clara orientació a la creació professional. Ja s'ha avançat en la presentació d'aquest apartat que la mirada analítica anava més enllà que no només “el sector”. Però també queda implícit que la professionalitat hi ha de ser com un element d'anàlisi, valorat a partir de criteris diferents. I, és en aquest sentit, que cal valorar la importància de l'obertura d'espais de creació de referència nacional que poden crear sinergies molt positives per Granollers i pel desenvolupament de projectes en foment de la capacitat expressiva.

Quatre dels espais projectats es poden considerar com els dedicats a l'expressivitat cultural:

- **L'Hangar de la Roca Umbert** serà un espai dedicat a la creació en arts visuals vinculat a l'Hangar de Barcelona i a la xarxa de centres de creació que s'està estructurant a tot el país.

- **Centre de les Arts del Moviment.** Des de la Generalitat s'està planificant la posada en marxa del Centre de les Arts del Moviment al Mercat de les Flors de Barcelona. En aquesta planificació, que ha d'estructurar el món de la dansa a Catalunya, els nous espais que hi ha a la Roca Umbert, poden tenir un paper central situant-se al costat del Mercat de les Flors com un important referent nacional de la creació i l'experimentació amb el moviment.
- **La Troca,** aquest centre de cultura tradicional i popular acollirà la seu d'un bon nombre d'entitats i els seus assajos i tallers. Serà un espai dinàmic que aglutinarà totes les entitats culturals de cultura tradicional i popular que en vulguin formar part, i incentivarà la participació cultural en aquest sector.
- **Bucs d'assaig,** properament es posaran en funcionament aquests espais per a l'assaig de formacions musicals. Precisament, la necessitat d'espais d'assaig és una de les demandes més freqüents dels músics i creadors. Per tant, la seva posada en funcionament facilitarà un increment en la pràctica musical.

El desenvolupament d'aquests projectes genera diferents reaccions en els representants del sector cultural i creatiu de la ciutat. Mentre que hi ha qui hi veu una potencialitat important de cara al futur, altres reaccionen amb desconfiança. La clau de volta està en la capacitat d'influència d'aquests nous espais en la cultura local.

1.3. L'activitat associativa

1.3.1. La participació en associacions culturals és la principal forma d'expressivitat cultural a Granollers

Un gran nombre dels informants claus consultats destaquen el teixit associatiu com un dels elements més identificatius de la cultura de Granollers. La dialèctica entre la tradició agrícola i comercial de Granollers i la nova cultura urbana apareguda amb el creixement dels últims anys aporta una identitat pròpia a la ciutat. En aquesta dialèctica, l'activitat associativa té, en nombroses ocasions, una clara funció identitària i d'afirmació col·lectiva que es manifesta en una manera de fer i de relacionar-se vinculada a la tradició local, que li dóna un caràcter propi. És més, l'important creixement de la població els últims anys no ha modificat gaire l'estructura cultural de la ciutat. La nova població, vinguda de la immigració o arribada des de Barcelona, encara té un nivell de vinculació baix respecte a l'activitat cultural i associativa.

Al Mapa de Recursos Culturals de l'Annex del present estudi es fa una relació de les entitats culturals que, actualment, es mostren actives en el municipi. Aquestes 53 entitats recullen gairebé tota l'activitat cultural associativa de Granollers. També cal tenir en compte entitats no específicament culturals (veïnals, comerciants, etc.) que desenvolupen algunes activitats amb un clar component cultural.

L'associacionisme cultural és el mecanisme a través del qual un nombre important de ciutadans i ciutadanes de Granollers vehiculen les seves inquietuds culturals. Tot i no disposar de dades de totes les entitats, en un recompte d'associats a partir de les existents, es comptabilitzen 3.865 persones associades en les 18 entitats de les quals es tenen dades.

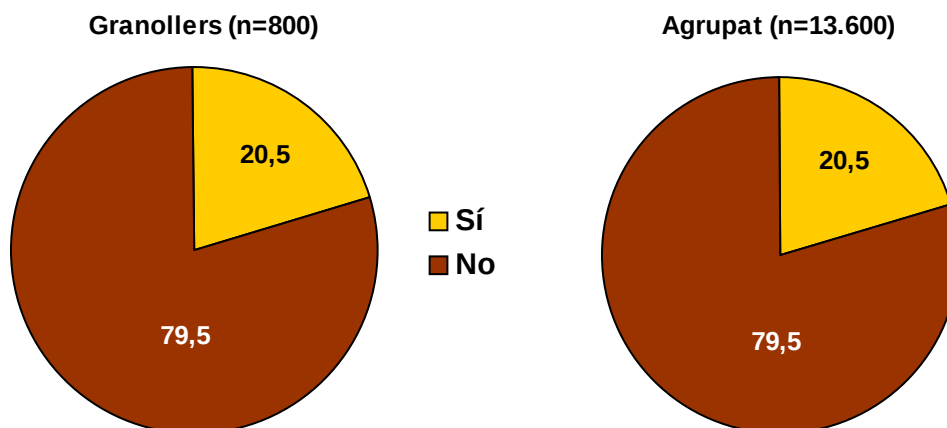
L'expressivitat cultural a la que es fa referència quan es parla de la tasca de les entitats va més enllà de l'expressivitat creativa o artística. És la tasca continuada de moltes persones en l'organització d'activitats, el debat entorn a la temàtica de l'entitat i, en molts casos, un treball continuat de programació i, fins i tot, de publicació de llibres, revistes i fanzines amb una clara voluntat de difusió cultural.

Segons les dades del DEMOSCERC 2005 la participació en una entitat és més freqüent que no pas la realització d'alguna activitat artística o formativa, si comparem les dades d'aquest gràfic (3.3.) amb el que s'havia mostrat anteriorment (3.1.). Es pot comprovar

que les dades a nivell de Granollers són exactament iguals que les que apareixen a nivell agrupat.

Gràfic 3.3. Pertinença a entitats i associacions

Pertany a alguna entitat o associació cultural, social, esportiva o política?

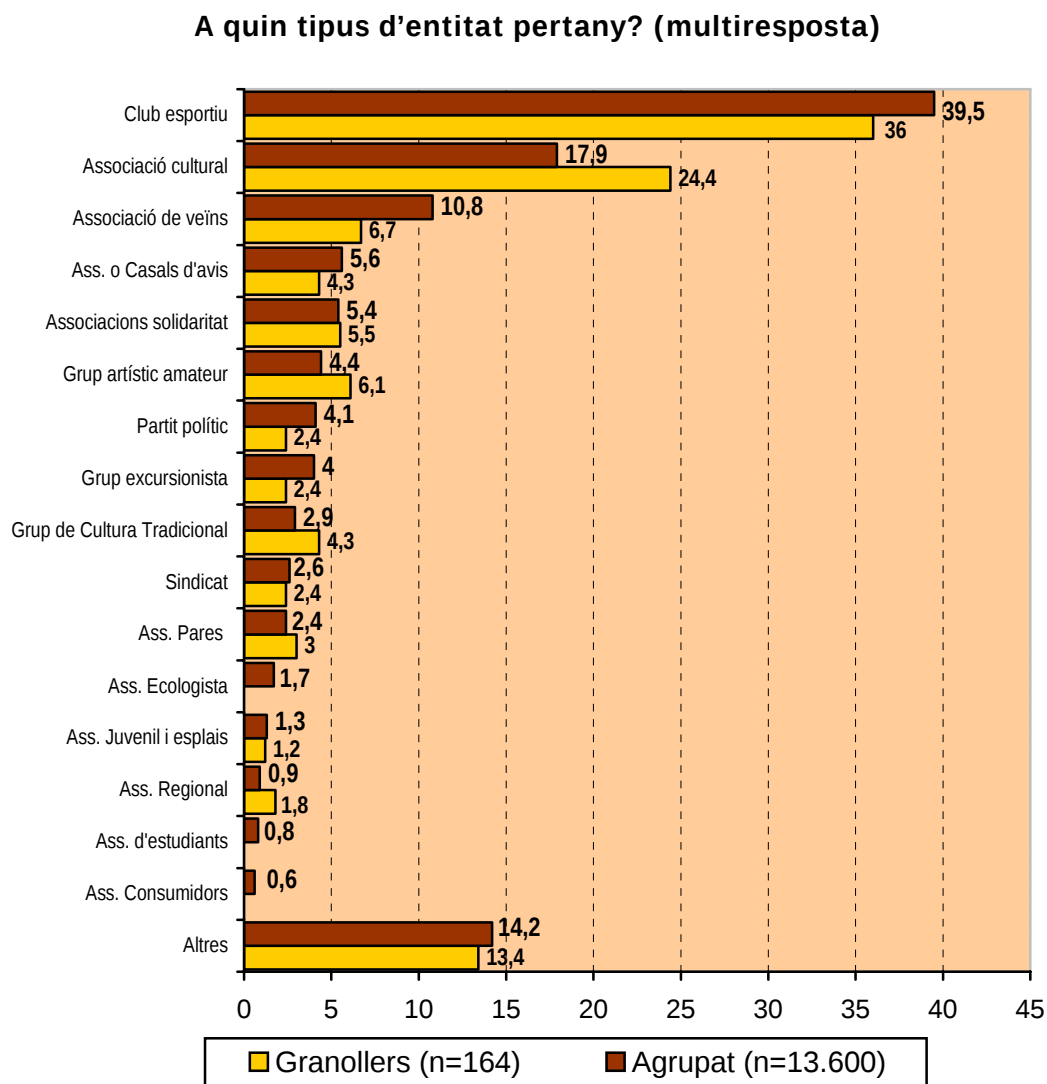


Font: DEMOSCERC 2005

Quan l'anàlisi es fixa en la tipologia d'entitat a la que es pertany és quan es poden trobar elements que caracteritzen significativament a Granollers en relació a la resta de municipis (Gràfic 3.4.). Mentre a nivell agrupat un 17,9% dels enquestats que pertanyen a una entitat ho fan en una associació cultural, a nivell de Granollers aquesta xifra es situa en el 24,4%. Però a més d'això, cal tenir en compte les diferències en la pertinença a associacions artístiques o de cultura tradicional i popular: 4,4% agrupat a 6,1% a Granollers en grups artístics amateurs i, en cultura tradicional i popular 2,9% agrupat i 4,3% Granollers.

Per tant, es pot afirmar que el teixit associatiu cultural té un protagonisme central en el mapa associatiu de Granollers i com a fórmula triada pels seus habitants de cara a trobar vies d'expressió cultural.

Gràfic 3.4. Pertinença a entitats i associacions segons el tipus.



Font: DEMOSCERC 2005

1.3.2. La participació en entitats el protagonitza un sector determinat de la societat.

S'ha vist en el sub-apartat anterior que les entitats culturals tenen un pes central en la participació i expressió culturals. Ara el que es pretén és arribar a una caracterització de qui està protagonitzant aquesta participació. Diverses veus del propi sector associatiu assenyalen que existeix un baix nivell de diversitat en les persones que participen en les seves entitats, tot i que, com també s'assenyala, en moltes ocasions es fan esforços per aconseguir una major obertura i atraure noves persones.

Quan es parla de la participació en les entitats culturals s'ha estès la sensació de que hi ha un cert nombre de persones, vinculades a les entitats més actives que, d'alguna manera, dominen els discursos i influencien de forma determinant en la manera de fer de l'associacionisme local. El tòpic de que a les entitats hi ha “els de sempre” també es dóna a Granollers. Val a dir, que aquestes persones també compten amb un reconeixement generalitzat per la feina desenvolupada al capdavant de les entitats i dinamitzant la cultura de la ciutat.

Aquesta percepció que acompanya a moltes entitats també té un fonament a partir de la caracterització que es fa al DEMOSCERC 2005. Les dades de la Taula 3.1 no estan desagregades per a les entitats culturals específicament.

Taula 3.1. Distribució de la població que és membre d'alguna associació club o entitat segons característiques demogràfiques

Caracterització sociodemogràfica	%
Gènere	
Home	22,34%
Dona	18,72%
Edat	
De 15 a 24 anys	21,31%
De 25 a 34 anys	15,43%
De 35 a 44 anys	22,88%
De 45 a 54 anys	29,37%
De 55 a 64 anys	15,73%
De 65 a 70 anys	18,52%
Nivell d'estudis	
Sense	7,69%
Primaris	15,17%
Secundaris	22,58%
Superiors	28,57%
Altres	23,53%
Total	20,50 %

Font: DEMOSCERC 2005

Es pot comprovar que els homes participen en entitats més que no pas les dones. Les edats d'entre 45 i 54 anys són les que tenen un percentatge més elevat de participació en algun tipus d'entitat. I, el nivell d'estudis es mostra determinant del grau de participació associativa de la població: a major nivell d'estudis major participació cultural.

2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa

Per a aquest eix d'expressivitat, el plantejament inicial de l'aproximació sociològica ha estat detectar les claus que porten a les persones de diferents perfils sociològics a aproximar-se a la pràctica i formació cultural i, alhora, poder conèixer quins són els elements que donen compte de l'existència o l'absència d'aquesta activitat. Per fer-ho, s'ha realitzat una doble tasca d'investigació a partir de les entrevistes en profunditat i dels grups de discussió a entorn a col·lectius de persones ja organitzades.

Dins d'aquest primer eix s'ha abordat la qüestió sense acotar el terme de cultura a una definició exacta, sinó donant pistes dels camps que poden ser considerats culturals i, d'aquesta manera, cada entrevistat i cada grup s'ha posicionat d'una determinada forma davant del terme. Aquest primer posicionament ha proporcionat una informació de gran vàlua per a l'anàlisi.

2.1. Aproximació a partir dels perfils sociològics

Majors de 65 anys

Un dels primers aspectes a destacar d'aquest perfil és que **el nivell instructiu de la persona entrevistada ha estat un element explicatiu** que marca la direcció de les seves argumentacions. D'entrada cal dir que el simple fet de preguntar per temes culturals, comporta diferents reaccions que venen a assenyalar la importància que la dimensió cultural té en les persones.

Les persones que no han pogut tenir una formació i al llarg de la seva vida no han desenvolupat la seva creativitat quan se'ls demana per qüestions culturals una de les primeres reaccions que es genera és la de rebuig. És a dir, **es percep com a quelcom allunyat de la seva realitat quotidiana** i no forma part del què fer habitual dels entrevistats. Per tant, es fa difícil parlar de cultura en termes de creació i de participació activa amb persones d'aquest perfil sociològic. Entenen la cultura des d'una postura passiva i exclusivament vinculada al consum:

“pero que le voy a explicar si yo no he hecho nada” (sic)

Les persones amb majors nivells educatius i que han desenvolupat algunes disciplines artístiques en algun moment de la seva vida, el terme cultura genera

percepcions diferents. L'aspecte més rellevant es troba en un augment de les pràctiques culturals i de disciplines artístiques en comparació amb el passat. Un dels factors que dóna compte d'aquest canvi en el hàbits i en un augment de la seva participació és la concepció que la cultura pren en els seus discursos. **La cultura és viscuda com un tret identificatiu i distintiu de classe social.** És vista com a positiva i generadora d'un valor afegit i de prestigi.

La disposició de temps lliure també es mostra com una variable explicativa dels nivells de participació cultural per a persones d'aquestes edats. En aquest sentit, l'arribada de l'edat de jubilació es viu com una bona oportunitat de cara a poder desenvolupar totes aquelles activitats que al llarg de la vida no han estat al seu abast. Sobretot per aquesta manca de temps-:

“yo he estado criando hijos, ahora criando nietos... yo ya tengo las tardes y las mañanas más libres, pero hasta ahora he estado haciendo eso...”

“vaig dir ostres quan em jubili i això, podré llegir algun llibre, podré amb serenor, aniré a la biblioteca i enraonarem amb els amics, etc...” (sic)

La manca d'hàbit a la que es fa referència, vinculada tant al nivell instructiu com a la manca de temps, fa que sigui determinant la porta d'entrada a la pràctica cultural. L'aproximació a aquests espais i entorns es produeix, majoritàriament, a partir de l'existència de lligams familiars, personals, d'amistat, o d'interessos comuns etc. Per tant, per aquesta població, major de 65 anys, **és important que els espais on poden participar hi trobin, a més, un espai de relació, de xarxa social.** En les seves argumentacions es reflecteix la necessitat d'una oferta d'oci cultural vinculada al grup. Així doncs, la Festa Major, els casals d'avis, el voluntariat, tallers formatius i l'oferta de programació cultural, en menor mesura, són els que concentren major grau d'interès i de participació activa d'aquest col·lectiu. Les relacions personals i socials que aquests espais generen, la complicitat amb persones del grup d'edat i la creació d'una xarxa social sòlida – molt necessària per a persones grans que poden haver perdut a les persones més properes – és el que més es valora.

Aquesta realitat fa recomanable que l'apropament a aquests col·lectius no es faci de manera despersonalitzada i amb publicitats massives. Es senten atrets per activitats culturals en les que hi puguin participar col·lectivament i en les que hi coneguin algunes persones de les que ja participen. Aquesta aproximació té el valor afegit que la

participació que s'hi produeix té nivells més alts de qualitat, compromís i de continuïtat en el temps.

En aquesta línia, les persones entrevistades afirmen que **l'inici d'una part de la seves activitats ha estat gràcies a la informació emesa per persones properes i que els van iniciar en determinades pràctiques**. Després, l'acostament cap a aquestes pràctiques és el que ha generat interès per ampliar el seu camp d'actuació i buscar més espais d'expressió artística.

Un aspecte que cal tenir en compte i que afavoreix la continuïtat de pràctiques culturals o la recerca de nous espais de creativitat és **el format** com es dissenyen els tallers o activitats. Sovint, el que genera que hi hagi un retorn o una major implicació en les activitats és el professional que les realitza i el disseny dels continguts des d'un punt de vista dinàmic, lúdic i innovador. A la vegada que els continguts estiguin adaptats a la tipologia dels col·lectius i usuaris que participaran.

Finalment, també en aquestes edats **diferències de gènere es fan més explícites i socialment acceptades**. Les mateixes dones vinculen la seva participació a certes activitats a través del marit:

“ mi marido tiene su carné del casal... que íbamos echando un paseito y nos acercábamos y nos tomábamos algo, estábamos un poquillo” (sic)

Adults de 35 a 64 anys

En aquesta franja d'edat, àmplia i amb característiques diverses, els discursos en relació a la participació activa en la cultura s'han mostrat diferents entre ells, tot i que com a variables explicatives apareixen: el nivell instructiu, la maternitat i paternitat i, en relació a aquestes, el gènere.

Pel que fa al **nivell instructiu** es troba una primera clivella que explica el posicionament davant la pràctica cultural. Les persones amb una formació mitjana i alta mostren un major bagatge personal en quant a pràctica cultural i l'entenen com una forma més de poder expressar-se. Mentre que pels nivells amb menys formació no es veu la possibilitat d'una expressió a través de la cultura, no s'entén la cultura com a quelcom propi i, per tant, com un mecanisme d'expressió.

També en persones d'aquesta edat, haver tingut o no l'hàbit en la pràctica cultural també és una de les justificacions constants al fet de no participar. Els suposa **un esforç massa gran començar a realitzar activitats culturals**. El fet de que es tracti d'un entorn desconegut amb el qual no hi ha uns vincles establerts i un desconeixement de les persones que hi participen fa que **l'esforç inicial que suposa incorporar-se en dinàmiques preestablertes suposi una clara barrera** per a la pràctica cultural i fa que sovint les persones es quedin al marge. De fet, manifesten que tampoc **no es senten cridades ja que en cap moment la cultura els ha estat propera**.

El fet de tenir fills o filles a càrrec és un element determinant del tipus de participació que es dona en persones d'edat adulta. Diverses aportacions subratllen en els seus discursos que **l'aproximació a la realitat cultural de Granollers rau més en un interès per involucrar als infants i fer-los partícips que no pas en un interès propi**. Així doncs, l'experiència i la vivència cultural es canalitza a través de l'activitat dels fills amb l'objectiu que desenvolupin habilitats de relació, d'empatia, de participació, de creativitat, etc.

"... el problema es que hasta hace unos años,..y sobretodo de 5 años para atrás, yo Granollers lo utilizo como ciudad dormitorio, lo que pasa es que tengo la suerte de tener unos críos de 7 y 8 años que me obligan a salir y de hecho...en el parque, siempre estoy dando vueltas por Granollers, siempre participando en todos los eventos deportivos que hay por Granollers, si hay desfiles o shows de estos que te montan en la calle mayor pues también participo pues básicamente por ellos, por integrarlos..."

"...la meva filla ara és de la colla de diables, des de fa poc i clar és ella qui hi va però la que s'ha de fer sòcia sóc jo..." (sic)

Per tant, cal entendre **l'activitat cultural de caràcter familiar com una bona oportunitat d'aproximar la cultura als pares i mares** que a través dels seus fills comencen a participar. Acostuma a passar que aquestes persones, que arriben a tenir un grau d'activisme elevat, un cop els seus fills es fan grans, deixen la pràctica cultural i no troben noves motivacions per a continuar.

La maternitat, més que no pas la paternitat, **per discriminació de gènere**, també pot ser motiu d'allunyament d'algunes persones de l'activitat cultural. Les dones continuen assumint majoritàriament les tasques relacionades amb la cura dels fills i altres persones dependents i les tasques de caire domèstic i familiar, fet que implica

una menor disponibilitat per a poder participar activament en la cultura. És un cas que es dóna tant en persones adultes com en persones grans. La següent frase és un clar exemple del que es vol dir:

“no, perquè no he tingut mai temps, jo he treballat, he tingut x fills, això vol dir que de temps no... i ara mateix tampoc ho faria perquè ara tinc que estar pel meu marit per exemple, o sigui hi ha prioritats” (sic)

Joves de 16 a 34 anys

Com en l'apartat d'accés, es desglossa l'anàlisi en funció de dues franges d'edat: per una banda, els Jove-Adults que correspondrien a la franja d'edat compresa entre els 25 i els 34 anys; i per l'altra, els joves que corresponen a la franja dels 16 als 24 anys. Aquesta distinció cal entendre-la com a metodològica i s'utilitza com a element clarificador per tal de poder agrupar els discursos.

Novament, **en el cas de joves-adults, apareix el fet de tenir fills a càrrec com un factor determinant a l'hora de definir la participació activa** en les propostes culturals de la ciutat. Els fills són els que, d'alguna manera, impulsen la realització d'activitats, tant les més lligades a l'oci com pot ser el cinema o activitats de carrer (festes) com la realització de tallers (l'aprenentatge de determinades llengües, etc.).

La participació a través dels fills pren un significat especial quan es tracta de persones immigrades: **es mostra com una bona eina de integració tant dels pares i mares com dels seus fills**. Malgrat que aquesta reflexió no aparegui de manera explícita en tots els discursos, sí que es pot deduir aquesta voluntat de conèixer, encara que mínimament i a través dels fills, aspectes de la realitat cultural del lloc on s'està vivint (festes tradicionals, cinema, teatre, etc.) que atorguen eines per a la integració al seu nou entorn. Moltes de les activitats que realitzen els permet un acostament a la manera de fer i entendre una cultura nova, a la vegada que possibilita l'establiment de relacions entre diferents col·lectius tant autòctons com procedents d'altres països i, així, s'aconsegueix crear un teixit relacional important. Per tant, pel col·lectiu de joves-adults que procedeixen d'altres països la participació activa té com a clar objectiu la integració, en el sentit més ampli de la paraula, i les pràctiques culturals són l'espai que els permet fer-ho.

Quan es tracta de **Jove-adults que no són d'origen estranger**, els aspectes que marquen el discurs són uns altres i, per tant, la seva participació està condicionada per l'edat i els canvis que comporta el pas de l'etapa jove al món adult. Els hàbits que havien format part de l'època jove donen pas a d'altres que impliquen una reducció de la disponibilitat de temps lliure. El treball i la realització de les tasques domèstiques signifiquen una reorganització del ritme vital. En aquest procés d'adaptació i de resincronització de la vida quotidiana apareix la necessitat – moltes vegades més una percepció que una necessitat – de reduir el temps dedicat a la realització d'activitats d'oci i culturals.

Les respostes entorn a l'activitat cultural dels **joves de 16 a 24 anys** són molt diferents. Ells i elles i el seu entorn més immediat es troben, encara, vinculats al món escolar i universitari. Aquest fet, conjuntament amb la necessitat de investigació i d'afirmació expressiva que acompanya aquesta època de la vida, fa que hi hagi **la percepció d'un nivell de pràctica de disciplines artístiques elevat**. A més, resulta que totes les persones entrevistades, joves d'aquesta edat, han realitzat algun tipus d'activitat, lligada sobretot a l'àmbit musical o formatiu. Val a dir, que entre els entrevistats hi ha la presència de joves immigrants que troben en la formació un lligam amb la realitat de la ciutat on han anat a viure. Així doncs, cultura i educació van de la mà.

"vaig anar allí 2 o 3 anys i vaig trobar una professora que em va ajudar molt..."
"instrument, la guitarra, vaig estar 6 anys, vaig fer música,...". (sic)

Cal afegir que **l'autonomia** és un dels altres elements que alimenten la participació d'aquests joves. Com ja s'ha comentat, tots ells realitzen algun tipus d'activitat donant resposta a la necessitat de poder desenvolupar la seva creativitat com a mostra de la seva autonomia i llibertat. És a dir, la pràctica artística i la cultura contenen o impliquen elements d'autonomia i de llibertat d'expressió que en aquest grup són molt valorats.

"...ara vull continuar un altre estil tipus guitarra elèctrica..." (sic)

2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió

ASSOCIACIÓ DE DONES D'UN BARRI

A l'inici de parlar d'expressivitat existeix un ampli consens dins el grup al valorar molt positivament les possibilitats que es donen a la població de Granollers per tal que puguin desenvolupar la seva creativitat. **Es considera que hi ha un alt nivell d'activitat i tothom que en vol realitzar alguna té possibilitats per fer-ho.**

"Si que hacen muchas cosas..."

"Granollers en si es una ciudad muy culta, Granollers abarca muchísimo.

"Deportes, pabellones, todo de cultura...."

"...Si si todo el que quiera apuntarse a algo tiene opciones..." (sic)

Moltes de les reflexions apunten a la **disponibilitat d'espais** com la clau de volta per analitzar les possibilitats d'expressivitat. Es considera que **hi ha certes insuficiències** relacionades, per una banda, amb el desaprofitament que es fa d'alguns d'aquests espais - el cas dels centres cívics, només estan oberts per les tardes -. I, per altra banda, malgrat que de manera inicial i en termes generals sí que es considera que hi ha espais, quan s'aprofundeix sobre aquest aspecte sorgeixen veus que assenyalen que hi ha falta d'equipaments i sobretot dels de proximitat. És a dir, de dotar als diferents barris de la ciutat d'un seguit d'espais i equipaments que fossin propers i no impliquessin el desplaçament. En aquest sentit, les propostes passen per estendre la xarxa de centres cívics i els equipaments esportius.

"Para ir a la piscina hay que ir al centro a donde están las piscinas, yo voy al centro porque tengo que ir al centro" (sic)

La metodologia amb la que estan dissenyades les activitats i els professionals que les realitzen també tenen un pes important per a que hi hagi més o menys participació. Es valora molt que hi hagi una incentivació i interès per part de la persona que realitza els tallers o les activitats de centre cívic per a que la gent hi vagi més o no.

GRUP DE JOVES

A nivell general hi ha una clara sensació de que Granollers aposta per la realització d'activitats culturals i esportives. Les següents expressions són manifestacions clares d'aquesta visió:

“...Jo crec que sí, perquè per exemple cada cap de setmana veus que a la porxada fan coses, pel carrer es fan...”

“...Esportives escolars moltes. De competició es fa el Coaliment organitzat la Fundació Granollers per promoure l'handbol entre els escolars menors de 14 anys...”

“...També es fan competicions de Bàsquet escolar cada cap de setmana, competicions de natació també en cap de setmana i la festa major...” (sic)

Ara bé, creuen que els joves **no tenen suficients espais per a la pràctica cultural**. Consideren que el Gra està força desplaçat del centre i tampoc està funcionant com un clar dinamitzador pels joves. També, respecte el Gra, es considera que l'horari d'obertura és una limitació important de cara a poder desenvolupar-hi activitats artístiques.

Valoren que **hi ha un nivell elevat de pràctica cultural entre el col·lectiu jove**, tot i que en podria haver més. Tot i així, diferencien molt entre aquells que a una determinada edat la única cosa que volen fer és sortir i anar de discoteques dels que volen un model d'oci nocturn alternatiu. I, es considera que tant les activitats culturals com les esportives o altres de caràcter lúdic podrien tenir més presència en aquest oci nocturn.

GRUP D'UNA ENTITAT VEÏNAL

La percepció que en primera instància s'experimenta respecte la realitat cultural de Granollers i si es dóna suficient sortida a l'expressió creativa de la població en principi és positiva. Granollers organitza iniciatives per donar cabuda a l'expressió cultural de la seva població.

Es remarca com a **màxima expressió d'aquesta les festes o activitats realitzades en els barris** les quals reben un volum considerable de persones que es vinculen activament amb el barri. Es parla de la importància del capital relacional i social que possibilita aquest tipus de festes i activitats com a factor explicatiu de l'alt índex de participació. Són les festes de barri les que major grau de participació experimenten ja que la població les viu com a pròpies. És un esdeveniment proper tant a nivell físic com emocional.

“ i sobretot perquè participen, perquè venen aquí i participen i donen la seva opinió i agafes una cadira i la deixes i ajudes,...poden veure el seu fill, al seu germà, coses així, eso es muy importante....” (sic)

Com es pot comprovar amb aquest últim paràgraf, el fet de **poder participar en l'organització dels esdeveniments culturals i festius és un bon al·licient per acostar-te a l'activitat cultural**. El fet de sentir-se partícip i protagonista es valora fins i tot més que no pas si la programació cultural és de major o menor qualitat. Per tant, trobar la motivació de vincular-te amb una activitat acaba resultant molt gratificant. En aquest sentit, una bona porta d'entrada és el fet de conèixer altres persones que realitzen l'activitat o que formen part de la seva organització. Així, a partir d'aquest coneixement és molt més fàcil la implicació.

La disposició d'equipaments també és una condició necessària, tot i que no suficient, per incrementar el nivell de pràctica cultural de la ciutat. De fet, la bona resposta que té l'oferta de cursos i tallers i altres activitats dels centres cívics indica que hi ha molta inquietud per la pràctica cultural. Segurament si l'oferta s'anés ampliant tant en nombre de places com en la programació oferta la demanda aniria creixent al mateix ritme:

“ es demostra que els centres cívics estan plens, que totes les activitats que es fan en aquí estem sense lloc, segurament se'n fessin més, més gent vindria, això també és cultura...” (sic)

GRUP D'UNA AMPA

Aquest grup està format exclusivament per dones que a més són mares. Per tant, tota la reflexió que proposen entorn a l'expressivitat cultural està molt referida a la seva condició. En primer lloc, pels seus comentaris es detecta que **la seva pràctica cultural es desenvolupa gairebé només a través de les activitats dels seus fills i filles**. I, per tant, l'anàlisi enlloc de referir-se a elles mateixes moltes vegades s'esbiaixa cap a la perspectiva dels fills.

“...trobo que quan fan festes això tipus l'Ascensió, Festa Major o coses així, que pensen molt amb els nanos...” (sic)

La feina de cura que requereixen els seus fills consideren que limita i condiciona les seves possibilitats de pràctica cultural. **No hi ha temps per aquest tipus de**

pràctica. Si a més de la feina fora de casa s'han de fer les feines de la llar i de cura i s'hi afegeix la participació a l'AMPA, resulta que s'acaba renunciant a pràctiques culturals. Tot i que es reconeix que aquestes últimes poden ser molt més gratificants que altres.

Es valora que resulten més atractives les activitats i la pràctica cultural on hi pot participar una àmplia heterogeneïtat de públic. S'està d'acord en que hi ha una àmplia oferta a Granollers i multitud de possibilitats, tot i que destaquen com a activitats que provoquen una pràctica majoritària La Festa major i l'esport per a nens/es. La Festa Major s'assenyala perquè proporciona un ventall d'activitats que donen cabuda a tota la població sense diferències d'edat, ja que n'hi ha per a tots els gustos.

“...y la fiesta mayor des del abuelo hasta el benjamín...” (sic)

Pel que fa l'esport, es manifesta la importància i la seva potenciació sobretot a nivell escolar.

“...pero a nivel de deporte lo tiene super cuidado, que responden enseguida...” (sic)

En les pràctiques culturals un valor que s'erigeix com a motivador i que incentiva a la participació és que hi hagi una aproximació en grup. Que hi hagi un grup de persones properes fa que l'experiència sigui molt més amena que si es produeix de manera particular.

“...o agrupar, es decir, personas que a lo mejor están dentro de y vamos y ya te agrupas tres o cuatro y todo lo que se haga en grupo creo que sale para adelante, vamos a ir 4 más a una exposición pues ya no vas sola, ya vas cuatro...” (sic)

2.3. Elements dominants de l'aproximació sociològica

- Les persones que disposen de nivells formatius mitjos i alts, en qualsevol grup d'edat, mostren una major predisposició a participar de la vida cultural.
- El fet d'haver desenvolupat hàbits culturals o disciplines artístiques actives en determinades èpoques de la vida genera un major grau d'implicació i de participació cultural. Aquelles persones per a les quals la cultura no ha format mai part del seu procés vital no tenen una vinculació tan participativa, sinó que la seva posició és més com agents passius.
- La disponibilitat de temps lliure marca de manera determinant, els arguments pels quals les persones justifiquen la seva baixa o alta participació en la pràctica cultural. Les persones més grans i més joves declaren dedicar més temps a la cultura que no pas els adults.
- Les persones grans amb nivell instructiu elevat són les que més referència fan a la participació cultural com un factor de capital social. Entenent que la participació en certes activitats els pot situar en xarxes amb un cert prestigi social.
- Per a les persones d'origen immigrant la participació cultural, ja sigui pròpia o a través dels fills, es mostra com un bon mecanisme per a conèixer la cultura d'acollida i per establir relacions i xarxes socials.
- La maternitat i la paternitat provoquen que en els discursos dels pares el fet de tenir fills sigui central i augmentatiu de la tipologia d'activitat cultural en la que participen. No ho fan directament sinó a través dels fills.
- Per a la franja d'edat més jove la participació cultural es veu com un bon mecanisme per expressar la seva necessitat d'autonomia, de llibertat i d'afirmació de la pròpia individualitat.

IV. Governança i participació

“Implementar els instruments adequats per garantir la participació democràtica dels ciutadans en la formulació, l'exercici i l'avaluació de les polítiques públiques de cultura”

Article 19 de l'Agenda 21

L'article 19 de l'agenda 21 de la cultura compromet als governs locals, de manera clara i concisa, a garantir la participació ciutadana en els espais de consulta i decisió de les polítiques culturals del municipi. Per tant, situa la qüestió de la governança com un dels reptes a afrontar de cara al desenvolupament cultural de les ciutats. I, ho fa prenent posició: aposta perquè la cultura es governi a partir de mètodes participatius.

Granollers té un important camí recorregut en quant a la posada en funcionament d'organismes de participació. A l'igual que molts ajuntaments catalans, el de Granollers s'ha anat dotant d'un bon nombre de consells de participació, que fan funció consultiva en una gran diversitat d'àmbits d'acció municipal. Aquest model clàssic d'àrees de govern amb consells impulsats des de la mateixa institució conviu, en ocasions, amb processos participatius sobre temàtiques concretes que tenen una clara ambició transversal (Ex. Projecte Educatiu de Ciutat). D'aquesta manera, la ciutat ha pogut experimentar diferents metodologies per acostar la participació a tota la ciutadania.

Governar partint de la voluntat participativa - com proposa l'Agenda 21 - vol dir acostar els espais de decisió política a la ciutadania. I això, es tradueix en establir mecanismes suficientment àgils i entenedors per a que tothom pugui participar. Analitzar ara en quina situació es troba Granollers ha de servir per corregir o millorar aquest acostament i per, a través de la reflexió col·lectiva, detectar nous camins que puguin incentivar aquesta participació.

L'objecte d'estudi d'aquest apartat és el procés de presa de decisions sobre les polítiques culturals del municipi. És a dir, analitzar quina participació hi té cadascun dels agents que conformen el sistema cultural de Granollers. Cal aclarir que quan en termes de governança es parla de participació es fa en el sentit de capacitat de decisió o influència en les polítiques culturals, i no s'ha de confondre amb la pràctica cultural o la participació en activitats culturals - ja analitzats en l'apartat anterior-. Aquí s'analitzen els processos de decisions a partir dels quals es desenvolupa la política cultural de Granollers. Amb el benentès que la governança inclou també processos decisoris en àmbits superiors de l'administració i en àmbits privats d'entitats i empreses que poden estar més o menys arrelades al municipi.

1. Elements de diagnòstic

El diagnòstic s'acota als processos que existeixen a Granollers, sense entrar en l'anàlisi d'altres processos que tenen una clares repercussions en la realitat cultural de la ciutat. Altres administracions superiors tenen una influència clara en el desenvolupament cultural de la ciutat: el projecte de la Roca Umbert Fàbrica de les Arts és per a la Generalitat una de les apostes estratègiques; o el cas de les biblioteques, amb diverses inversions, integrades a la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

És clar que quan es parla de dinàmica cultural de Granollers l'anàlisi s'ha de centrar, en gran mesura, en l'activitat de l'Ajuntament ja que és qui hi aporta més recursos i té l'obligació de passar comptes amb la ciutadania. En canvi, entrar en l'anàlisi dels processos de presa de decisions de les entitats privades, ja siguin associacions o empreses, presenta més dificultats. Tot i això, cal tenir clar que la governança de la cultura no es limita a l'àmbit públic i la seva relació amb el privat sinó que també en formen part tots els processos decisoris de qualsevol entitat o grup que projecti la seva acció cultural.

Finalment, cal assenyalar que per a l'elaboració d'aquest apartat ha estat especialment útil l'estudi *La participació en l'àmbit cultural a Granollers*, elaborat en el marc del procés de l'Agenda 21 de la cultura a Granollers, del qual se n'ha extret abundant informació i reflexions.

1.1. La cultura en l'estructura municipal

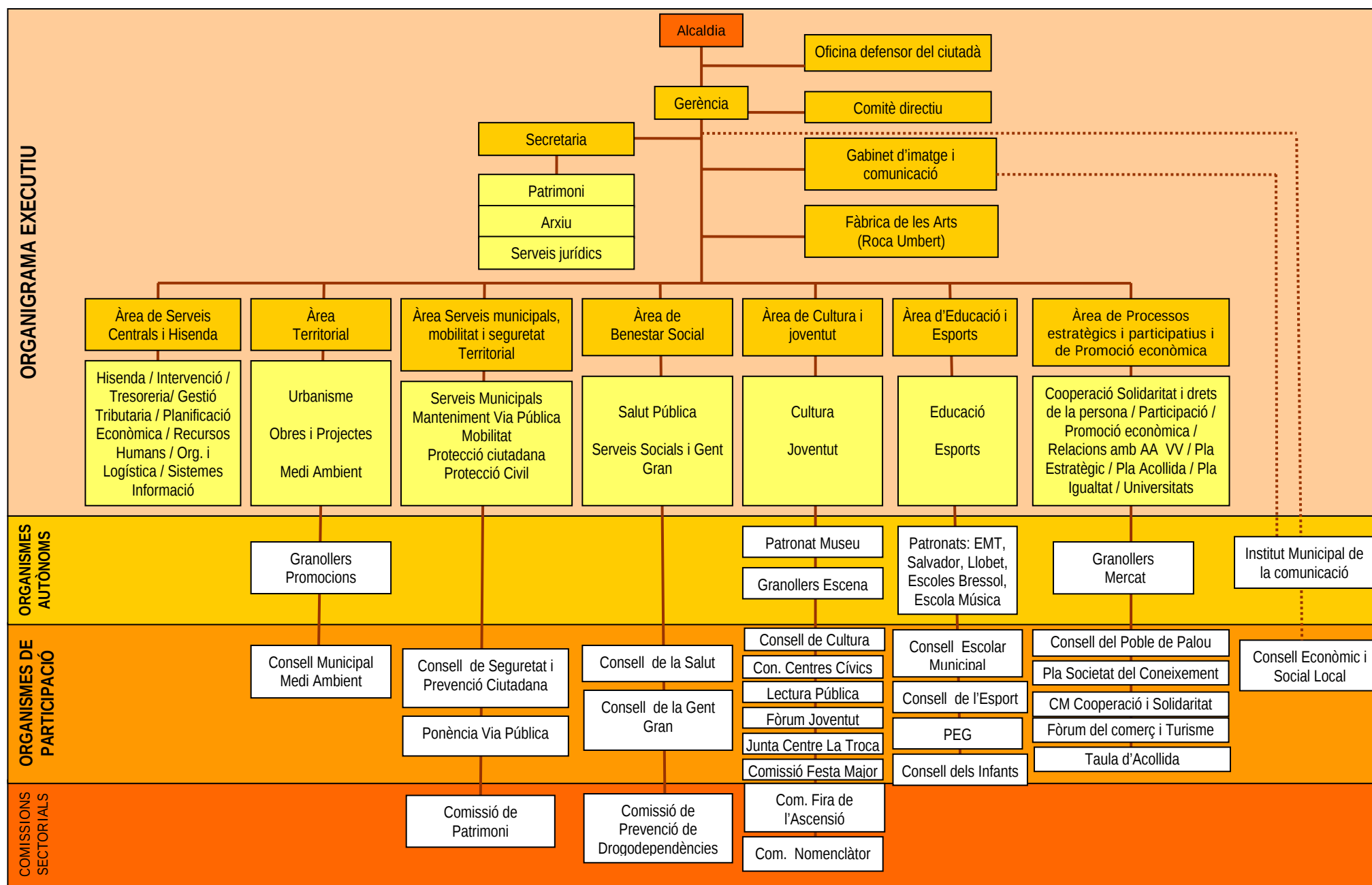
L'Ajuntament de Granollers s'estructura administrativament en set àrees de gestió. Com es pot comprovar en l'organigrama executiu que es presenta en les pàgines següents, els serveis de cultura i joventut apareixen units en una sola àrea. Les set àrees es coordinen directament des d'alcaldia i de cadascuna d'elles depenen els respectius organismes autònoms, organismes de participació i comissions sectorials.

És important que per tal d'emmarcar els processos de decisió política en l'àmbit de la cultura es conegui l'estructura executiva i política¹² municipal. D'aquesta manera, s'evita la tendència a centrar la mirada exclusivament en les competències del servei de cultura i ampliar-la a un marc més ajustat a la realitat. En aquest sentit, cal prendre consciència de les dimensions i àmbits de treball de l'Ajuntament, entenent que per atendre tots els serveis i demandes ciutadanes cal un equilibri constant entre els pressupostos¹³ de cada àrea. Tot i així, l'aposta política que suposa destinar més recursos a un servei determinat i no a un altre, és responsabilitat final del Ple municipal, que és qui aprova definitivament els pressupostos. Un Ple que, cal recordar-ho, representa la ciutadania i que es renova cada quatre anys a través de les urnes.

Centrant la mirada a l'organigrama, es pot observar que no tot allò que té un clar caràcter cultural forma part de les competències de l'Àrea de Cultura i Joventut. En concret, el projecte de la Roca Umbert Fàbrica de les Arts que depèn directament d'alcaldia; l'escola Municipal de Música que depèn d'Educació; i finalment, hi ha altres serveis que es poden considerar competències limítrofs com pot ser la Comissió de Patrimoni. La dependència o no en l'organigrama per sí sola no permet fer valoracions positives o negatives. En realitat el que és important és l'establiment d'estratègies comunes entre les diferents àrees municipals i aconseguir que el grau de coordinació sigui elevat.

¹² Cada àrea executiva es correspon amb una Comissió Informativa. Per tant l'estructura executiva és la mateixa que la política i per això no té sentit duplicar l'organigrama ja que permet la doble lectura.

¹³ Es poden consultar els pressupostos a l'Annex I Mapa de Recursos Culturals



1.2. La governança de la cultura a Granollers

Com ja s'ha avançat, es centrarà l'anàlisi de la governança en la seva vessant de presa de decisions dins l'àmbit públic. En aquesta presa de decisions però, a més dels agents públics, a Granollers hi participen, amb diverses fórmules, persones i entitats que pertanyen al món privat. Per fer-ho, l'Ajuntament ofereix una sèrie de mecanismes i espais participatius on es crida a la societat civil a participar, a aportar-hi idees i opinions. Aquests consells, les persones i entitats que hi participen i la manera com es relacionen també seran objecte d'anàlisi en aquest apartat.

1.2.1. Els espais de gestió pública

Com s'ha pogut observar en l'organigrama presentat en l'apartat anterior la gestió de la política cultural de Granollers es fa, a més de des del servei de cultura, des de diversos organismes autònoms.

No es tracta ara d'analitzar exhaustivament el funcionament de cadascun d'aquest organismes, ni tampoc del servei de cultura¹⁴, sinó d'aconseguir una fotografia dels instruments existents per a la gestió pública de la cultura de Granollers.

El Servei de Cultura

El Servei de Cultura recull el relleu de l'antic Patronat de Cultura de Granollers el 1993 i assumeix competències en tots els àmbits de gestió pública cultural de la ciutat. Ho fa a través dels serveis tècnics propis o bé de la dependència orgànica i la representació política i tècnica en els organismes, consells de participació, patronats i consells d'administració amb competències en l'àmbit cultural. Aquesta presència tant tècnica com política respon al lideratge del servei en la política cultural de la ciutat i a la necessitat de coordinació i de tenir la mateixa capacitat d'influència en tots els organismes.

Per altra banda, tots els consells de participació de caràcter cultural - que s'analitzaran més endavant - depenen directament del servei de cultura. Per tant, des del servei es fa una important tasca de mantenir actius un bon nombre d'organismes i consells que han de orientar les decisions que s'hi prenen. En aquest aspecte té un paper central el Consell de Cultura.

¹⁴ A l'Annex I Mapa de Recursos Culturals es detallen el pressupost i els principals programes del Servei de Cultura.

Patronat Municipal del Museu de Granollers

El PMMG és l'organisme autònom que gestiona i dirigeix el Museu de Granollers i el Museu de la Tela des de 1986. A la seva Junta General hi ha representació política, tècnica i ciutadana i fa funcions per una banda administratives, amb competències en l'aprovació de pressupostos i taxes, horaris, entrada i sortida de béns i temes de personal; i per l'altra, de direcció del projecte museístic i d'aprovació dels programes d'actuació i les seves revisions anuals.

En l'àmbit estrictament participatiu només es pot fer esment a la representació en el Patronat de dos membres del Consell de Cultura i de persones proposades per les àrees del Museu. Val a dir que no hi ha una estructura participativa consolidada en l'àmbit del patrimoni i la memòria. Tot això, des de les àrees temàtiques del Museu es cerca el treball amb entitats i persones que mostren interès per cadascuna de les temàtiques.

Granollers Escena SL

Granollers Escena SL és l'empresa que es constitueix arran de la posada en funcionament del Teatre Auditori de Granollers el 2002. El consell d'administració està presidit pel Regidor de Cultura i els 9 consellers restants es reparteixen segons representació dels grups municipals al Ple. La seva funció és la de gestionar el Teatre Auditori, no només pel que fa a l'espai sinó a les dinàmiques que pot generar: programació estable de música, teatre i dansa, producció d'espectacles, ajudes a la creació, etc.

Des del punt de vista de la participació, tot i que no hi ha una estructura consolidada de participació ciutadana en l'àmbit de les arts escèniques, es pot fer esment a tres projectes que es lideren des de Granollers Escena SL:

- o **Granollers a Escena**, és un projecte que vincula als grups no professionals d'arts escèniques de Granollers. Amb la participació d'aquests grups s'estableixen les bases de funcionament del projecte i els criteris per a l'atorgament de la Bossa d'Ajuts a la producció artística.
- o **Taula de Programadors**. Menys estructurat que en el cas anterior. Existeix un embrió del que pot ser una Taula de Programadors a nivell local i metropolità amb agents públics i privats (inclou entitats).

- o **Consell Assessor artístic.** Es tracta d'un consell que podria assessorar en la programació del Teatre Auditori. Tot i que hi ha hagut alguns intents per muntar-lo no s'ha arribat a consolidar.

Escola Municipal de Música

L'Escola Municipal de Música Josep M. Ruera, amb una llarga tradició i molt arrelada al municipi, es gestiona través d'un organisme autònom, en concret, d'un patronat. Com s'ha vist a l'organigrama, la dependència orgànica de manera directa es dona respecte al servei d'educació i no del de cultura. La doble vessant educativa i cultural de l'escola fa que aquesta dependència es pugui donar en els dos casos.

Roca Umbert Fàbrica de les Arts

El projecte Roca Umbert Fàbrica de les Arts és l'aposta estratègica que té més potencialitats en projecció i generació de dinàmiques culturals de Granollers. Tot i que inclou aspectes que no són purament culturals (urbanístics, universitaris, etc.), el cert és que la Roca Umbert esdevindrà un gran complex públic cultural. I, tot i aquesta clara definició cultural, la direcció del projecte actualment depèn orgànicament directament d'alcaldia.

L'amplitud del projecte ha provocat que s'hagi pogut treballar de manera diferent cadascuna de les seves parts. Així, mentre la definició dels usos d'un equipament com La Troca s'ha realitzat de manera participativa, altres espais han estat definits a partir de criteris tècnics i polítics.

En el cas de la Roca Umbert és on es veu amb claredat les diferents influències que té cada projecte o cada decisió: tot allò que conforma la governança. Aquest projecte ha d'aconseguir un difícil equilibri entre les expectatives dels granollerins i les que s'obren en el seu posicionament dins la dinàmica creativa i de producció cultural del país. Per això governar un projecte com aquest amb influències d'altres administracions, projectes municipals, expectatives de les entitats i la necessitat de preservar l'interès general de la ciutadania requereix treballar en un equilibri constant.

1.2.2. La participació en la presa de decisions

En aquest apartat es presenten i analitzen, breument, els mecanismes que s'han dotat per a la participació cultural a Granollers. Els consells de participació tenen un caràcter merament consultiu, el grau de vinculació dels acords que s'hi prenen està limitat per la voluntat política de qui té la responsabilitat en la regidoria de cultura. No s'han de confondre amb els organismes autònoms, anteriorment analitzats, que com el seu nom indica, tenen un grau d'autonomia elevat en la presa de decisions. Entre uns i els altres apareixen noves fórmules, com la Junta de Centre de la Troca o les juntes de centre dels centres cívics, que són organismes de direcció dels equipaments als que estan associats.

a. Espais de participació

Granollers compta amb un bon nombre d'espais i organismes de participació en l'àmbit de la cultura formalment constituïts. Aquests són:

- Consell de Cultura i Grups de Treball del Consell de Cultura
- Comissió de Festa Major
- Comissió de Lectura Pública
- Junta de Centre del Centre Cívic Jaume Oller
- Junta de Centre del Centre Cívic Can Gili
- Junta de Centre del Centre Cívic Can Bassa
- Junta de Centre del Centre Cívic Palou
- Junta de Centre de la Troca

Hi ha altres espais promoguts des d'altres àrees de l'Ajuntament, que tenen un clar caràcter transversal i, per tant, influència en l'àmbit cultural.

- Projecte Educatiu de Ciutat – Grup d'Arts i Cultura
- Fòrum Jove de Granollers

Consell de Cultura de Granollers (CCG)

El CCG és el principal espai de participació de l'àmbit cultural de Granollers. Es va crear el 1993, un cop desaparegut l'antic Patronat de Cultura, i té la voluntat de ser un organisme obert a la participació de totes les persones vinculades a l'acció cultural del

municipi. La seva funció és d'òrgan consultiu de les polítiques culturals que es lideren des de l'Ajuntament.

Actualment, compta amb 53 inscripcions de persones i entitats que es convoquen un mínim de tres reunions ordinàries l'any. La realitat però, permet parlar d'un nucli més reduït de 15 a 20 persones que participen de manera més assídua. L'alt grau de d'assistència és una de les seves forteses: en les convocatòries de 2004 i 2005 el promig ha estat de 23 persones, 39 persones el dia que més i 10 el que menys.

La distància entre convocatòries provoca una clara dificultat en esdevenir un organisme de debat i reflexió col·lectiva continuada. A aquesta, s'hi suma la d'aconseguir representants de tots els àmbits de la cultura. Majoritàriament es tracta de representants d'entitats de l'àmbit sociocultural i de cultura tradicional i popular. Hi ha sectors que, al no tenir o al comptar amb poca estructura associativa tenen poca presència al CCG. És el cas de les arts visuals, tot i que ara han sorgit noves iniciatives que ho corregeixen. En canvi, en el cas de les arts escèniques, tot i la important tradició que hi ha a Granollers, els grups de teatre amateurs no participen al CCG.

La densitat dels ordres del dia provoca l'allargament de les sessions i que rarament es pugui aprofundir en una temàtica. Per això, s'han creat grups de treball específics que fan seguiment de cada tema. Precisament, en aquest grups de treball és on s'assoleix una participació més rica i efectiva.

Grups de Treball del Consell de Cultura

Tot i que hi ha experiències anteriors, no es regulen els Grups de Treball fins la renovació dels estatuts del CCG el 1999. En total ja se n'han creat quinze fins a dia d'avui. En ells hi poden participar membres del CCG i també altres ciutadans, prèvia inscripció, que els interressi el tema tractat. Es creen amb un motiu concret i es dissolen un cop s'han acomplert els objectius. La periodicitat de les reunions varia segons les necessitats.

En general, la seva funció és d'assessorament i consulta en temes determinats que es plantegen al CCG. Ha d'elaborar un informe que s'aprovi en el CCG. El seu funcionament acostuma a estructurar-se en tres sessions: en la primera s'aboca tota la informació sobre el tema tractat; en la segona es fa debat i es treuen les primeres conclusions; en la tercera es prenen els acords definitius.

Es tracta d'un sistema de participació que s'ha mostrat molt efectiu, amb molts bons resultats en la majoria de casos, tant per la feina feta com per la satisfacció dels que hi han participat. Donades aquestes dinàmiques positives s'està treballant per tal que alguns grups de treball s'estabilitzin en el temps, i es mantinguin sota el paraigües del CCG. És el cas de la Junta de Centre de la Troca, que va iniciar-se com un grup de treball del CCG i actualment ja funciona com a organisme de gestió del nou equipament. Un procés similar ha seguit la creació de la Comissió de Lectura Pública.

Junta de Centre de la Troca (JCT)

La JCT es constitueix com a tal el 14 de Febrer de 2006. Té com a antecedent el Grup de Treball del CCG que va elaborar els primers programes d'usos per al Centre de Cultura Tradicional i Popular (s'hi treballa des de febrer de 2001). A més del regidor, el Cap del servei i el tècnic responsable de programes, hi poden participar un representant de totes les entitats que es vinculin al nou equipament.

La JCT és l'òrgan de representació de les entitats i associacions usuàries de l'equipament i, per tant, l'espai de participació del Centre, amb funcions de debat, assessorament i consulta a l'entorn de totes aquelles accions, programes i usos que s'hi promocionaran. S'han reunit un cop al mes des de la seva constitució però el reglament de funcionament estableix - Article 8- un mínim d'una vegada cada dos mesos de manera ordinària.

Es pot afirmar que la definició del que ha de ser la Troca s'ha fet amb un procés participatiu gairebé exemplar, en el que totes les entitats han tingut capacitat d'influència en el projecte. La Troca serà el que les entitats han volgut que sigui, acceptant les limitacions tècniques i pressupostàries que sempre s'han posat sobre la taula. Fins i tot, el mateix nom de La Troca ha estat producte d'un complex sistema de votacions.

Comissió de Lectura Pública (CLP)

La CLP és un organisme de recent creació. El seu reglament ha estat aprovat al Consell de Cultura i a la Junta de Govern Local a principis de l'any 2006. Té un caràcter consultiu i d'assessorament en tots els aspectes relacionats amb la lectura pública: garantir als ciutadans el dret fonamental de l'accés a la informació, l'educació i la cultura; crear i fomentar hàbits de lectura als infants des dels primers anys; afavorir el

desenvolupament i manteniment de les habilitats de lectura, sobretot entre els infants i joves.

La CLP es crea en conformitat amb el que preveuen els articles 59 i 60 de la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya. El cert és que la poca vida de la Comissió fa que no es pugui valorar. Tot i així, arran del Grup de Treball del CCG que la va preparar, ja han sorgit iniciatives entorn a la diada de Sant Jordi.

Comissió de Festa Major (CFM)

Inicia la seva activitat amb la consolidació de l'estructura festiva segons el model de rivalitat entre Blancs i Blaus endegat l'any 1983. Té una doble estructura constituïda per un plenari i una permanent. El plenari, amb representació de tots els grups municipals i les dues colles, es reuneix dues vegades l'any. La permanent es reuneix un cop al mes de manera ordinària i més intensivament segons les necessitats i hi participen tres representants de cada colla i tres tècnics municipals.

La CFM és l'òrgan de gestió, assessorament, coordinació, debat i consulta, sense personalitat jurídica pròpia, que organitza la Festa Major. Treballa amb l'objectiu d'afavorir la participació ciutadana en l'organització d'aquest esdeveniment i alhora garantir la consolidació de l'estructura festiva. La CFM ja fa molts anys que funciona i la seva estructura s'ha mostrat del tot adequada a les necessitats de participació de una festa com la de Granollers. De fet, no existeix cap debat ni discurs important que posi en dubte, actualment, la forma de funcionar de la comissió i la Festa Major. La resta d'entitats de Granollers es poden dirigir a la CFM quan tenen alguna demanda o suggeriment a fer.

Juntes de centre dels centres cívics (JCC)

A les JCC hi participen representants d'entitats vinculades a cada centre cívic a més del/la dinamitzador/a del centre i l'informador/a. Està obert a la participació de totes les entitats del territori i de grups no formalitzats com a tal. Es reuneixen entre 2 i 3 vegades l'any, coincidint amb les etapes de programació. Tenen com a finalitat aconseguir una bona coordinació entre les entitats que programen activitats al centre cívic i també amb la programació impulsada des dels serveis tècnics.

Cadascun dels centres i de les seves juntes tenen característiques pròpies que, en bona mesura, es corresponen amb les del territori on s'ubiquen: a Can Gili i Can Bassa,

l'activitat i les entitats estan protagonitzades per persones que provenen de la primera i la nova immigració; a Can Bassa, el lligam amb el territori és molt important i actua de centre social del barri; a Palou està vinculada persones més grans, amb tota una trajectòria biogràfica a l'antiga vila de Palou; a Jaume Oller, la seva activitat i les entitats tenen menys vinculació amb el territori, ja que és l'únic centre cívic situat als barris de l'eixample de Granollers (St. Miquel – Tres Torres).

El debat en les JCC es centra en les necessitats d'espai, l'organització d'horaris i la programació d'activitats. En realitat acaben funcionant més com a espai de coordinació que com a espai de participació en la direcció del centre.

Projecte Educatiu de Granollers (PEG) – Grup d'arts i cultura

Granollers es defineix com a ciutat educadora i, per aquest motiu, des del 2003 que desenvolupa el PEG. Aquest projecte està liderat des de l'Àrea d'Educació i pren com a principal metodologia de treball la participació. La clara voluntat transversal de la filosofia que hi ha darrera d'un PEG, fa que l'anàlisi sobre la realitat educativa realitzada i les conclusions extretes tinguin una clara afectació en gairebé tots els àmbits de gestió i organització de la ciutat.

A Granollers, la vessant participativa del PEG es va concretar tant en la primera fase, el 2003, com en la segona, el 2006, en la convocatòria de vuit grups de treball temàtics, realitzant entre 5 i 6 reunions cada grup. El grup d'Arts i Cultura del PEG ha tingut diferents fases en relació a la participació. Durant la primera fase del PEG es va iniciar el treball amb un bon nombre de participants (20 persones) però va anar a menys mentre el procés es desenvolupava. A la segona fase es va iniciar el grup amb reunions de vuit persones i a la última només hi van assistir tres.

La definició de propostes en àmbits de participació com el PEG que afecten, en aquest cas a l'Àrea de Cultura, suposa un debat posterior sobre com incloure-les en la dinàmica participativa pròpia de l'àrea. Els organismes de participació existents veuen com apareix un nou espai de participació que pot provocar dificultats d'encaix amb propostes diferents a les treballades fins al moment. Aquesta dificultat, realment, encara no ha estat superada.

Fòrum Jove de Granollers (FJG)

El FJG és un altre espai de participació amb un clar caràcter transversal, en el qual hi poden participar tots els joves del municipi, ja sigui en representació d'alguna entitat o bé a títol individual. Tot i que va començar amb molta embranzida a partir de les reunions de Taula Jove, el nivell d'assistència a les reunions va anar baixant de manera important. Ara, des del servei de Joventut s'està procurant reactivar el fòrum com a interlocutor en la definició de polítiques de joventut. El Pla Director de Joventut es prefigura com una bona eina per emmarcar el debat i fer seguiment del seu grau d'acompliment.

Els temes tractats al **Fòrum de Joves** tenen implicacions en una gran diversitat d'àmbits d'actuació municipal, donat que les necessitats i inquietuds del jovent abasten molts aspectes. Cal fer una reflexió entorn a com es porten a la pràctica les polítiques transversals i com s'encaixen dins una estructura per àrees que caracteritza els ajuntaments. En aquest sentit, es pot posar l'exemple del projecte de Música en Viu, organitzat per un grup de músics joves que reben recolzament i interlocució des de la Regidoria de Joventut quan la tasca que desenvolupen és clarament cultural.

b. Els protagonistes de la participació

La participació en els diversos espais presentats en l'apartat anterior l'estan protagonitzant, actualment, una sèrie de persones i entitats concretes. Són les que, en bona mesura, estan aportant el seu temps i coneixement per a una millor definició de les polítiques culturals del municipi. L'objectiu d'aquest apartat és conèixer i caracteritzar en volum la participació que es dona en aquests organismes.

Les persones

La Taula 4.1. mostra que durant el 2005 un total de 113 persones van participar en algun dels organismes. Cal destacar el Consell de Cultura i el Fòrum de Joves per nombre absolut, amb el matís que mentre en el primer s'ha mantingut el nivell de participació i assistència de manera constant durant el 2005, en el Fòrum 17 persones que varen participar a la primera reunió ja no ho han tronat a fer.

Taula 4.1. Participants a Organismes de participació de Granollers 2005.

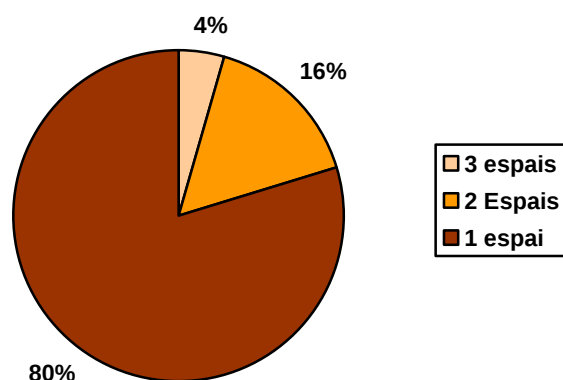
Organisme	Número persones
Consell de Cultura	40
Junta de Centre Cívic	21
PEG Grup d'Arts i Cultura	11
Fòrum de Joves	38
Comissió Lectura Pública	4
Grup de Treball i JC La Troca	14
Comissió de Festa Major	13
Total participants*	113

FONT: Estudi Anàlisi de la participació en l'àmbit cultural a Granollers. 2006.

** El Total de participants no es correspon amb la suma de tots els organismes ja que algunes persones repeteixen. És el total de persones que han repetit o no.*

La majoria de les persones que han participat només ho han fet en un dels organismes, mentre que només 23 persones ho han fet en més de un. I, d'aquestes, només 5 ho han fet en tres espais i 18 en dos. Per tant, tot i que hi ha un nucli important de persones actives presents en més d'un organisme, també és cert que aquestes dades trenquen amb aquell tòpic de que participen només "els de sempre" i són els mateixos a tot arreu.

Gràfic 4.1. Participants segons el nombre d'espais o organismes on participen 2005



FONT: Estudi Anàlisi de la participació en l'àmbit cultural a Granollers. 2006.

La següent matriu relaciona els organismes i espais de participació segons el nombre de participants que comparteixen. En ella es pot comprovar com l'organisme que comparteix més participants és el Consell de Cultura, situant-se clarament, al centre del mapa participatiu de la cultura de Granollers. Així, del total de 23 persones que repeteixen participació en més d'un organisme, 20 són del Consell de Cultura. Com ja s'ha avançat, 5 persones han participat en tres consells, això fa que les sumes de la matriu, que mostren relacions bilaterals, siguin superiors a algunes de les dades donades fins al moment.

Taula 4.2. Matriu de participants segons els espais 2005

	CCG	Cnsl. C. Cívics	PEG	Fòrum Jove	C. Lect. ública	La Troca	C. Festa Major
CCG	--	3	3	3	2	10	4
Cnsl. C. Cívics	3	--	0	0	1	0	0
PEG	3	0	--	0	1	0	0
Fòrum Jove	3	0	0	--	0	2	2
C. Lect. Pública	2	1	1	0	--	0	0
La Troca	10	0	0	2	0	--	2
C. Festa Major	4	0	0	2	0	2	--

FONT: Estudi Anàlisi de la participació en l'àmbit cultural a Granollers. 2006.

Les entitats

A Granollers hi ha una important tradició associativa que es tradueix en un gran nombre d'entitats que desenvolupen la seva activitat en diferents àmbits. En concret, en el llistat especificat en l'Annex I Mapa de Recursos Culturals se'n recullen 53, entenent que algunes d'elles tenen un bon nombre de seccions amb un funcionament similar al d'una entitat independent.

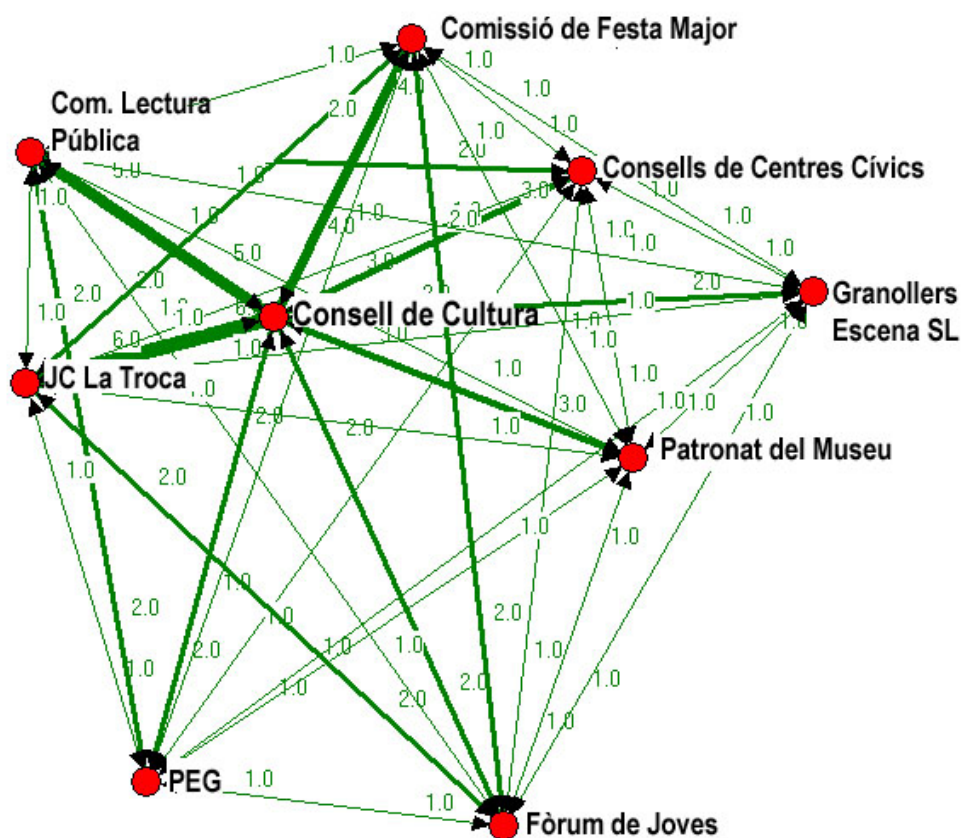
Al Consell de Cultura consten, actualment, 53 inscripcions. D'aquestes, 6 són de representants dels grups municipals, 4 a títol individual, 5 d'empreses de l'àmbit de la cultura i les 38 restants de les entitats culturals de Granollers. Es pot afirmar que aquestes entitats representen el gruix de l'associacionisme cultural amb major grau de dinamisme en l'actualitat.

Als Consells de Centre dels Centres Cívics, ara juntes de centre, varen participar durant el 2005 un total de 18 representants d'entitats diferents. És important observar que d'aquestes 18 entitats només 3 participen també al CCG. En aquest sentit, tot i el clar caràcter cultural dels centres cívics de Granollers, es dona el cas que les entitats més implicades poden tenir o no caràcter cultural essent el que els caracteritza un clar lligam amb el territori i el centre cívic.

c. Relacions entre els espais de participació

El sociograma representat en el Gràfic 4.2., sintetitza de manera gràfica la informació sobre les relacions entre els diferents actors i organismes de participació de l'àmbit cultural de Granollers. Per apreciar les diferents relacions entre els actors, cal fixar-se en el **gruix del traç** de la línia que els uneix, que indica més (traç gruixut) o menys (traç fi) intensitat relacional entre els actors¹⁵. El sociograma permet mostrar les distàncies i proximitats relacionals dels nòduls, de manera que s'identifiquen fàcilment els actors que actuen de principals catalitzadors de les relacions existents.

Gràfic 4.2. Sociograma d'organismes i espais de participació culturals de Granollers



FONT: Estudi Anàlisi de la participació en l'àmbit cultural a Granollers. 2006.

¹⁵ Això és possible perquè s'ha treballat amb una matriu de relacions ponderada i simètrica. De manera que a més de recollir si hi ha o no relació entre els actors, s'ha atorgat valor numèric a la intensitat de la relació. L'origen d'aquestes dades es troba per una banda a l'anàlisi de fonts secundàries i per altra, a la informació aportada per les persones entrevistades. S'estableix el nivell de relació entre organismes en base a una puntuació màxima de 6 punts i a partir dels següents criteris:

1. Nombre de persones que participen als dos organismes: 0 persones = 0 punts; 1, 2 o 3 persones = 1 punt; 4 o més persones 2 punts.
2. Dependència orgànica: no dependència = 0 punts; poca dependència = 1 punt; molta dependència = 2 punts.
3. Relació tècnica: cap relació = 0 punts; algun nivell de coordinació tècnica = 1 punt; alt nivell de coordinació tècnica = 2 punts.

El CCG apareix en aquest sociograma com el vincle central, o nòdul principal de la xarxa. Les relacions de màxima intensitat es donen amb la CLP i amb la JCT, nivells 5 i 6 respectivament. Això és així perquè aquests dos organismes han estat analitzats des de la seva fase de dependència orgànica amb el CCG, ja que durant el 2005 es van crear com a grups de treball per tenir, més tard, una forma de treballar més autònoma. També era d'esperar que entre aquests organismes hi hagués un important traspàs de persones i una bona coordinació tècnica.

Amb la CFM, també té una relació intensa (4). Ara bé, aquesta es basa, sobre tot, en el fet de que comparteixen persones participants i en un alt grau de coordinació tècnica, donat que els dos casos estàn conduïts per tècnics de l'àrea de cultura.

El grau d'intensitat de la relació del CCG amb els Consells de Centres Cívics és menor (3). De fet, hi ha poques persones que participen als dos organismes. On sí que hi ha un lligam és en l'estructura tècnica, ja que la dels centres cívics depen de l'Àrea de Cultura.

Al mateix nivell d'intensitat (3), es troba la relació entre el Patronat del Museu i el CCG. Ja s'ha avançat que dues persones del consell participen al Patronat. A més, novament l'estructura tècnica es troba fortament relacionada. En canvi, en el cas de Granollers Escena, al ser una SL, no s'ha establert cap mecanisme pel qual el CCG tingui algun nivell d'incidència.

A un nivell més baix (2) es troba la relació entre el CCG i el PEG o el Fòrum de Joves. En els dos casos la relació queda establerta pel fet de compartir 3 persones participants i algun nivell de coordinació tècnica. Aquesta coordinació és diferent en cada cas. En el del Fòrum, comparteixen àrea municipal. En el del PEG, el mateix PEG ha creat una estructura tècnica de comunicació transversal.

El protagonisme i pes del CCG en aquesta xarxa contrasta amb la intensitat de les relacions entre la resta de nòduls. En tots els casos s'ha valorat que hi ha un nivell mínim de relació garantit per l'existència d'algun grau de coordinació tècnica. Això fa que tots apareguin relacionats en el sociograma.

Granollers Escena i el Patronat del Museu són els que apareixen com a més desplaçats i amb lligams amb meys intensitat amb la resta de la xarxa. D'alguna manera això s'explica perquè en els dos casos, acotats temàticament, es fa una tasca de relació amb el seu entorn d'interessos més immediat i té poc traspàs amb d'altres.

La resta d'organismes tampoc mostren graus d'intensitat relacional massa elevats. Es pot remarcar el cas del Fòrum de Joves que, com que de principi va comptar amb un bon nombre de participants, es dona el cas que alguns d'aquest també han participat a la CFM o a la JCT. De fet, el perfil de participant jove vinculat a la cultura tradicional i popular fa que també hi hagi una relació entre aquests dos últims organismes.

En **conclusió**, tant la composició com l'abast temàtic del que es tracta al CCG fan que sigui totalment lògica la seva centralitat dins els organismes de participació. Per tant, com que hauria de reforçar alguns vincles, amb els CCC, Granollers Escena o el Patronat del museu, la seva posició central és un bon punt de partida.

Pel que fa a la relació entre la resta de nòduls, es fa evident que els vincles establerts són massa dèbils en la majoria de casos. Tot i que són suficients per fer una anàlisi de xarxes, sobretot perquè la coordinació tècnica és la que relliga la majoria de nòduls, es fa palès que queda molt camí per córrer a l'hora d'enfortir vincles i establir noves relacions.

2. Anàlisi sociològica, una aproximació qualitativa

L'aproximació sociològica a la temàtica de la participació en els mecanismes de decisió de la política cultural no ha estat exempta de dificultats. En general, es pot afirmar que el nombre de persones que participen activament en els espais de reflexió i planificació que afecten a allò col·lectiu és molt baix. Si a això s'hi afegeix que el criteri de selecció de les persones i grups de discussió amb les que s'ha realitzat el treball de camp era que no tinguessin una vinculació directa amb moviments culturals, s'entendrà que hagi estat difícil crear debat i treure conclusions sobre les poques opinions expressades al respecte de la temàtica. Tot i això, aquesta distància envers la participació ja és un símptoma prou significatiu i que cal avaluar.

2.1. Aproximació a partir de perfils sociològics

Majors de 65 anys

La qüestió de la governança i la participació és la que ha generat menys resposta per part de les persones entrevistades, destacant, sobretot, les de perfil amb nivell instructiu baix. En aquests casos el desconeixement i la distància amb els espais de participació ha provocat que no es volgués parlar d'aquesta temàtica. Davant aquesta actitud cal concloure que **hi ha un ampli sector de la població molt allunyat d'aquests espais de participació**, amb els quals caldria fer una feina específica per aconseguir que les seves veus o opinions puguin aparèixer en els processos participatius.

En la resta de casos el tractament de la temàtica ha estat a partir d'un posicionament crític, un de justificació i finalment un més propositiu. La crítica es fonamenta en la idea que hi ha una manca d'informació i transparència. I, aquest és un dels problemes pels quals moltes persones que participarien no ho fan. Segons aquesta posició no estan clars quins són els mecanismes d'accés a aquests espais.

Les veus més justificatives, defensen que la cultura apareix com a un àmbit molt independent, deslligada de la majoria de la ciutadania. Per tant, **que no tothom hi entén i les decisions ja es prenen de manera adequada per part dels responsables públics**, ja que aquesta és la seva funció. No hi ha una voluntat de

participació perquè es confia en qui pren les decisions pensant que s'escollirà la programació d'aquelles activitats que millor resposta donin a les necessitats i interessos de les persones.

Finalment, el discurs més propositiu, parteix del diagnòstic que no es coneixen suficientment els mecanismes de participació i, per això, considera necessari un esforç major en aquest sentit. A la vegada, es postula la necessitat de **tenir en compte en la presa de decisions la diversitat que hi ha a la societat de Granollers** per tal que es pugui disposar d'un ampli ventall de possibilitats per a desenvolupar i aglutinar interessos i cobrir el màxim de població possible:

“...pues mira que haya personas de todas las clases en estos acuerdos, de todos los niveles, de todo en general, que no sea tan cerrada,...que sean abiertas a todas las ideas y a todos los niveles,...y no una clase política determinada sino todas las clases políticas y todos los ciudadanos, que no sea político, porque hay personas que no saben nada de política, que no quieren saber nada de política y son auténticos lincees para hacer cualquier cosa...” (sic)

Adults de 35 a 64 anys

A diferència de les persones de més edat, en aquest cas totes les persones entrevistades s'han pronunciat sobre la temàtica. La diferència de les respostes davant la temàtica ha vingut determinada per la proximitat o llunyania que les persones creuen que tenen respecte la cultura.

Les que es sentien més lluny de l'activitat cultural de la ciutat plantegen la necessitat d'un canvi en la manera d'acostar-se a la població. S'apunta que cal tenir una postura molt més activa i anar a buscar la població per a que participi:

“...a mi sí me llamas y me interesaría pues iría, pero nunca me han dicho...” (sic)

Seguint aquesta argumentació es considera que **els mecanismes de participació política no són coneguts**. I, apareix la reivindicació de poder estar informats del que es fa ja sigui per mitjà amb convocatòries a reunions per a tota la població o mitjançant una revista per tal de conèixer l'estat de Granollers. S'assenyala que la informació actual pateix moltes mancances: tot i que arriba no ho fa de manera contínua, arriba propaganda d'accions puntuals però cap en la que s'especifiqui tota

l'agenda cultural completa. Encara que hi hagi la TV de Granollers i faci difusió, aquesta no és eficaç donat que la veu molt poca gent.

Tot i les crítiques, hi ha una posició positiva envers la participació. Es posa de manifest que cal conèixer l'opinió de la societat civil, creant instruments per a poder copsar-la i poder comprovar com evoluciona la cultura de Granollers, quines opinions genera i quines són les modificacions que cal introduir per a millorar contínuament. Crear un feedback amb la població.

“...s'ha de tenir en compte que és el que la ciutat li fa falta, no?” (sic)

Per part de les persones que es senten més a prop de les dinàmiques culturals de la ciutat les reflexions han girat entorn a dues qüestions. En primer lloc, s'assenyala que el fet de tenir una vinculació directa o indirecta amb la cultura de Granollers els possibilita un major grau d'informació i, per tant, una major proximitat a la presa de decisions de la política cultura. Per tant, **manifesten l'existència d'una desigualtat en l'accés als mecanismes de participació ciutadana.**

La segona aportació és la recomanació d'un canvi en la manera d'entendre la política cultural per part de les persones que governen. En el sentit de fer més partícip a la ciutadania. **Es reivindica la necessitat d'establir dinàmiques de relació actives per ambdues parts: administració i ciutadania.** Segons aquesta postura, són moltes les persones que manifesten la seva voluntat participativa però no troben una actitud oberta per part de les instàncies públiques.

“...l'Ajuntament es mira Granollers des del balcó de l'Ajuntament i s'hauria de mirar Granollers des d'aquí dalt el turó que es veu tot Granollers,...bàsicament s'ho mira des de l'ajuntament llavors clar tens poca perspectiva, vull dir: què m'interessa a mi que em passi a mi i després pregunto què interessa que passi en el poble... si anessin veurien què fa falta a tot arreu...” (sic)

Joves de 16 a 34 anys

Les aportacions que els joves han fet a l'hora de parlar d'aquesta temàtica segueixen la mateixa línia discursiva que les d'altres grups d'edat. Per tant, **no es detecten diferències especials en el posicionament vers la temàtica relacionades amb la pertinença a un grup d'edat determinat.**

El desconeixement dels mecanismes de participació es veu com una de les principals barreres per a que les persones participin. Igualment, es creu important que es pugui recollir l'opinió de la ciutadania d'una manera o altra. Es té consciència de la dificultat de poder articular una programació que pugui complaure a tot el públic, però que abans de fer-la, hi hagi un interès d'escoltar a la població, seria el requisit mínim que caldria que des de l'Ajuntament es tingués en compte.

“...haurien de ser dos o tres joves els que organitzin amb ells perquè estan acostumats a fer el mateix i no pensen en els joves de vegades... que estem sempre de públic i ja està...”

“les coses que fan, les fan per nosaltres però les fan per la seva compte però no serveix de res”

“com a mínim, que aquest pas d'intentar escoltar-te i tal... aquestes opinions fossin el més diverses possibles...”. (sic)

L'origen immigrant d'alguns joves entrevistats ha determinat, en bona mesura, que apareguin reflexions entorn a la realitat de les persones immigrades. En aquest sentit, **es remarca la dificultat que hi ha de què les persones nouvingudes participin.** I, que cal una sensibilitat major per involucrar aquests col·lectius en la programació cultural. Crear activitats molt més obertes i pensades per a una realitat cultural molt diversa.

“hay un montón: budismo, musulmán,... hay un montón, millones, hay muchas culturas y uno tiene que respetar las culturas, antes de hablar mirar, buscar que es la cultura, que significa...” (sic)

2.2. Aproximació a partir dels grups de discussió

ASSOCIACIÓ DE DONES D'UN BARRI

La postura que expressen davant les decisions de la política cultural i de la política en general és que es tracta de quelcom que ve donat i que l'única manera de poder expressar la seva opinió és perquè en el centre cívic hi ha unes persones que dinamitzen. Aquestes actuen com a intermediàries entre les persones i l'administració. Tot i no conèixer clarament quins són els mecanismes que hi ha de participació, sí que saben quins instruments tenen al seu abast per poder expressar les seves opinions al respecte.

“ por ejemplo en el café... nos comenta pa decir algo, ella nos dice: mira hemos pensado en hacer esto o aquello, qué os parece? Y nosotros decimos pues si está bien como lo habéis pensado o nos parece mejor de otra manera, entonces ella nos va escuchando a todas, las quejas y lo que nos parece mejor o peor y a raíz de ahí pues bueno va mejorando o quita una cosa o pone otra...” (sic)

GRUP DE JOVES

Pels membres d'aquest grup, els mecanismes de participació política no són gens coneguts, a l'igual que la manera de prendre les decisions de política cultural. S'apunta que el que caldria fer en política cultural, i en d'altres, és una consulta de l'opinió amb representació de totes les franges d'edat. La percepció en aquest camp és que l'organització de les activitats sempre recau en les mateixes mans i la participació també:

“...reunir gent de diverses edats i demanar l'opinió en general...”

“...també passa que les activitats sempre les organitzen els mateixos i hi participen els mateixos, la resta no fa res...” (sic)

GRUP D'UNA ENTITAT VEÏNAL

No hi ha un consens clar davant la voluntat política de l'Ajuntament de desenvolupar processos participatius entorn a la política cultural.

Per una banda, hi ha qui pensa que la política cultural de l'Ajuntament respon més a criteris econòmics que no pas de les necessitats de la població, i que, per tant, no és suficientment consultada:

“que ho converteixen en un negoci”

“ jo crec que cultura és una cosa, que sap greu dir-ho però s'ha d'estar disposat a perdre-hi diners, perquè sinó es treu i si se li dóna importància que li han de donar han d'estar disposats a perdre-hi diners...”

“ que ho converteixen en un negoci”

“...a vegades dóna la sensació que si fan algo i no va gent, aquesta cosa s'ha de treure...” (sic)

Per altra banda, hi ha l'opinió que de des de l'Ajuntament tot i que **sembla que aposta per la participació, no ho fa amb prou determinació i ho fa més per legitimar postures ja preses que no pas per escoltar realment a la població.** El problema no està en coneixement dels mecanisme de participació. El problema és que quan l'Ajuntament fa una crida per vincular la població i les entitats, aquestes no responen. I, no ho fan perquè pressuposen que no seran escoltades i que l'Ajuntament seguirà amb els seus objectius ja marcats amb antelació. Per tant, que la consulta a les entitats i ciutadania és més simbòlica que real. La percepció és que l'Ajuntament fa veure que escolta perquè toca escoltar però la realitat i la pràctica demostren que no s'apliquen les aportacions fetes. A més, consideren que tampoc hi ha una consulta directa i continuada en el temps, per tal de conèixer el què la població realment vol i li agrada. D'aquesta manera podria ajustar millor les necessitats i la programació.

“...de escuchar, escuchan, no sirve de nada, pero de escuchar, escuchan...”

“ igual es eso, que habría que ver qué es, lo que le gusta a la gente,...si a la gente le gusta más el teatro y no la danza pues no hagamos danza, no pasa nada porque no se haga este tipo de cultura...” (sic)

GRUP D'UNA AMPA

Davant la relació entre ciutadania i administració, la primera consideració que es fa és respecte la manca de claredat dels itineraris administratius. L'estructura departamental provoca que no hi hagi agilitat en els processos i que no es doni un servei eficaç.

“no, no és només descoordinació, sinó perquè a vegades els departaments són tant grans que s'hi han de dividir, i entre ells mateixos s'han d'explicar tota l'estona tot doncs, de vegades cadascú fa la seva...” (sic)

Hi ha un clar consens en el fet que **caldria conèixer molt millor l'opinió de la ciutadania respecte les activitats, continguts i metodologia de la programació cultural, tallers, etc. per tal de que s'aproximi millor la cultura a la ciutadania**. En aquest sentit, s'apunta que cal canviar la relació, que les actuacions s'endeguin des de l'Ajuntament i comptin amb les opinions i iniciatives de la societat civil.

Es veu la necessitat d'involucrar en major mesura a les entitats i de consulta a la població.

“individualment és molt complicat però per entitat és més fàcil...”

“...están mal aprovechadas desde el ayuntamiento y mira que a través de las Ampas podría hacer muchísimo” (sic)

2.3. Elements dominants de l'aproximació sociològica

- Hi ha un ampli sector de la població que es sent molt allunyada dels espais de participació i dels processos de presa de decisions en la política cultural del municipi. En canvi, altres sectors es senten més propers. Això indica una desigualtat en l'accés a aquests mecanismes.
- El desconeixement dels mecanismes de participació és un dels principals arguments esgrimits per a justificar la no participació de moltes persones.
- En els espais de participació s'acostumen a sentir unes veus determinades i costa, excessivament, que es puguin captar la multiplicitat de discursos que haurien d'anar associats a la diversitat social de Granollers. En especial, hi ha una mínima representació de les persones nouvingudes.
- Moltes persones s'autoexclouen dels espais de participació perquè consideren que no tenen un coneixement suficient sobre la matèria i creuen que altres persones més capacitades ja prendran les decisions de manera correcta i en interès general.
- Algunes veus expressen poca confiança en els processos participatius. El fet d'haver participat en algun procés, on enlloc de prendre decisions de manera participada s'ha derivat cap a una legitimació d'una decisió presa amb anterioritat, ha provocat una certa frustració.
- La participació com a metodologia de treball és valorada positivament per gairebé totes les persones. No es detecten valoracions massa diferenciades per grups d'edat i gènere. Ara bé, les persones amb menys nivell instructiu són les que es veuen més lluny d'aquests processos, molts cops per considerar-se sense capacitat de participar-hi.

V. Conclusions

Les conclusions que s'extreuen del diagnòstic realitzat combinen una doble dimensió: per una banda, responen a la detecció de les principals mancances o potencialitats de Granollers en els diferents aspectes analitzats; per altra banda, apareixen elements que no són específics de Granollers però que pel seu component conceptual poden ser una bona guia, tant per a la realització de nous estudis com a l'hora de definir futurs plans d'actuació a la ciutat.

Cal apuntar que el que aquí es presenta no és una síntesi pròpiament dita del diagnòstic, sinó unes conclusions. És a dir, no es sintetitza la informació fins ara aportada sinó que a partir d'aquesta s'enumeren i expliquen quins elements han estat més significatius en l'anàlisi realitzat. Aquells elements sobre els que caldrà incidir de manera més clara en l'estratègia a desenvolupar.

1. Accés a la cultura

➤ ***No hi ha diferències significatives d'accés a la cultura entre Granollers i municipis similars***

- L'anàlisi de les diferències en l'accés a la cultura entre territoris ha de tenir en compte la dimensió dels territoris comparats - les grans diferències apareixen quan es comparen països o continents i no les ciutats d'un mateix entorn –.
- L'enquesta sobre hàbits i consum cultural realitzada a 17 municipis de la província per la Diputació de Barcelona l'any 2005 (DEMOSCERC) indica que Granollers està a un nivell similar a la mitjana en consum i pràctica cultural.
- El consum cultural es produeix, majoritàriament, a la pròpia ciutat. L'alta capacitat de retenció de públic pot oferir tant valoracions positives com negatives. Positiu seria el fet que les persones no es moguessin de Granollers perquè hi troben suficient oferta cultural. Negatiu seria que la distància amb Barcelona limités l'accés a la potent oferta cultural de la capital.

➤ ***Els recursos dedicats a la cultura, una condició necessària per a l'accés***

- En el cas de la cultura, el fet de disposar d'una bona oferta de programació i d'uns bons equipaments és una condició necessària, tot i que no suficient, per aconseguir uns nivells de consum i pràctica cultural elevats:
 - o *És condició necessària* perquè es requereixen infraestructures i una oferta cultural per a què es pugui consumir i practicar cultura.
 - o *No és condició suficient* perquè els nivells de consum i pràctica cultural no s'expliquen només per la política cultural, en tant que oferta d'equipaments i programacions, sinó que hi tenen una influència directa les característiques socials, territorials i econòmiques del municipi.
- A Granollers hi ha exemples recents que afirmen la importància dels recursos en aconseguir un major accés a la cultura:

- o La posada en funcionament del Teatre Auditori el 2002 va provocar que es doblés el nombre de persones assistents a un espectacle i el públic s'ha estabilitzat a prop dels 40.000 espectadors anuals.
 - o Les biblioteques són els equipaments culturals que més embranzida han agafat: la ciutat, que ja comptava amb Can Pedrals, va fer un important pas amb l'obertura de la Biblioteca Roca Umbert. Amb més de 220.000 visites el 2005, ja han donat carnets d'usuari a un 30% de la població.
 - o La posada en funcionament de tot el complex cultural de la Roca Umbert haurà d'acabar de validar aquesta tendència.
- Per a què la posada en funcionament d'un equipament tingui un clar efecte en l'accés, es requereix que l'oferta de programació que s'hi faci arribi i atregui correctament les persones. Per això, és important que:
 - o El tipus d'oferta tingui equilibri constant entre la qualitat i la voluntat d'aconseguir una gran quantitat de públic. A Granollers aquest equilibri es dona força on es combina l'excel·lència amb l'emergència, i la tradició amb la innovació.
 - o La informació arribi correctament a tots els seus potencials usuaris. La barrera de la informació és una de les limitacions més clares d'accés. A Granollers caldria estudiar si la informació està arribant de manera adequada al públic potencial, ja que hi ha divergència d'opinions en aquesta temàtica.
- Els centres cívics de Granollers aconsegueixen arribar a persones que, en una bona part, no són consumidores habituals d'altres ofertes culturals. Per tant, es mostren com una bona porta d'entrada a la pràctica i el consum cultural. Demostren que dirigir específicament alguns recursos culturals a grups de població determinats és una bona mesura de reequilibri i una bona política per fomentar l'accés a la cultura. Ara bé, també cal plantejar-se si aquest accés té repercussions en la vida quotidiana d'aquestes persones i desperta nous interessos o només es vincula a una activitat molt determinada del centre cívic.

➤ ***La identificació de persones i col·lectius que no accedeixen a la cultura: una problemàtica conceptual.***

- Tot i que no és una qüestió específica de Granollers, s'ha de reconèixer la dificultat que hi ha en identificar quines són les persones i col·lectius que no accedeixen a la cultura. La problemàtica prové de definir on es situa el llindar a partir del qual es pot considerar que una persona no accedeix a la cultura, ja que totes les persones tenen un nivell, per molt baix que sigui, de consum cultural, donat que la cultura es fa present de moltes maneres en la societat.
- Per resoldre la problemàtica es pot definir el no públic com les persones i col·lectius que, per una raó o altra, resten excloses de manera habitual dels circuits estables de consum o participació en activitats culturals. Aquelles que no hi accedeixen per voluntat pròpia (autoexclusió) o les que pateixen una sèrie de barreres que dificulten el seu accés. En últim terme, és una qüestió molt relacionada amb quin concepte de cultura es tingui en consideració.
- A Granollers, un nombre molt important dels enquestats – prop del 40% en la mitjana segons DEMOSCERC 2005 – declaren no haver realitzat cap de les següents activitats: teatre, biblioteca, museu, concert i exposició. Es fa difícil afirmar que un 40% de la població no ha fet cap mena de consum o aproximació a la cultura durant l'últim any, però sí que es pot deduir que una part molt important de la població es situa lluny d'aquesta pràctica o consum, o aquesta és, si més no la seva percepció.

➤ ***El nivell educatiu de les persones és la principal barrera d'accés a la cultura***

- El creuament de variables de les dades del DEMOSCERC 2005 permet detectar quins col·lectius tenen més dificultat en accedir a la cultura. La variable que es mostra més explicativa és el nivell educatiu:
 - o Els homes tenen un nivell de consum més elevat que les dones; no fan cap de les activitats el 45% de les dones i el 39% dels homes.
 - o El nivell d'estudis és la principal clivella per identificar els que no accedeixen a la cultura; no fan cap de les activitats el 62,3% de les

- persones sense estudis o amb estudis primaris davant un 28% dels que tenen estudis secundaris i superiors.
- o El nivell de consum cultural és inversament proporcional a l'edat: a menys edat, més consum cultural; no fan cap de les activitats un 33% dels joves de 14 a 34 anys, un 42% de 35 a 64 anys i un 62% de més de 65 anys.
 - Les diferències d'accés a la cultura segons el nivell educatiu són molt significatives i indiquen:
 - o les limitacions que té la política cultural a l'hora d'incrementar els nivells de consum cultural i garantir l'accés a la cultura.
 - o la importància que tenen les polítiques educatives i els seus efectes sobre la inquietud cultural de les persones.
 - L'aproximació qualitativa realitzada en el treball de camp del present estudi confirma la importància del nivell educatiu: les persones amb un nivell d'instrucció baix afirmen, majoritàriament, que la cultura mai ha estat present de manera significativa en els seus espais de socialització. I, que es senten lluny dels circuits culturals, no en formen part i no saben com accedir-hi. Entenen que l'oferta cultural no es dirigeix a ells sinó a col·lectius dels quals no en formen part.

➤ ***L'accessibilitat, com un nou paradigma de les polítiques culturals de proximitat.***

- Durant els últims anys, han proliferat a Europa les polítiques culturals de proximitat com la manera d'acostar la cultura a la ciutadania, procurant un vincle entre els equipaments culturals i el territori que els és més proper (un bon exemple d'això és la xarxa de Centres Cívics de Granollers). Els bons resultats de moltes experiències aconsellen un pas més aprofundint en la qüestió de l'accessibilitat. En aquest sentit, cal apuntar que l'aposta per les lògiques ascendents que es fa des d'equipaments de proximitat permet la definició de programes i projectes a partir de l'expressió de necessitats que fan determinats col·lectius socials.

- L'accessibilitat dels equipaments i serveis culturals pot tenir a veure amb la seva proximitat territorial, però hi ha altres aspectes a tenir en compte:
 - o *Accessibilitat geogràfica:* Granollers té unes dimensions i una orografia que provoquen que la barrera geogràfica d'accés a la cultura tingui una repercussió limitada. La ubicació dels equipaments de referència (Teatre Auditori i Museu) i de les Biblioteques i Centres Cívics, dibuixa un mapa equilibrat i ben distribuït territorialment. Tot i això hi ha una sèrie de barris que sí que queden aïllats del centre (Can Bassa, Palou, Can Gili) i, tot i disposar de centres cívics tenen més dificultats d'accedir al centre de la ciutat, on es desenvolupa la major part de l'activitat cultural. Per altra banda, la proximitat de Barcelona i les bones vies de comunicació per arribar-hi, fan molt accessible tota l'oferta cultural de que disposa la capital catalana.
 - o *L'accessibilitat física;* a Granollers fa temps que es va treballant en el disseny dels espais públics en la seva adaptació arquitectònica per tal que persones amb limitacions físiques els puguin usar amb normalitat. En aquest sentit, si bé els equipaments culturals més nous tenen aquestes característiques, cal seguir treballant per adequar altres espais. I, sobretot, aquells espais que es projecten – nous centres cívics, espais de la Roca Umbert – han de posar una especial atenció en aquests aspectes.
 - o *L'accessibilitat temporal:* els canvis en l'estructura i percepció dels temps socials no es poden passar per alt en l'oferta de serveis culturals a la ciutadania. La manca de disponibilitat de temps és una de les principals barreres d'accés a la cultura. I, aquesta, afecta més a determinats col·lectius socials (ex. dones amb doble presència, persones amb dependents al seu càrrec) que no pas a altres. Per això, cal fer aflorar aquesta problemàtica i que les polítiques d'accés a la cultura defineixin programes per a aquests col·lectius.

➤ ***En l'accés a la cultura es reproduïxen desigualtats socials.***

- La condició social i econòmica de les persones condiciona el seu accés a la cultura. En l'Estat del Benestar s'ha prioritzat una sèrie de serveis que es caracteritzen per la universalització en el seu accés (educació o sanitat). En canvi, en el cas de la cultura aquesta situació no es dona. De manera que l'accés a ella reproduïx i, en alguns casos, accentua les desigualtats existents. Moltes de les barreres d'accés a la cultura tenen la seva arrel en elements d'estructura social:
 - o *El nivell econòmic.* Una bona part de l'oferta cultural que hi ha a Granollers és de pagament. Sempre que una oferta és de pagament fa que l'elecció del consumidor tingui més components de decisió que no pas en activitats gratuïtes. Tan és així que una de les justificacions més popularitzades sobre el baix consum cultural de la població en general és precisament el preu de les entrades. Però, el que és més important és el valor que es dona per part del consumidor a l'oferta cultural i el cost d'oportunitat que li suposa d'adquirir altres productes.
 - o *La pertinença a un entorn social determinat.* Si la xarxa social amb la que es relaciona una persona no té un cert nivell de consum i pràctica cultural, el seu accés es veu molt més dificultat. Aquí cal posar l'accent en les xarxes socials creades entorn a la pertinença col·lectius amb l'origen com a característica comú. Així, el fet que amics, familiars, veïns i coneguts realitzin una activitat cultural és una bona porta d'entrada a la pràctica. Un exemple d'aquesta porta d'accés és la tasca que es desenvolupa des dels centres cívics de Granollers.
 - o *La discriminació de gènere.* Quan apareixen noves necessitats a la llar (malaltia o dependència) qui acostuma a renunciar al seu temps personal (el que es podria dedicar a la cultura) són les dones. En situació de normalitat, sense dependències, la doble presència en el treball productiu i reproductiu també limita les possibilitats d'accés.
 - o *La mobilitat social.* L'alt nivell de consum cultural s'havia considerat durant molts anys un factor que permetia la mobilitat social. Es tractava

d'una qüestió de prestigi i capital social. D'uns anys ençà, al nostre país, la bonança econòmica ha fet que els elements considerats com a factors de mobilitat social tinguin un component molt més material, vinculat a possessions com el cotxe, la vivenda, etc. Aquest canvi de valors ha comportat una negació del que anteriorment havia estat prestigiós per aprofundir i elevar, encara més, allò que dóna prestigi en l'actualitat. Aquesta pèrdua de prestigi de la cultura, tot i no ser una barrera en sí mateixa, provoca que s'hagi perdut un dels motius que podia acostar a moltes persones al consum i la pràctica cultural.

➤ ***La confusió dels límits entre la barrera lingüística, social i geogràfica.***

- L'aproximació sociològica a la realitat cultural de Granollers permet fer una lectura més afinada sobre què hi ha al darrere de discursos que situen la llengua com una de les principals barreres d'accés. A Granollers, hi ha molt poca població que no entengui català (6%, Idescat 2001), però n'hi ha molta que quan rep informació sobre activitat culturals en català no es sent cridada al seu consum o a participar-hi.
- La llunyania respecte a l'oferta cultural en català és expressada per col·lectius majoritàriament castellanoparlants, que a l'hora són els que viuen majoritàriament als barris més perifèrics de la ciutat de Granollers. Molts entenen que l'oferta cultural de la ciutat, que es fa en català, es dirigeix a la població del centre de la ciutat, que és catalanoparlant. Una divisió simbòlica difícil de trencar.
- Analitzant l'estructura social dels barris cal preguntar-se si realment és la llengua la barrera o bé hi ha altres elements estructurals que expliquen perquè molta de la seva població no es sent vinculada als circuits culturals de la ciutat. L'edat, persones grans, i el nivell d'instrucció, nivells més baixos, són dos variables que, com s'ha vist en el DEMOSCERC, es mostren explicatives d'un menor accés a la cultura.

- Mitjançant la tasca dels centres cívics s'ha acostat la cultura a moltes de les persones de barris que es senten poc vinculades a altres circuits locals. Des dels serveis de proximitat es pot aprofundir en trencar elements simbòlics vinculats a la pertinença a un territori i un grup social, trencant barreres per tal que les persones puguin participar en activitats culturals que, de principi, no les consideren com a pròpies.

2. Expressivitat cultural

➤ *Les limitacions de la política cultural*

- Amb l'anàlisi de l'expressivitat cultural a Granollers s'han constatat les limitacions dels municipis de mida mitjana i de les polítiques culturals per assegurar el dret de desenvolupar la capacitat expressiva de la ciutadania.
- Entre la capacitat expressiva, intrínseca a la condició humana, i els mecanismes per al seu aflorament, hi ha una sèrie de condicionants sòcio-estructurals que limiten la capacitat d'actuació des d'una perspectiva únicament cultural:
 - o El nivell instructiu de les persones
 - o La capacitat adquisitiva
 - o La disponibilitat de temps lliure
 - o La dependència a d'altres persones
 - o La pertinença a certes xarxes socials
- Aquests, entre d'altres, són aspectes que depassen la capacitat d'incidència del que tradicionalment s'ha considerat política cultural.

➤ *La importància de la formació al llarg de la vida*

- Si les persones han desenvolupat hàbits culturals en determinades èpoques de la vida, després, mostren una major implicació i participació cultural. Les persones que no s'han format de joves en un entorn vinculat a la pràctica cultural tenen més dificultat per a iniciar-se més tard.
- El fet de sentir-se vinculats a la pràctica cultural té molt a veure amb l'educació rebuda, amb la comprensió dels llenguatges artístics i amb l'actitud de l'entorn durant les diferents fases socialitzadores.
- Granollers té molt camí per córrer en la planificació global dels ensenyaments i la formació artística. De la realitat actual es poden destacar alguns aspectes:
 - o *L'oferta formativa en disciplines artístiques presenta una estructura fragmentada i desigual segons la disciplina.* Mentre que en l'àmbit de la música es dona una molt bona situació, amb suficient qualitat i diversitat en l'oferta, en la resta de disciplines es detecta un dèficit important.

- o *Hi ha una bona oferta de tallers des de la Xarxa de Centres Cívics de Granollers.* Els centres cívics han demostrat ser una bona porta d'entrada a la pràctica artística, sobretot, per aquelles persones que en altres moments de la vida no han pogut formar-se en aquestes expressions.
- o *Es fa un treball específic amb les escoles.* Tot i que es realitzen tallers i algunes actuacions formatives, molta de la tasca que es fa amb les escoles té a veure amb la proposta d'espectacles infantils, convertint l'alumnat en públic consumidor. És important el coneixement dels diferents llenguatges artístics, però també cal que aquest provingui de la seva pràctica.
- o *El batxillerat artístic de l'IES Celestí Bellera és una bona base creativa.* Disposar de batxillerat artístic és un bon punt de partida per a que els joves trobin sortida a les seves inquietuds creatives.

➤ ***La necessitat de disposar d'espais per a l'expressivitat.***

- La pràctica cultural en la seva vessant de pràctica artística no depèn exclusivament dels recursos que s'hi esmercin. Ara bé, la posada a disposició de la ciutadania de suficients recursos per realitzar-la és una condició necessària per a que aquesta expressivitat aflori.
- A Granollers, segons el DEMOSCERC 2005, la pràctica artística es situa a la cua de les pràctiques culturals. Les dades indiquen que hi ha molt poca població que practica o que es forma en activitats artístiques, per sota de la mitjana dels municipis on s'ha realitzat l'enquesta.
- El foment de la creació que es fa a Granollers es centra en els premis i ajuts a la producció. No s'ha dissenyat una estratègia global pel foment de la capacitat expressiva de la ciutadania sinó que s'ha fet un tractament parcial per a cada disciplina artística. Els premis literaris i els ajuts a la creació escènica són les experiències més destacables en aquest sentit.
- El desenvolupament del projecte estratègic de la *Roca Umbert Fàbrica de les Arts* suposarà un punt d'inflexió important en el panorama creatiu de la ciutat. Tot apunta a que caldrà treballar en un equilibri constant entre la dimensió local i la nacional de tots els projectes i equipaments que s'hi posin en funcionament.

➤ ***El teixit associatiu pot ser una bona plataforma per vehicular l'expressivitat.***

- La participació en associacions culturals és la principal forma d'expressivitat cultural a Granollers. Hi ha una percepció majoritària a l'hora de destacar el teixit associatiu com un dels elements més identificatius de la cultura de Granollers. En un moment de transformació de la ciutat, l'activitat associativa està jugant una clara funció identitària i d'afirmació col·lectiva.
- L'important creixement de la població els últims anys no ha modificat gaire l'estructura associativa cultural de la ciutat. La nova població, vinguda de la immigració o arribada des de l'Àrea Metropolitana, encara té un nivell de vinculació baix respecte a l'activitat cultural i associativa.
- L'entrada a les associacions, tot i la seva voluntat d'obertura, acostuma a estar vinculada al coneixement, l'amistat o el parentiu. És a dir, la pertinença a certes xarxes socials determina en gran mesura la vinculació a les xarxes associatives.

➤ ***La pèrdua de pes simbòlic de la pràctica cultural***

- Tot i no tractar-se d'una qüestió específica de Granollers, es detecta un cert retrocés en la importància que es dona a la pràctica cultural. Les persones amb nivell instructiu elevat i mitjà són les que més referència fan a la participació cultural com un factor de capital social i mostren una major predisposició a participar de la vida cultural. En canvi, les que tenen un nivell d'instrucció més baix no atorguen tanta importància a la pràctica cultural i els costa més identificar-la o separar-la d'altres pràctiques.
- La manca de temps lliure és un dels arguments més utilitzats per justificar el fet de no desenvolupar cap pràctica cultural. Tot i que és cert que l'ordre temporal de la societat ha canviat els últims temps, també ho és que constantment creixen el nombre d'hores diàries dedicades a algunes pràctiques. Per tant, les hores de què es disposen durant el dia són les mateixes, i el que cal analitzar és en què s'estan prioritzant. El prestigi o desprestigi social d'una pràctica determina en gran mesura el temps que les persones hi dediquen.

➤ ***La pràctica cultural com un mecanisme de cohesió social***

- La pràctica cultural no només es bona per al desenvolupament de la capacitat expressiva de les persones sinó que s'ha mostrat com un bon mecanisme per a la cohesió social. A través de la pràctica cultural es poden establir entorns on l'intercanvi sigui més fructífer i on es vagi teixint una xarxa de coneixement i complicitat ferma.
- Per a les persones d'origen immigrant, la participació cultural, ja sigui pròpia o a través dels fills, es mostra com un bon mecanisme per a conèixer la cultura d'acollida i per establir relacions i xarxes socials.
- A través de les activitats adreçades als infants molts pares i mares han retornat a la pràctica cultural. Això ha creat nous vincles entre els pares i mares dels infants, establint una xarxa social amable i acollidora per a nouvinguts.
- Per al grup d'edat jove la pràctica cultural és vista com un bon mecanisme per expressar la seva necessitat d'autonomia, de llibertat i d'afirmació de la pròpia individualitat. Entorn a la música o expressions culturals urbanes com el graffiti els joves es troben, es coneixen i creen les seves pròpies xarxes.
- La Festa Major i les festes dels barris es valoren com principals espais on es combina perfectament l'expressió cultural i festiva amb la seva funció de cohesió social.

➤ ***L'oportunitat de creació de valor simbòlic i col·lectiu a partir de la pràctica cultural***

- La pràctica cultural serveix, a més de pel desenvolupament de certes capacitats humanes, perquè en moments molt determinats aparegui el talent, l'excel·lència, com un element de riquesa cultural amb capacitat d'emoció sobre les persones que el gaudeixen.
- Tenir una població que troba al seu abast els mecanismes suficients per la seva activitat creativa, permet que persones determinades puguin desenvolupar el seu talent. Essent, el talent, un element de projecció i de difusió dels llenguatges artístics. A Granollers la Roca Umbert pot ser una gran plataforma per a que això succeeixi.

3. Governança i participació

➤ ***La necessitat d'una major profunditat participativa: la participació pilar de la governança en la cultura.***

- Les experiències participatives a Granollers indiquen que existeix una important massa crítica que es sent vinculada a allò col·lectiu i que, quan té oportunitat d'aportar el seu punt de vista, ho fa. Tot i que cal anar sumant persones a aquesta massa crítica, també és important situar suficients espais per a què participin.
- El bon funcionament d'algunes experiències, com ara La Troca, demanda un major aprofundiment en els sistemes participatius, ja que s'ha comprovat que poden aportar una important capacitat de innovació conceptual i generar projectes vinculats a les necessitats reals de la cultura de Granollers.
- La cessió d'espais de decisió per part de l'Ajuntament a la societat civil no està renyit amb un bon control públic i afavoreix una millor governança de la cultura a la ciutat. L'acord i la concertació entre iniciativa pública i privada en benefici públic pot esdevenir esperonador de nous projectes, fent que la suma total sigui superior a la suma de les parts.

➤ ***La participació té bons efectes en la creació de xarxes de capital social.***

- Els processos i espais de participació, moltes vegades, tenen la capacitat de generar dinàmiques d'intercanvi i cooperació entre els diferents actors. Aquest és un efecte que, tot i no estar buscat, és un bon indicador de com funciona el debat i la reflexió col·lectiva.
- Un major coneixement de les entitats i persones amb inquietuds sobre els diferents aspectes del desenvolupament cultural provoca complicitats i cooperació en projectes. A Granollers hi ha molts punts de trobada entre aquestes entitats i tot i que moltes vegades a partir de petits recolzaments, s'ha anat teixint una xarxa associativa amb importants lligams.

- A nivell individual, la participació en espais de governança també provoca un major sentiment de pertinença a la ciutat, una major vinculació amb l'espai públic. La xarxa de capital social que genera la participació és un bon indicador de la funció inclusiva i de cohesió que també pot fer un determinat model de governança.

➤ ***Millor qualitat participativa en projectes concrets i amb un temps limitat en el procés***

- A Granollers, dins l'àmbit cultural, ja hi ha diverses experiències que demostren que la participació de la ciutadania en processos limitats en el temps i vinculats a projectes amb un alt grau de concreció tenen més bon resultats.
- El millor exemple d'un bon procés participatiu en l'àmbit cultural a Granollers ha estat el treball entorn a l'equipament de La Troca. En primer lloc, es va constituir un Grup de Treball del Consell de Cultura que ha desembocat en l'actual Junta de Centre de La Troca. Durant el procés, les entitats, els polítics i els tècnics municipals han treballat conjuntament en la definició d'usos i del projecte arquitectònic d'aquest espai dedicat a la cultura tradicional i popular. Una de les grans virtuts d'aquest procés ha estat la possibilitat de veure realitzat un projecte tan important com aquest. La visualització de que la feina feta en el grup de treball té una concreció pràctica és el que més valoren les persones i entitats que hi han participat.
- Un altre bon exemple de participació és la Comissió de Festa Major. En ella, durant tot l'any, representants de les colles de Blancs i Blaus treballen de costat amb tècnics municipals en la valoració de la festa anterior i la preparació de la nova.
- La comparació entre els diferents processos i espais de participació culturals, porta a concloure que la concreció i la limitació temporals són característiques ben valorades i que cal tenir en compte de cara al futur. Els espais participatius que tenen vocació de permanència en el temps (consells, juntes, etc.) tenen més dificultat de mantenir un nivell elevat de convocatòria. En canvi, en el cas de Grups de Treball (que acostumen a fer la tasca encomanada pel Consell en

tres sessions) el compromís que s'agafa està limitat i és més fàcil de complir. A més, la concreció del debat actua com a al·licient important.

➤ ***La desigualtat d'accés als mecanismes de participació ciutadana***

- La participació en els diferents processos de presa de decisions, més enllà de l'àmbit estrictament cultural, està protagonitzada per determinats sectors de la societat. És el que hom anomena la societat civil organitzada, aquella que alimenta les entitats i que dedica el seu temps lliure al voluntariat. Però, el cert és que representa una part minoritària de la ciutat i que la gran majoria de ciutadans i ciutadanes en queden al marge.
- Hi ha un ampli sector de la població que es sent molt allunyada dels espais de participació i dels processos de presa de decisions en la política cultural del municipi. Es tracta de persones que no tenen en el seu entorn més immediat altres persones que hi participen i no tenen cap mena de coneixement de quins són aquests processos. En canvi, altres sectors es senten més propers perquè hi coneixen algú o en algun moment han participat en algun d'aquests processos.
- El desconeixement dels mecanismes de participació és un dels principals arguments esgrimits per a justificar la no participació de moltes persones.
- En els espais de participació s'acostumen a sentir unes veus determinades i costa que puguin captar la multiplicitat de discursos que haurien d'anar associats a la diversitat social de Granollers. En especial, hi ha una baixa representació de les persones nouvingudes.
- Moltes persones s'autoexclouen dels espais de participació perquè consideren que no tenen un coneixement suficient sobre la matèria i creuen que altres persones, més capacitades, ja prendran les decisions de manera correcta i en interès general. Acostumen a ser persones amb nivell instructiu baix.

➤ ***Els processos participatius, l'equilibri entre l'ús i l'abús.***

- Granollers té un important camí recorregut en quant a la posada en funcionament d'organismes de participació. A l'igual que molts ajuntaments catalans, el de Granollers, s'ha anat dotant d'un bon nombre de consells de participació que fan funció consultiva en una gran diversitat d'àmbits d'acció municipal. Aquest model clàssic d'àrees de govern amb consells impulsats des de la mateixa institució conviu, en ocasions, amb processos participatius sobre temàtiques concretes que tenen una clara ambició transversal (Ex. Projecte Educatiu de Ciutat). D'aquesta manera, la ciutat ha pogut experimentar diferents metodologies per acostar la participació a tota la ciutadania.
- La coordinació entre els processos participatius és un dels reptes a afrontar quan s'aposta per aquesta metodologia de treball. A Granollers es detecta un risc de saturació dels processos desenvolupats per les diferents àrees de gestió municipal. El solapament de processos – en el temps o en la temàtica – com els que es poden liderar des de cultura (Agenda 21), educació (PEG), joventut (Fòrum de Joves), mobilitat, medi ambient, etc., pot arribar a provocar cansament i un cert desencís. Algunes de les crítiques més comuns són:
 - o L'abús dels participants; hi ha persones que constantment són cridades a la participació.
 - o Visualització de la descoordinació; allò que ha aparegut en un procés pot fer-ho de manera reiterativa en d'altres. El participant que repeteix veu com arreu es tracten les mateixes qüestions i que no es traspasa la informació d'un espai a l'altre.
 - o Frustració. Els processos participatius acostumen a iniciar-se amb les expectatives massa elevades – un mètode per fer atractiva la participació – derivades d'una promesa de un cert nivell de capacitat de decisió i de vinculació de les propostes que en poden sorgir. Quan les persones veuen que les propostes discutides i aprovades en aquests processos no es desenvolupen frustren totes les expectatives.
 - o Manca de reconeixement. Quan una persona dedica el seu temps a la participació ciutadana vol que aquest esforç serveixi per alguna cosa. El reconeixement només s'obté si es prenen en consideració les seves propostes, aportacions al debat o reflexions.

- Cal valorar molt positivament l'elaboració del Pla Municipal de Participació Ciutadana. Serà l'eina que clarifiqui i defineixi els espais, temàtiques, agents i organismes que han de protagonitzar la participació ciutadana a Granollers els propers anys.

➤ ***La centralitat del consell de Cultura en la governança de la cultura a Granollers***

- El Consell de Cultura es situa en el centre de l'univers participatiu entorn a la cultura que hi ha a Granollers, tant per les seves atribucions com per la dependència orgànica d'altres espais participatius. Per definició, el Consell de Cultura és l'organisme assessor en política municipal de l'Ajuntament i, per tant, orienta a polítics i tècnics responsables de la regidoria de cultura en el desenvolupament de les polítiques culturals del municipi.
- Totes les persones vinculades a la cultura de Granollers o que tinguin interès per opinar en les qüestions del Consell poden sol·licitar la seva inscripció. Actualment hi ha 53 inscripcions. De manera assídua assisteixen al plenari entre 15 i 20 persones. La quantitat de persones que participen es multiplica si se sumen totes les que han participat en els diferents grups de treball del Consell. En la seva composició es detecta un problema de representativitat tant de tot el sector cultural de Granollers com de la població en general.
- La major part del debat del Consell de Cultura es desenvolupa en els Grups de Treball un sistema que permet aprofundir en el debat i el treball participatiu però que ha provocat que en el plenari del Consell hi hagi menys debat. En aquest s'acostumen a validar sense moltes esmenes els documents i propostes treballades en els Grups de Treball.
- La distància entre convocatòries i la densitat dels ordres del dia fan que el Consell de Cultura no sigui un espai on es generin debats importants i tampoc es pugui fer un seguiment molt continuat de com evolucionen alguns programes. La solució adoptada a través de la convocatòria de Grups de Treball que treballen propostes específiques ha obtingut molt bons resultats.

➤ ***La coordinació entre àrees municipals, un element indispensable pel bon desenvolupament cultural de la ciutat.***

- L'anàlisi de l'organigrama executiu i polític de l'Ajuntament de Granollers indica que un dels principals reptes per al desenvolupament d'una estratègia en política cultural és la coordinació interdepartamental.
- Hi ha diferents aspectes cabdals per a la cultura de Granollers que no depenen directament de l'Àrea de Cultura. Aquest és el cas de l'Escola Municipal de Música, que depèn d'Educació, i sobretot del projecte Roca Umbert Fàbrica de les Arts, que ho fa d'Alcaldia.
- La distribució de competències entre les diferents àrees té efectes sobre com es governa la cultura de la ciutat. Ara bé, el que cal és que hi hagi un bon nivell de coordinació tècnica i política, de manera que tots els projectes caminin cap uns mateixos criteris i model de desenvolupament cultural. Val a dir, que en tots els organismes i projectes amb un clar caràcter cultural hi participen tècnics i polítics de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament.

➤ ***Es detecten diferències en la participació en els diferents sectors culturals a Granollers.***

- Hi ha un cert desequilibri en les possibilitats de participació en organismes segons les inquietuds de les persones o entitats. L'existència d'organismes autònoms de gestió d'alguns equipaments i serveis són l'explicació de que això passi.
- Tot i que el Consell de Cultura hauria de tenir debats sobre qualsevol aspecte que afecti a la vida cultural de la ciutat, la majoria es centren en aquells aspectes que són atribució directa del Servei de Cultura. Tot i que es fan algunes aproximacions, solen quedar fora dels debats aspectes relacionats amb els ensenyaments artístics (Escola de Música), el patrimoni (Patronat del Museu) o les arts escèniques (Granollers Escena SL).

- Els mecanismes de participació en l'àmbit del patrimoni són molt limitats. En el Patronat del Museu hi participen dos representants del Consell de Cultura i persones proposades per les àrees temàtiques del museu.
- En el cas de les arts escèniques les iniciatives de participació han estat liderades des de Granollers Escena SL. La més fructífera ha estat el projecte Granollers a Escena a partir del qual els grups amateurs i aficionats de teatre i dansa han arribat a definir els criteris pels quals es donen els ajuts a la creació.

C. Estratègia

*un nou model per a la
política cultural a Granollers*

I. El nou context, els nous reptes

El canvi de context o d'entorn és el que provoca que calgui anar ajustant contínuament les polítiques culturals a la realitat en la que actuen. Ara bé, hi ha moments en què aquests canvis continus suposen l'aparició de suficients elements que indiquen la necessitat d'una reorientació de les polítiques més que no pas una simple readaptació. És a dir, la nova situació requereix que es produeixi un canvi de prioritats en les polítiques culturals del municipi.

A Granollers, els canvis de context que s'han produït els últims anys es poden definir a partir de tres dimensions: **Ciutat**, **Sector Cultural** i **Entorn conceptual**.

En la dimensió **ciutat** els canvis produïts la última dècada responen tant a dinàmiques internes com externes i, en molts casos, a la combinació de les dues. El gran creixement de població dels últims anys ha canviat la fisonomia de la ciutat, n'ha diversificat els accents, i ha multiplicat els matisos. L'arribada de població nouvinguda, tant de l'entorn metropolità com de fora de la Unió Europea, la terciarització econòmica, l'allargament de l'esperança de vida, l'acceleració i desincronització dels temps, la mobilitat, els canvis en l'estructura social, situen Granollers dins les dinàmiques de canvi que estan afectant a tota la societat occidental.

Aquests vents de canvi que provenen de la globalització i que clarament tenen efectes en una ciutat oberta com Granollers, també es troben alimentats per processos interns. La transformació urbana, l'aposta pel manteniment del sector industrial, la projecció del comerç de la ciutat, la dotació d'equipaments i serveis per als habitants, afecten la forma amb la que Granollers dóna resposta a les noves necessitats, on la dimensió local i global es constitueix com un continu amb poques fissures.

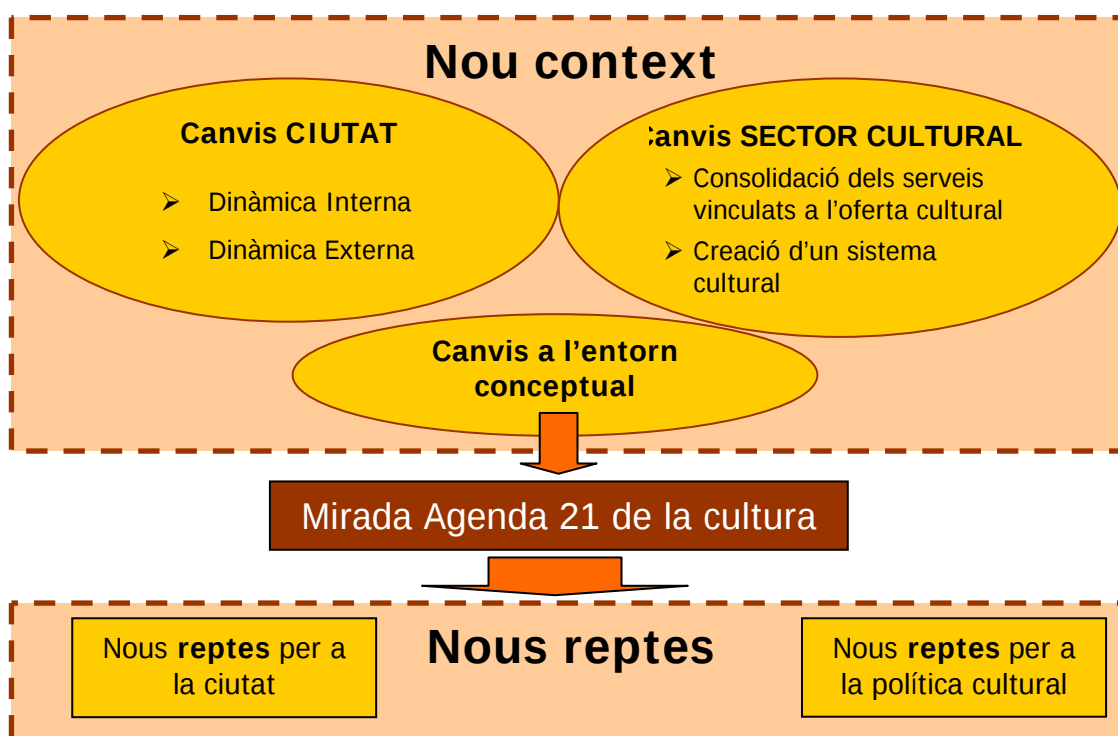
Pel que fa a la dimensió **sector cultural** els últims anys s'han caracteritzat per la consolidació d'un sistema. Un cop arribada la democràcia, a Granollers les entitats i persones vinculades a la cultura van assumir el repte de conquerir nous espais per a l'expressió cultural a la ciutat. En una fase posterior, s'ha anat construint una xarxa d'equipaments que respon a les necessitats culturals de la ciutat, mentre l'Ajuntament ha agafat el relleu de les entitats com a principal generador d'oferta i de possibilitats per a que existeixi oferta cultural a la ciutat. Aquest model, que prové dels anys 90 i s'allarga fins a l'actualitat, ha aconseguit una important dotació de recursos culturals a

la ciutat, i ha anat donant resposta als reptes plantejats aquells anys. La realitat però, avança i la societat canvia, plantejant nous reptes i oferint noves oportunitats.

Finalment, també formen part del nou context els canvis en la dimensió **conceptual**. Certament, Granollers està adherida a l'Agenda 21 de la Cultura. Una adhesió que, lluny d'una simple declaració d'intencions, serveix de compromís per adoptar una nova forma d'entendre la cultura i posicionar-la al centre del desenvolupament de la ciutat. Amb aquest enfocament, la cultura passa a ser un àmbit clau per a la planificació de polítiques que donin respostes als reptes que la societat del segle XXI planteja.

Precisament, l'aparició d'aquest nou marc conceptual és el que ha provocat i orientat el present estudi. L'Agenda 21 dóna noves eines per a l'anàlisi de la realitat, una orientació per a poder copsar aquests canvis en la realitat social, econòmica i cultural de la ciutat. Aquestes eines, aquesta orientació analítica, és el que en el present estudi s'ha anomenat la **mirada des de l'Agenda 21**.

La mirada de l'Agenda 21 permet fer una lectura d'aquesta realitat complexa i canviant. Una lectura a partir de la qual es detecten els principals **reptes de futur** de Granollers. I aquí, novament és interessant diferenciar els reptes de ciutat, sobre els quals l'acció cultural té una capacitat d'influència important, tot i que limitada, i els reptes per a la cultura, els exclusivament de l'àmbit cultural.



Respecte als **reptes de ciutat**, tot i que se'n podrien definir d'altres, n'apareixen dos que tenen una situació predominant i que afecten a qüestions d'ordre intern i extern de la ciutat. Es tracta de reptes que afronta tota la ciutat en el seu conjunt, però també de reptes importants per a la planificació de noves estratègies per a la política cultural:

- **La cohesió social.** Davant una societat diversa, la cohesió social és un gran repte per als seus governants i per a tota la col·lectivitat. La cohesió s'ha d'entendre com el respecte a la diversitat, la igualtat de drets i deures de totes les persones, evitant l'estandarització i cercant un model de convivència on tothom s'hi senti còmode. La cohesió dels territoris, la no discriminació de serveis per barris, la barreja d'entorns socials o la gestió responsable de l'espai públic, són pilars per mantenir aquesta cohesió.
- **La connectivitat.** La continuïtat del vector local-global requereix que, a través de la identitat, d'un model de ciutat, del sentiment de pertànyer a ella, Granollers sàpiga relacionar-se i obrir-se al seu entorn, immediat i llunyà. Una ciutat "real" que va més enllà dels límits de Granollers i interactua amb tota la conurbació. Aquest model de ciutat, aquesta manera de sentir-se lligat a ella, en definitiva el sentiment de pertinença, és tan divers com diversa és la societat. Cal trobar fórmules per a que totes les maneres de sentir-se de la ciutat es trobin en un sistema sense exclusions de cap mena. L'orgull de ser de Granollers per a projectar-se té el repte de sumar moltes maneres d'estar orgullosos de la ciutat. El repte no és situar Granollers en el mapa sense més, sinó fer de Granollers una ciutat singular, moderna i socialment justa perquè aparegui com a referent en les xarxes de ciutats metropolitana, catalana o a nivell internacional.

En la vessant estrictament cultural, els nous reptes venen donats per un alt grau d'acompliment dels objectius de desenvolupament d'una sèrie de serveis culturals que havien caracteritzat etapes anteriors. La nova etapa s'afronta, a partir d'una nova manera d'entendre la política cultural, a nous reptes que es poden resumir en aquests dos:

- **La diversitat cultural.** Una societat més diversa reclama una major diversitat de respostes a les seves necessitats. El repte de la diversitat cultural es

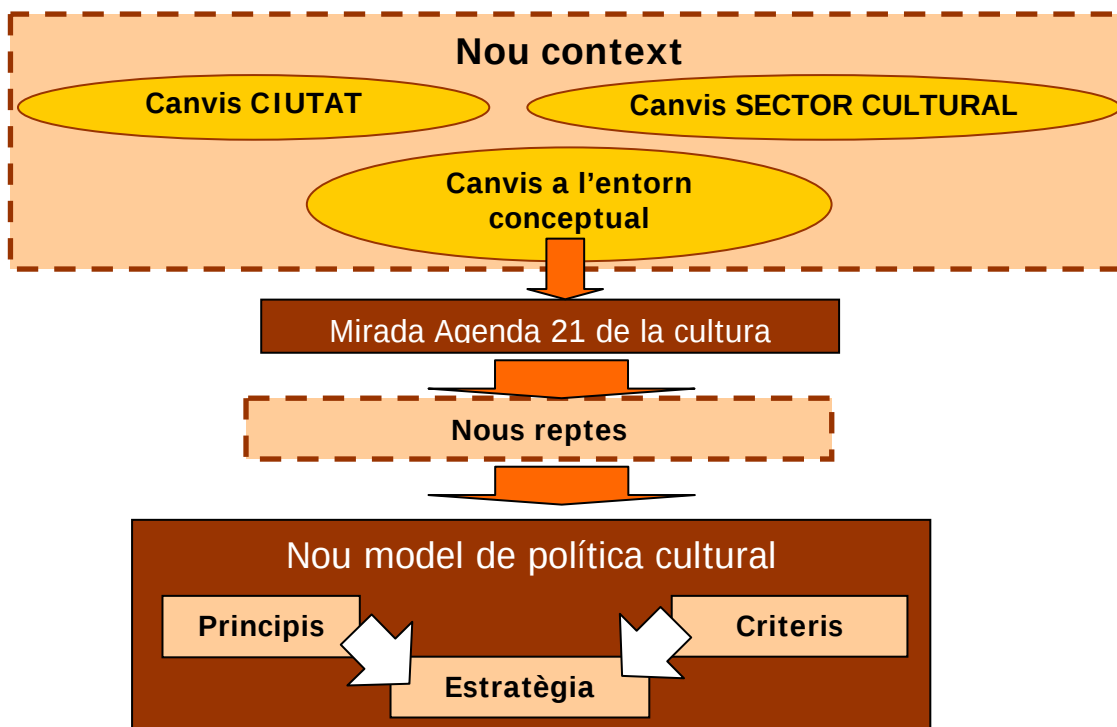
fonamenta en la necessitat de trobar els mecanismes per a que totes les persones trobin al seu abast tots els mecanismes per accedir i expressar-se culturalment, siguin quines siguin les seves circumstàncies socials, econòmiques, de gènere, edat o origen. Granollers es situa en un moment de canvi social que reclama nous models per atendre a la seva diversitat cultural.

- **La sostenibilitat cultural.** Granollers és un ecosistema cultural que alhora està dins d'altres ecosistemes de majores dimensions. A nivell intern, el repte és que aquest ecosistema tingui un desenvolupament sostenible, en el qual tots els actors, públics i privats, trobin en la concertació i la corresponsabilitat un mètode de treball i organització col·lectiu. A nivell extern, Granollers forma part de les ciutats mitjanes catalanes i, a més, és capital de comarca. Aquesta situació li comporta beneficis però també la responsabilitat d'aportar un valor que el signifiqui dins aquest ecosistema. El treball en xarxa, des d'un posicionament ferm, és un repte de cara a aprofundir en la sostenibilitat cultural dels entorns als que pertany. D'altra banda, la cultura ha de respondre als reptes de la sostenibilitat social i econòmica del seu desenvolupament com a ecosistema.

II. Un nou model de política cultural

La naturalesa dels nous reptes per a la cultura de Granollers fan necessaris nous mecanismes de resposta. Noves eines conceptuals i pràctiques que permetin el desenvolupament d'una acció cultural adequada a les noves necessitats. Cal doncs, inaugurar una nova etapa en la política cultural, amb nous accents, noves prioritats i noves metodologies de treball. Una etapa que no invalida ni anul·la l'anterior, sinó que s'hi imbrica, prenent de l'experiència tot el valor que té, però amb l'ambició de generar noves idees i nous projectes que donin resposta a les necessitats actuals.

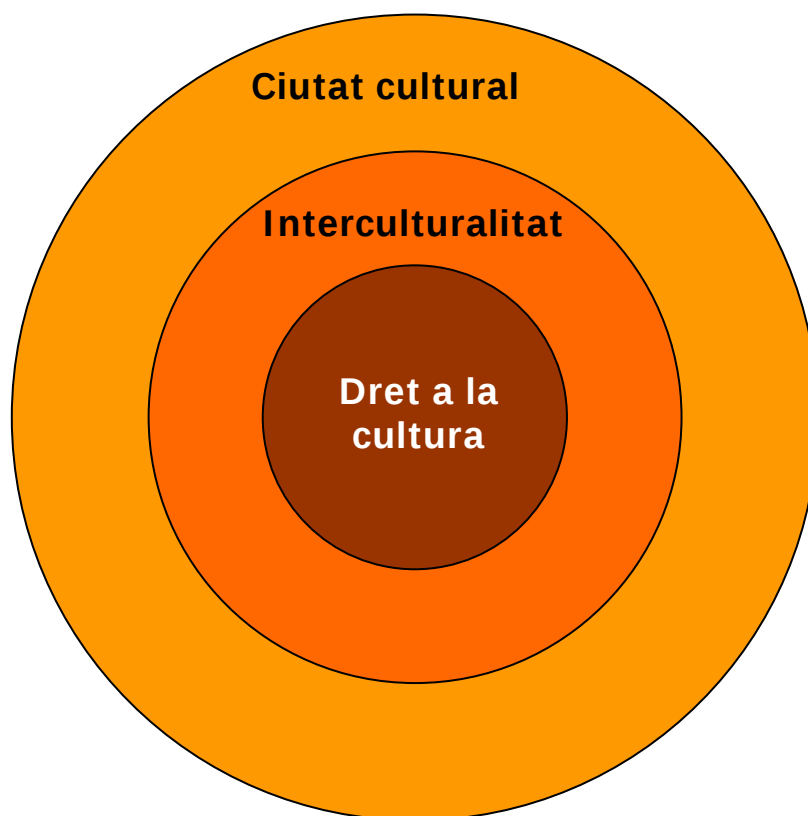
Aquesta nova etapa s'ha de caracteritzar per una clara continuïtat entre el discurs i la pràctica. L'acceptació d'uns principis orientadors de l'acció cultural, tant per part dels poders públics com pel tercer sector, és un important punt de partida per al desenvolupament cultural de la ciutat. Aquests principis orientadors són els que inspiren el desenvolupament d'unes línies estratègiques de treball que s'hauran de materialitzar en accions concretes. El present estudi no arriba a aquest nivell últim de concreció, entenent que caldrà anar desenvolupant plans d'acció temporals segons les necessitats. Es planteja a partir de quins criteris caldrà desenvolupar aquestes noves actuacions.



1. PRINCIPIS per a un nou model de política cultural

Els principis que inspiren el nou model de política cultural a desenvolupar a Granollers es desprenen dels que ja apareixen a l'Agenda 21 de la Cultura. Granollers, fent seus els principis i compromisos que apareixen en aquesta declaració, aprofundeix en un nou posicionament davant la cultura, la situa al centre del desenvolupament de la ciutat i dóna una importància estratègica a la cultura com a proveïdora de benestar.

L'aproximació realitzada a la realitat de Granollers aconsella simplificar la declaració de l'Agenda 21 en uns principis clars i concisos que orientin les prioritats de la política cultural – i la no específicament cultural – que s'hi ha de desenvolupar. Aquests principis, es poden representar com tres cercles de nuclis concèntrics: el dret a la cultura, fa referència a l'individu, la interculturalitat, a la col·lectivitat com a manera de relacionar-se i expressar-se culturalment; finalment, la ciutat cultural com a escenari on es produeixen les expressions culturals i com a ciutat que situa la cultura al centre de la seva identitat.



- **Dret a la cultura.** Entendre la cultura com un dret de ciutadania, assegurant l'accés a tots els recursos culturals sigui quina sigui la condició social o econòmica de la persona. La cultura és un dret que fa iguals a tots els ciutadans i ciutadanes de Granollers. És l'essència del poble i dels individus que el formen i, com a tal, caldrà preservar-la.
- **Interculturalitat.** Fer possible la manifestació de totes les expressions culturals de la ciutat com a model de convivència. Totes les expressions, vinculades a la tradició local, però també a la nova ciutadania, o a la innovació i l'experimentació han de tenir les mateixes possibilitats. Cal preservar les dialèctiques identitat-diversitat i individu-col·lectivitat, com a elements enriquidors de l'expressivitat de Granollers. La diversitat d'expressions ha de representar la diversitat social del municipi, des del punt de vista de l'edat, el gènere, la condició social, l'origen i tots aquells aspectes que enriqueixen la realitat cultural de Granollers. El diàleg entre totes aquestes expressions és un model intercultural de convivència.
- **Ciutat cultural.** Un principi que aglutina dues idees: Granollers com a ciutat que aposta per la cultura com a element central de la seva estratègia de futur, del seu desenvolupament i la seva identitat. I la ciutat cultural com a escenari i receptacle de l'expressivitat cultural de la ciutadania.

2. La nova ESTRATÈGIA

Un nou model de política cultural requereix el dibuix d'una estratègia a seguir durant els propers anys. Una estratègia que es fonamenta en un nou posicionament conceptual, en uns principis que permeten afrontar els reptes culturals i de la ciutat.

La nova estratègia de la política cultura cultural de Granollers té com a **objectius generals**:

- **Augmentar el nivells d'accés al consum i la pràctica cultural**
- **Desenvolupar la creativitat de la ciutadania com a mitjà d'expressió col·lectiva i individual**
- **Assolir la inclusió de tota la ciutadania a l'ecosistema cultural de Granollers**

Par assolir aquests objectius l'acció cultural del municipi s'estructura a partir dels eixos estratègics:

1. Granollers educa: construeix cultura
2. Granollers crea: la ciutat expressa
3. Granollers accessible a la cultura
4. Granollers espai cultural compartit

1. Granollers educa: construeix cultura

El binomi educació – cultura apareix com una de les claus per al desenvolupament cultural de Granollers. L'aposta estratègica per una ciutat educadora amb el desenvolupament del Projecte Educatiu de Ciutat i per la cultura, amb el present projecte, requereix un esforç en el treball conjunt i el reforç de la intersecció entre cultura i educació. El nivell educatiu de les persones – com s'ha vist en el diagnòstic - és un element clarament explicatiu de la relació que aquestes estableixen amb la cultura.

El desenvolupament d'estratègies conjuntes des de l'àmbit cultural i l'educatiu és la millor fórmula per fer de Granollers una ciutat educadora i una ciutat que construeix cultura. I, construir cultura vol dir que a través de l'educació les persones poden millorar les seves eines per accedir i per fer aflorar la seva capacitat expressiva.

Aquest línia estratègica té com a objectius específics:

- 1A.** Treballar amb les escoles posant l'accent en la creativitat dels alumnes.
- 1B.** Crear nous públics a través de l'educació en el consum cultural: aprendre a gaudir de la cultura aprenent a llegir i interpretar els llenguatges artístics.
- 1C.** Augmentar l'oferta d'ensenyaments artístics a la ciutat diversificant-ne les disciplines.
- 1D.** Millorar i intensificar la relació entre les àrees de gestió municipal amb competències en educació i cultura.
- 1E.** Trobar noves fórmules per a que la comunitat educativa participi en el disseny de les programacions culturals del municipi.
- 1F.** Establir aliances i projectes compartits en educació i cultura entre els agents territorials: escoles, ampa's, centres cívics, entitats, etc.
- 1G.** Crear nous programes educatius, vinculats a les necessitats segons el cicle de vida, per facilitar la formació contínua de persones en expressions culturals. Fomentar l'intercanvi de coneixements, també a nivell intergeneracional.
- 1H.** Augmentar l'oferta d'ensenyament del català per a nouvinguts per tal que l'idioma no pugui ser una barrera d'accés a la cultura.

- 1I.** Establir noves relacions i aliances entre les escoles i les entitats culturals, desenvolupant projectes comuns.
- 1J.** Accentuar la dimensió educativa dels equipaments, esdeveniments i serveis culturals. Els recursos culturals per definició són també recursos educatius.

2. Granollers crea: la ciutat expressa

La capacitat creativa d'una ciutat com Granollers no és quelcom que es pugui mesurar, en canvi el que fa que una ciutat es pugui definir com a creativa és la capacitat que té per expressar aquesta creativitat. L'expressió creativa de la ciutadania és una de les riqueses del que es pot anomenar l'intangible cultural de la ciutat. És una capacitat que si es fomenta i compta amb suficients mecanismes per aflorar, suposa un motor de canvi i de desenvolupament del municipi gairebé a tots els nivells.

Una ciutat que crea i s'expressa a través de la cultura és una ciutat viva, que té missatges a enviar i ambició d'emocionar. La ciutat la fan les persones, els col·lectius i tot un patrimoni físic i intangible que ha anat construint una identitat. A través de la creació i de l'expressió cultural, aquesta ciutat es presenta a tota la ciutadania i alhora es repensa, es torna a imaginar i a crear-se a si mateixa. L'aposta de Granollers per l'expressivitat passa per l'assoliment dels següents objectius específics:

- 2A.** Fomentar l'expressivitat intercultural. Desenvolupar programes específics dirigits a grups d'edat i col·lectius determinats per tal de dotar-los de les eines necessàries per garantir la pràctica cultural i creativa.
- 2B.** Fer de la creació i l'expressió artística una element de desenvolupament i inclusió social incorporant la filosofia del Desenvolupament Cultural Comunitari en diferents projectes culturals de la ciutat.
- 2C.** Fer de l'excel·lència un criteri de treball en el foment de l'expressivitat. L'excel·lència com a punta de llança d'una ciutat creativa, que estira tota la capacitat expressiva de la ciutadania.
- 2D.** Posar en valor tota la creativitat i expressió cultural que es fa a la ciutat, sense distincions de categories.
- 2E.** Situar la creació i l'expressió artística i cultural de la ciutat al centre de l'estratègia de projecció i posicionament de Granollers en el seu entorn. Desenvolupar el projecte de la Roca Umbert Fàbrica de les Arts com a principal referent d'aquesta estratègia.
- 2F.** Aconseguir un equilibri en la dimensió local i global del projecte Roca Umbert Fàbrica de les Arts.

- 2G.** Fomentar l'associacionisme com a fórmula per a la pràctica cultural i element dinamitzador de les expressions culturals col·lectives.
- 2H.** Fomentar l'intercanvi entre gèneres i disciplines artístiques.
- 2I.** Dotar equipaments culturals amb noves tecnologies per a l'exposició i creació de propostes artístiques amb formats no tradicionals.

3. Granollers accessible a la cultura

Fer de Granollers una ciutat accessible en termes de cultura vol dir treballar per reduir a la mínima expressió les barreres d'accés actuals. L'accessibilitat apareix com a estratègia determinant per democratitzar la cultura a la ciutat. En aquest sentit, cal desenvolupar un treball específic per a cadascuna de les barreres que poden dificultar que les persones exerceixin lliurement els seus drets culturals. Per fer-ho, els objectis específics sobre els que cal treballar són:

- 3A.** Acabar la xarxa d'equipaments culturals de proximitat, consolidant el contingut cultural dels centres cívics tot fomentant la seva funció de laboratori d'idees, experimentació i expressió territorial, i amb l'ampliació de la Biblioteca Can Pedrals. Potenciar el treball en xarxa entre els equipaments de manera que tots coneguin els recursos que s'ofereixen i la coordinació de programació amb els municipis de la conurbació.
- 3B.** Situar com a equipaments d'accés preeminent en els plans de mobilitat municipal els equipaments culturals centrals i de referència. Adequar horaris d'activitat cultural i de transport públic urbà.
- 3C.** Establir mesures per a fer accessibles els equipaments i recursos culturals a totes les persones de Granollers i, en especial, als col·lectius i grups amb necessitats específiques (ex. Minusvalideses físiques o psíquiques).
- 3D.** Establir estratègies perquè el preu – entrades, inscripcions a cursos, etc. – no siguin una barrera d'accés a la cultura a través de beques, gratuïtat i destinant-hi més recursos públics.
- 3E.** Detectar les persones que no estan accedint als recursos culturals de la ciutat i desenvolupar programes concrets per tal que ho puguin fer. Treballar a partir de la complicitat d'altres serveis o altres àmbits (ex. esport) per apropar la cultura a nous públics.
- 3F.** Millorar la informació sobre els recursos i les possibilitats d'accés als espais municipals. Assegurar que el Rengle arribi a totes les cases. Optimitzar i innovar els sistemes d'informació (TV, Ràdio; crear més espais participatius).

- 3G.** Augmentar el suport al teixit associatiu vinculat a la seva aportació com a porta d'entrada a la cultura. Definir estratègies comunes entre entitats i Ajuntament d'apropament de la cultura i la tasca del teixit associatiu en l'accés.
- 3H.** Mantenir l'equilibri i la diversitat en l'oferta de programació cultural del municipi combinant tradició i innovació, quantitat i qualitat i apostant per l'excel·lència.
- 3I.** Assajar programes oferts en horaris diferents als que habitualment s'utilitzen per la pràctica cultural, amb la finalitat d'arribar a una població més diversa.
- 3J.** Estendre l'accés a les noves tecnologies per combatre l'escletxa digital
- 3k.** Augmentar l'oferta cultural en els espais públics – carrers i places -.
- 3L.** Prioritzar el públic familiar en la programació cultural

4. Granollers espai cultural compartit

Granollers, com qualsevol ciutat, es pot definir segons l'ús i gestió que fa del seu espai públic. És a dir, per una banda, a partir de l'activitat que es desenvolupa a la ciutat, i per l'altra, de la manera com la ciutadania forma part de la presa de decisions en la gestió d'aquest espai. Per tant, espai públic és tant l'espai físic com el simbòlic.

Aquesta línia estratègica pretén situar la cultura com a element articulador de l'espai públic, com a element de cohesió dins aquest espai. L'ocupació de l'espai públic per part de les persones suposa retornar a la idea de l'àgora o la plaça pública. I, la cultura i l'expressivitat són unes eines excel·lents per recuperar espais per a la ciutadania.

- 4A.** Fer de l'àmbit de la cultura l'avantguarda de la participació ciutadana a Granollers, convertint-se en referent de la cultura participativa de la ciutat. Assajar amb les possibilitats de la “democràcia participativa” (pressupostos participatius).
- 4B.** Millorar la profunditat participativa del Consell de Cultura. Mantenir l'estructura de grups de Treball però aconseguint un grau més elevat de debat en el plenari.
- 4C.** Incorporar els principis (dret a la cultura, interculturalitat i ciutat cultural) de la cultura en la planificació urbanística i territorial de la ciutat.
- 4D.** Prioritzar projectes limitats en el temps i amb un desenvolupament concret per tal de visualitzar la capacitat transformadora de la participació ciutadana.
- 4E.** Obrir a la participació espais que no compten amb suficients mecanismes per a desenvolupar-la: Teatre Auditori, Museu de Granollers.
- 4F.** Fer conèixer a la ciutadania les possibilitats i mecanismes que té a l'abast per participar i incidir en la realitat cultural.
- 4G.** Facilitar un millor coneixement del patrimoni cultural de la ciutat per tal d'aprofundir en la identificació de la ciutadania en la ciutat on viu, afavorint la cohesió social.
- 4H.** Aprofundir en el paper de la cultura en el desenvolupament econòmic de la ciutat. Fer un major acompanyament al tercer sector i, en especial, a les empreses, per facilitar la seva consolidació econòmica.

- 4I.** Configurar la xarxa d'equipaments com a principals motors de l'espai públic cultural, creant aliances amb el seu entorn territorial i àmbit de treball i generant noves dinàmiques que incentivin la participació cultural.
- 4J.** Desenvolupar projectes d'ocupació de l'espai públic per la cultura i l'expressió artística i cultural. Articular noves iniciatives vinculant entitats, col·lectius artístics, estudiants de batxillerat artístic, etc.
- 4K.** Fomentar la Festa Major i les festes de Barri o altres esdeveniments festius com a manifestacions de l'ocupació de l'espai públic per part de la ciutadania. Aprofitar aquests espais per enfortir la col·lectivitat i el sentiment de pertinença a la ciutat.
- 4L.** Millorar la coordinació entre les diferents àrees municipals a partir de l'elaboració i desenvolupament de projectes comuns.

3. Els CRITERIS per a un nou model de política cultural

Un nou model de política cultural no requereix només una nova estratègia, sinó que demana que aquesta s'afronti des de criteris renovats. Els criteris són el que marca la forma en que s'encaren els objectius que es volen assolir amb la nova estratègia. Per dir-ho ras i curt, el nou model de política cultural per a Granollers no només tracta de definir què cal fer sinó com cal fer-ho.

Aquests criteris són els que han d'orientar la manera de treballar i desenvolupar les propostes d'actuació que caldrà anar renovant, regularment, amb plans d'acció temporals, els propers anys. Uns criteris que parteixen de la filosofia de l'Agenda 21 de la cultura, i de l'experiència acumulada en l'acció cultural a Granollers, i són:

- La **participació** com a metodologia de treball. Obrint i fent cada cop més transparent i participada la presa de decisions.
- La **corresponsabilitat** en l'acció cultural de tots els agents. Millorant el tracte entre sector públic i privat, fent un pas més enllà de l'intercanvi i desenvolupament projectes comuns.
- Amb **una actitud pro-activa**. Detectant les problemàtiques i les exclusions dels circuits culturals i treballant-hi. No desenvolupar actituds reactives a les demandes sinó generar programes que facin que la cultura arribi a tothom.
- Fent **pedagogia**. Mostrant i revaloritzant la capacitat transformadora i inclusiva que té la cultura. Generant valor afegit a l'acció cultural com a acció educativa i, fins i tot, compensadora de desigualtats socials.
- Amb **gosadia** davant la creativitat. Actuant en dos sentits: creant un entorn favorable per a fer aflorar la capacitat expressiva de les persones i sent rigorós en l'aposta per la qualitat de l'expressió artística.

D. ANNEX

Annex I.

Mapa de recursos culturals

A l'hora de definir amb quins recursos compta Granollers per a desenvolupar la seva activitat cultural, cal aclarir que del que es parla és de tots aquells elements **tangibles** que, de manera **directa**, es posen al servei de la cultura. És important especificar que en aquest annex es parlarà d'aquests elements, de tot allò que d'una manera o altra es pot quantificar o enumerar sistemàticament. Per tant, altres elements que es poden considerar intangibles i difícils de quantificar han estat objecte d'anàlisi en altres apartats. D'altra banda, també es remarca que es tracta de recursos que es posen al servei de la cultura de "manera directa". És a dir, tot i que en el present estudi es parteix de la concepció àmplia de la cultura que proposa l'**Agenda 21**, també s'ha considerat escaient analitzar aquells elements que es defineixen preeminentment com a culturals, mentre que tota la resta d'agents, espais o activitats que també tenen algun contingut cultural formaran part, de manera transversal, de l'anàlisi global que es fa en aquest estudi.

1. Els agents

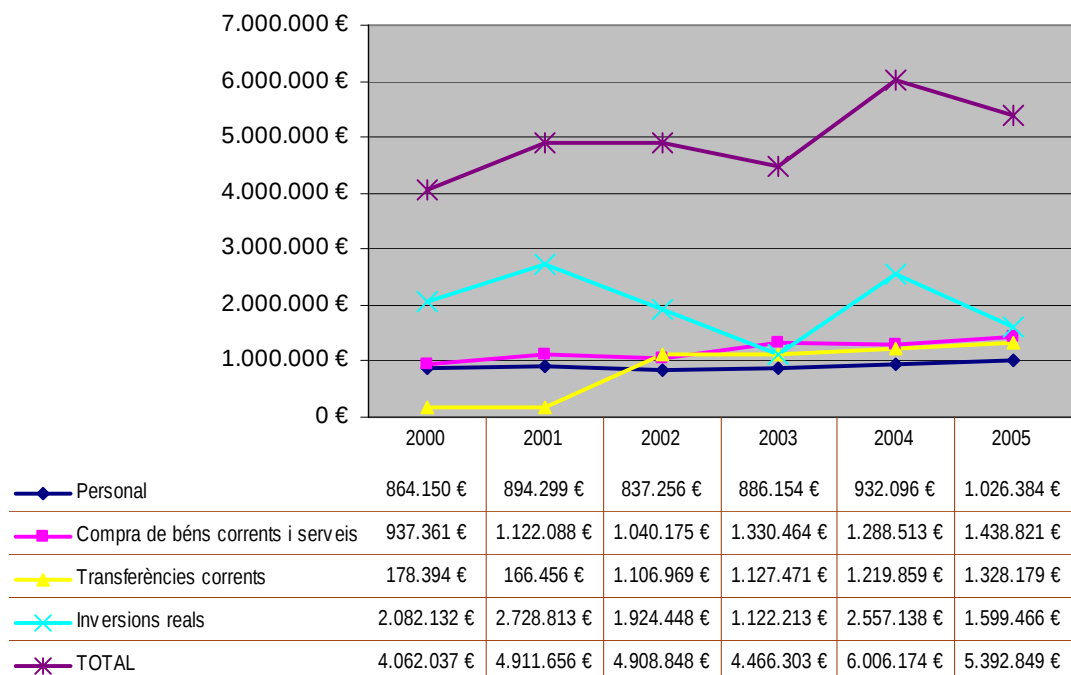
1.1 El sector públic

L'Ajuntament és l'administració que pública que assumeix les competències en cultura a Granollers. Ho fa, però, amb la col·laboració d'altres administracions com la Generalitat – en algunes inversions – ; la Diputació de Barcelona, que aporta una part molt important del servei bibliotecari a més de serveis de difusió artística i assessoraments; o el Consell Comarcal del Vallès Oriental, amb el que s'han arribat a acords en qüestions com la gestió de l'Arxiu comarcal i l'Hemeroteca.

El pressupost municipal dedicat a cultura ha anat creixent els últims anys, tot i algunes oscil·lacions. Com es pot comprovar en el següent gràfic, aquestes oscil·lacions tenen una relació directa amb l'esforç inversor, que condiciona en gran mesura el comportament del pressupost global. En aquest sentit, les importants inversions que han suposat els nous equipaments culturals, com el Teatre – Auditori o la Roca Umbert, expliquen el creixement puntual d'aquest concepte.

Els altres tres conceptes o capítols que estructuren el pressupost han mantingut un línia de creixement moderat i continuat.

Gràfic 4.1. Despesa consolidada en cultura de l'Ajuntament de Granollers

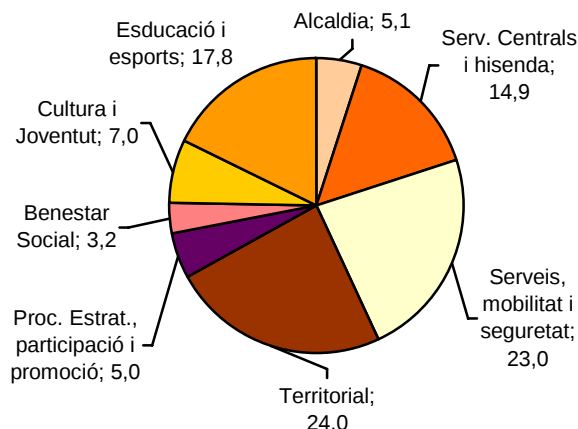


Font: Ajuntament de Granollers

NOTA: al 2004 el total incorpora 8.568 € en concepte de subvencions de capital. Partida que només apareix aquest any

El Gràfic 4.2. mostra el pes del pressupost de cadascuna de les àrees municipals dins el pressupost total de l'Ajuntament. L'Àrea de Cultura i Joventut representa un 7% del total del pressupost el 2006, que representa un total de 5.881.110 €. Per tant, en nombres absoluts un increment gairebé mig milió d'euros respecte l'any anterior.

Gràfic 4.2. Pressupost de despeses consolidat per àrees de l'Ajuntament de Granollers 2006.



Font: Ajuntament de Granollers

Els diferents **programes** que es desenvolupen des del servei de cultura i els ens autònoms de cultura (Patronat del Museu i Granollers Escena SL) es poden enumerar i resumir, de manera molt sintètica, amb els següents quadres:

Arts plàstiques i visuals

Patronat del Museu	Les exposicions temporals del museu acullen mostres d'arts plàstiques i visuals tot i que la línia expositiva més habitual té a veure amb la memòria i el patrimoni. A destacar l'exposició "Cumella, processos escultòrics"
Projecte INCívics	Exposicions d'art contemporani als diferents centres cívics de la ciutat. El 2005 es van realitzar 10 exposicions amb un total de 689 visitants
Sala d'exposicions AireF i Espai Passe-partout	A través del conveni amb l'Aliança Francesa es programen exposicions a aquests espais. Total 11 exposicions amb 761 visitants.
Projecte Galeries	Acord amb les galeries d'art de la ciutat per l'exposició d'artistes joves de la ciutat. Vinculat al projecte INCívics.
Projectes de desenvolupament cultural comunitari	Metodologia de treball social i educatiu que emprà l'art com a eina per a la transformació, la comunicació i l'expressió de la comunitat

Associacionisme i participació

Consell de Cultura	Organisme de participació, assessorament i consulta obert a tota la ciutadania. Es reuneix 3 cops l'any i s'organitza en Grups de Treball. El 2005 hi van assistir un total
---------------------------	---

	de 29 entitats.
Subvencions	El 2005 es van atorgar subvencions per una quantitat de 52.000€ a 73 projectes presentats per 22 entitats. Les tres línies d'ajuts eren a: la difusió cultural, la gestió associativa i les noves tecnologies
Cessió d'espais	Els espais més utilitzats per a activitats culturals de les entitats són: els Centres Cívics – se'n fa referència més endavant-, la Casa de Cultura Sant Francesc – tot i que té una important participació de l'Ajuntament, se'n detalla l'activitat en l'apartat del tercer sector – i, a la Sala Francesc Tarafa, on s'han programat 244 activitats (11 programades per l'Ajuntament, la resta alienes) amb un total de 14.339 usuaris.
Mostra d'Entitats	La mostra es realitza a finals de maig i està protagonitzada per entitats de solidaritat i cooperació. Es compta amb una pàgina web on es pot trobar informació de les entitats de Granollers: www.entitatsgranollers.org

Cultura popular i festiva

Cavalcada de reis	Cada any s'organitza la cavalcada
Festa de Carnaval	Des de fa poc temps s'ha constituït una comissió que treballa en l'organització del Carnaval
Festa de l'Ascensió	S'articula un programa cultural que complementa la fira multisectorial. S'organitzen espectacles de carrer, concerts i es compta amb la participació d'entitats culturals.
Festa Major	Coordinada a través de la comissió de Festa Major on participen Blancs, Blaus i tècnics municipals.
Festes de Nadal	Es fa un treball específic amb les escoles de Granollers – Patges a les escoles -
Festes als Barris	Es col·labora amb els organitzadors de les festes dels diferents barris de Granollers

Foment de la lectura i les arts literàries

Comissió de Lectura Pública	Enguany s'ha constituït la Comissió de Lectura Pública. Un organisme que vetllarà pel foment de la lectura i per garantir-ne l'accés.
Entre Llibres	Durant el 2005 en aquest programa s'han organitzat 90 activitats diferents – contes, exposicions, extensions bibliotecàries...-
Activitats entorn el Dia del Llibre	Entorn el 23 d'abril s'organitzen les activitats sota el títol comú de "per l'abril lletres mil". Es tracta d'una programació orientada a fomentar la lectura.
Premis Literaris	• <i>Premi Josep Escobar de Còmic</i> - el 2005- 6a edició • <i>Certamen literari Les Millors Pàgines</i> – el 2005 6a edició
Servei de Biblioteca	• Biblioteca Can Pedrals: s'han realitzat 185 activitats amb 2312 participants. La Formació d'Usuaris ha tingut 715 participants • Sala Joan Camps, té una mitjana de 48 usuaris al dia • Biblioteca Roca Umbert. 78 activitats amb 1900 participants i en formació d'Usuaris: 37 visites escolars amb 832 alumnes. Cessió d'espais: 47 activitats amb 124h d'ocupació. • Biblosalut: s'ha realitzat 6.841 visites a malalts i s'han prestat 2.248 documents • Bibliopiscina: durant el 2005 va tenir 661 usuaris en els seus 44 dies de servei i un total de 827 préstecs. • Biblioplaça, a la Plaça Folch i Torres, el servei durant el 2005 va ser el mes de juliol i va tenir una mitjana de 27 usuaris diaris. *Sobre les biblioteques hi ha més dades en l'apartat dedicat als equipaments – en aquest document –
Sales de lectura i estudi	Les sales de lectura i estudi de Can Gili i Can Bassa amb 4.196 usuaris el 2005

Patrimoni i memòria

Museu de Granollers	El fons patrimonial del Museu de Granollers s'estructura a partir de quatre col·leccions: arqueologia, art, etnografia, numismàtica. Es tracta d'un fons que prové de la creació del Museu l'any 1932 i que s'ha anat enriquint any rere any. Les exposicions permanents són: ➤ Granollers, espai, temps recorregut cronològic per la història local a través
----------------------------	--

	de grans ambientacions. Està ubicada a la planta primera i segona. ➤ Necròpolis de Can Trullàs. Granollers. Can Trullàs es la principal de les necròpolis de l'assentament romà dels segles II-III. ➤ Conjunt d'enterraments amb aixovars del Camí de Can Grau (La Roca). La necròpolis del Camí de can Grau ha permès documentar més d'una trentena d'estructures funeràries excavades a terra. ➤ Can Jaume. Granollers. (Època romana) Banys de la vil·la romana de Can Jaume. Documentació d'un conjunt termal constituït per un possible nimfeu decorat amb mosaics parietals de pasta vítria. A més de les permanents també es programen exposicions temporals, on predominen les d'arts plàstiques.
Museu de la Tela	L'home i el medi natural, és el títol de l'exposició permanent. Tracta sobre el marc geogràfic del Vallès Oriental i els seus parcs naturals, la geologia de la comarca, les plantes i els animals i les seves relacions; i finalment, l'home i la seva manera peculiar d'explotar la natura A més de la permanent compta amb 6 exposicions itinerants de temàtica diversa Una de les tasques per la qual el museu ha rebut més reconeixement és la de investigació. L'any 1994 es va iniciar, amb el suport del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, un projecte de seguiment de les poblacions de papallones: el Butterfly Monitoring Scheme a Catalunya (abreviat CBMS).
Hemeroteca	L'Hemeroteca Josep Móra el 2005 va tenir un total de 592 usuaris

Òrbita Cultural, xarxa de centres cívics

Formació	• Cursos de les Aules (Art, Creixement personal, Terra, Paraula Escrita, Salut), el 2005 varen tenir 3.756 usuaris • Cursos diversos no vinculats a una aula específica. 2005 – 7.791 usuaris • Tallers plàstics i Artesanals. (3136 usuaris) • Monogràfics i Seminaris (207 usuaris)
Informació	Els Centres Cívics també fan una important funció d'informació a la ciutadania sobre activitats o serveis de la ciutat . El 2005 van atendre 3.842 consultes
Activitat cultural i associativa	En els espais dels centres cívics es programen activitats diverses tant des del propi servei (707 usuaris) com per part de les entitats (6377 usuaris). També dins aquest apartat també cal fer referència a les exposicions, la majoria de les quals són del projecte INCívics (1.463 usuaris)
Ús dels espais	Diversos serveis dels centres cívics tenen com a element comú el fet de posar a disposició dels usuaris espais determinats: • Espais de relació (3.528 usuaris) • Sales de lectura i estudi (4.203 usuaris) • Casal de Jocs (4.178 usuaris) • Cessió d'espais a entitats (4.325 usuaris) • Servei de bar (37.661 usuaris)
Entitats	Un total de 18 entitats estan vinculades als centres cívics i participen en els seus Consells de Centre.

Arts escèniques i música

Programació	Des del Teatre Auditori de Granollers es programa la temporada estable de Música, Teatre i Dansa. Una temporada on predomina el teatre i té la particularitat de fer una bona oferta operística, poc comú en teatres de ciutats mitjanes. El 2004 es varen programar 47 espectacles als que varen assistir 24.286 espectadors, amb un promig d'ocupació del 68%.
Suport a la creació escènica	El teatre Auditori participa en la producció d'espectacles i concerts que després es programen en la temporada. En aquesta línia els espais del Teatre també s'han mostrat idonis per acollir les residències d'algunes companyies. Granollers a Escena és un projecte que vincula als grups no professionals d'arts escèniques de Granollers. Amb la participació d'aquests grups s'estableixen les bases

	de funcionament del projecte i els criteris per a l'atorgament de la Bossa d'Ajuts a la producció artística. El 2004 es va donar suport a 12 companyies que van representar el seu espectacle davant uns 7.500 espectadors.
Teatre familiar	Des del Teatre Auditori es dona suport a la programació infantil i familiar de la ciutat mitjançant la Roda d'Espectacles Infantils de l'Associació Cultural. Es complementa l'oferta de la Roda amb el cicle La Família al Teatre amb programació de música, teatre i Dansa.
Orquestra de Cambra de Granollers	És l'orquestra resident al Teatre Auditori. Els últims anys ha protagonitzat un procés de professionalització que s'ha vist acompanyat paral·lelament d'un major reconeixement del públic i de les institucions. En concret, a més del recolzament de l'Ajuntament, l'OCGr rep suport de la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Més de 10.000 espectadors van escoltar l'OCGr en els concerts que va oferir durant el 2004.
Escola Municipal de Música	L'Escola Municipal de Música Josep M. Ruera, després d'ocupar diferents edificis de la ciutat es troba ubicada al Teatre Auditori de Granollers des de l'any 2005. Té uns 375 alumnes matriculats i compta amb una plantilla de 35 professors. A l'escola s'imparteixen les matèries següents: - ESCOLA DE MÚSICA: Llenguatge musical. Audició. Preinstrument. Orquestra de petits. Corda fregada: violí, viola, violoncel, contrabaix. Corda polsada: guitarra. Vent: flauta de bec, travessera, clarinet, oboè, saxo. Cant. Teclat: piano, clavicèmbal. Percussió. - ESCOLA DE GRAU MITJÀ: Harmonia. Història de la Música. Estètica. Informàtica musical. Orquestra de joves. Postgraduat de música antiga. Preinstrument.
Concerts de 9 a 10	Cicle de concerts organitzat per l'Escola de Música en el qual s'ofereixen: a les 7 de la tarda concerts amb vocació pedagògica, i a les 9 concerts oberts al públic en general.
Festival de Trobadors i Joglars	S'organitza conjuntament amb 15 municipis de la comarca del Vallès i es caracteritza per posar en relació música i paraula. El programa es desenvolupa durant els mesos de juny i juliol i a Granollers s'acullen entre 4 o 5 actuacions musicals.
Festival Internacional de Música	Festival de música clàssica, amb entre 5 i 10 concerts, durant la tardor.

Abans de finalitzar aquest apartat cal fer esment que la posada en funcionament de nous espais a la Roca Umbert – Bucs d'Assaig, La Troca i el Centre de Creació d'Arts Escèniques – serà un nou revulsiu per tal que des de l'Ajuntament es creïn nous programes en l'àmbit cultural.

1.2. El Tercer sector

A la ciutat de Granollers hi ha un total de 53 entitats que es defineixen com a entitats culturals. Cal prevenir que en aquesta enumeració s'han comptabilitzat entitats que apareixen en diferents fonts informatives i que, per tant, es procura recollir totes les associacions culturals actives del municipi. També és important fer esment a que no s'hi enumeren les entitats vinculades al món de la solidaritat ni les associacions de veïns, ja que tot i la bona tasca a nivell cultural que moltes d'elles duen a terme és el seu tret característic principal. Algunes de les entitats que apareixen en el llistat compten dins la seva organització amb una sèrie de seccions que fan incrementar de manera considerable el nombre de grups organitzats i de projectes que desenvolupen.

Entitats de Granollers	
Cultura tradicional i popular	• <i>Festa Major:</i> - o Colla de Blancs de Granollers - o Colla de Blaus de Granollers • <i>Tradicions catalanes</i> - o Associació Castellera Xics de Granollers - o Agrupació Sardanista de Granollers - o Esbart Dansaire de Granollers (seccions: infantils-juvenils, Cos de dansa, Antics Balladors) - o Grup de colles Encant - o Dracs de Granollers - o Colla de Diables de Granollers (Gran, Jove i Infantil) - o Amics dels Gegants i Capgrossos de Granollers - o L'Olla dels pobres - o Agrupació de pessebristes de Granollers - o Amics dels pastorets de Granollers
Associacions culturals	• Associació per a la coordinació de la Mostra d'Entitats de Granollers • Associació cultural de Granollers (seccions: Centre d'estudis de Granollers, Big Band de Granollers, Roda d'Espectacles Infantils, Cineclub, Cineastes de Granollers, Poetes de Granollers, Col·lectiu Granolleig, Premi d'Humor i sàtira Jaume Maspons, Beca memorial Joan Camps, Memorial Rafael González, Passejades culturals) • Òmnium Cultural (delegació comarcal del Vallès Oriental) • Agrupació Excursionista de Granollers • Associació Amics Aplec de Matagalls • Ateneu de Granollers • Casino Club de Ritme de Granollers • Associació Cultural Tejer y Crear
Arts plàstiques i visuals	• Col·lectiu Arts Palou • Amics de l'Art de Granollers • Associació de Fotògrafs del Vallès • Associació fotogràfica Jaume Oller • Artica
Literatura	• Associació l'Art d'escriure • La Vaina
Arts escèniques	• Passaltpas • Associació Dans-Art Granollers • Kurts Teatre • Grup de Teatre Adannis • Associació de Teatre Amateur Acte Quatre • Grup de Teatre Quatre per Quatre • Grup Teatral Mutis pel Fons • Grup de Teatre Xivarri • Grup de Teatre Sogtulakk • Associació Amics del Teatre de Ponent • Companyia Plan de Fugas • La Llançadora
Música	• Coral Sant Julià de Palou • Coral Art Nou de Granollers • Coral Albada i Coral Sol Ixent de la Parròquia de Sant Esteve • Societat Coral Amics de la Unió (Compta amb 6 cors diferents) • Coral Polifònica de Granollers • Coral Semifusa • Coral Sonata • Associació Musical Aula Lírica de Granollers • Orquestra de Cambra de Granollers

	• Orquestra de Cambra Independent • Joventuts Musicals de Granollers • Músics amb Iniciativa
Cases Regionals	• Centro Cultural Andaluz • Asociación Cultural Casa de Castilla y León en el Vallès Oriental

Pel que fa a les entitats de **cultura tradicional i popular**, molt actives a Granollers, es poden identificar grups diferents, tot i que molt relacionats entre ells. Per una banda hi ha les entitats vinculades a l'organització de la Festa Major, els Blancs i els Blaus, que tot i que centren la seva activitat en aquest esdeveniment la seva preparació els fa tenir activitat tot l'any. Per altra banda, les que estan relacionades amb les tradicions catalanes, ja sigui a través del ball (esbart i sardanes), a través de figures (gegants, dracs i diables) o bé vinculades a expressions com els castells, els pessebres o els pastorets.

En el grup de les associacions culturals s'hi troben entitats històriques i d'altres amb menys anys però amb un gran arrelament a la ciutat. L'Agrupació Excursionista de Granollers, fundada el 1928, es dedica a la divulgació de l'excursionisme en els vessants esportius i culturals. En la mateixa línia, l'Associació Amics dels aplecs compta ja amb 55 aplecs a les espatlles. L'Associació Cultural de Granollers es coneix com a tal des de 1953, i agafa el relleu d'una entitat creada el 1947. És l'entitat que compta amb un nombre més gran de seccions i, per tant, amb una diversitat de propostes important. Ara bé, l'entitat més antiga és el Casino de Granollers Club de Ritme, tot i que prové de la fusió del Casino de Granollers (1880) amb el Club de Ritme el 1957.

La resta d'entitats estan vinculades a alguna expressió artística i són un bon reflex de la important tradició teatral i musical de Granollers. Aquesta última, molt vinculada al cant coral – la Societat Coral Amics de la Unió de Granollers neix el 1887- i a la història de l'Escola de Música de la que en surt, el 1985, l'Orquestra de Cambra de Granollers. La tradició teatral va estar molts anys vinculada a l'Associació Cultural de Granollers, que el 1967 inicia la secció coneguda com el TAC, però a mesura que han anat passant els anys un bon nombre d'entitats de teatre amateur han anat desenvolupant noves activitats.

Tot i que gairebé totes les entitats històriques han mantingut un grau elevat d'activitat, han anat sorgint noves entitats que han donat cabuda a noves inquietuds de la població. Així, el panorama associatiu de la ciutat s'ha anat enriquint a mesura que la ciutat creixia i la seva estructura social canviava i es feia més complexa.

A més de les entitats culturals, des de l'àmbit privat existeixen iniciatives importants que suposen una aportació de primer ordre als recursos culturals de Granollers. En aquest sentit, una de les particularitats a remarcar és la importància de dues **fundacions culturals privades**:

- **Fundació Privada Cultural de Granollers.** Aquesta fundació neix el 2004 de la mà de l'Associació Cultural per a activitats escolars i infantils del Vallès, alhora creada el 1983 per l'Associació Cultural de Granollers. En conveni amb els ajuntaments, ofereix a les escoles de 30 municipis de la comarca activitats de cinema, teatre, música, dansa i activitats museístiques on participen més de 100.000 espectadors.
- **Fundació Casa Cultura Sant Francesc.** Aquesta fundació té com a finalitat la gestió i preservació de la Casa de Cultura Sant Francesc. Es tracta d'un espai polivalent que a més d'acollir seus d'entitats també acull activitats (331 activitats el 2005 amb 12.726 usuaris). En el seu patronat hi ha entitats culturals, moltes de les quals tenen la seva seu social en aquest espai, i l'Ajuntament. Els últims temps la seva activitat com a fundació ha estat pràcticament inexistent.

Pel que fa al tercer sector empresarial, es poden trobar diferents iniciatives, algunes de les quals tenen una certa centralitat en la dinàmica cultural de la ciutat:

- **El Teatre de Ponent** és una sala privada de teatre vinculada a la Coordinadora de Sales Alternatives de Catalunya. Ofereix una programació regular de teatre, tot i que també incorpora propostes musicals i dansa. Les seves dimensions reduïdes, 140 butaques, no impedeixen que s'hagi convertit en un referent dins el circuit alternatiu i que aculli anualment prop de 10.000 espectadors.
- **Centre Cultural La Caixa.** La Fundació "la Caixa" gestiona un important equipament cultural que compta amb sala de teatre, sala d'exposicions i espais per a la gent gran. Tot i que durant molts anys aquest va ser un dels espais referents en la cultura de Granollers, actualment, ha minvat considerablement la seva activitat de cara a un proper tancament.
- **Comerç cultural.** A Granollers hi ha comerços dedicats a productes culturals que compten amb una llarga història i que s'han caracteritzat, en alguns casos

més que altres, per un alt grau de vinculació amb l'activitat cultural de la ciutat. Entre d'altres cal esmentar: la Llibreria La Gralla i la Llibreira Carbó (1930) en el comerç del llibre i Ràdio Aragonès (1950) en el de suports musicals.

- **Formació en disciplines artístiques.** Hi ha oferta privada de formació en diferents disciplines a Granollers, amb diferents nivells en quant als seus projectes pedagògics. Per tradició a la ciutat es poden posar d'exemple l'Escola de Dansa Agueda Murillo o Art 9 en música.
- **Galleries d'Art.** Actualment hi ha tres galeries d'art a Granollers: El Quatre, Espai BM i AB Galeria d'Art.
- **Professionals de la gestió cultural.** Dins l'àmbit privat també han aparegut empreses de gestió cultural com és el cas de la productora Annexa o de l'empresa Tríptic.

2. Els equipaments culturals

Granollers compta amb una important dotació d'equipaments culturals que de manera sintètica es presenten en aquest apartat¹⁶. El desenvolupament normatiu respecte a les necessitats d'equipaments culturals al nostre país no està suficientment desenvolupat. De fet, per llei només existeix la obligació als municipis de més de 5.000 habitants de tenir una biblioteca. Davant aquest fet, com es veurà en el document, s'ha optat per fer comparatives amb els estàndards de dotacions d'equipaments que proposa la Diputació de Barcelona, per tal de tenir referències que permetin la comparació i la valoració.

2.1. Biblioteques

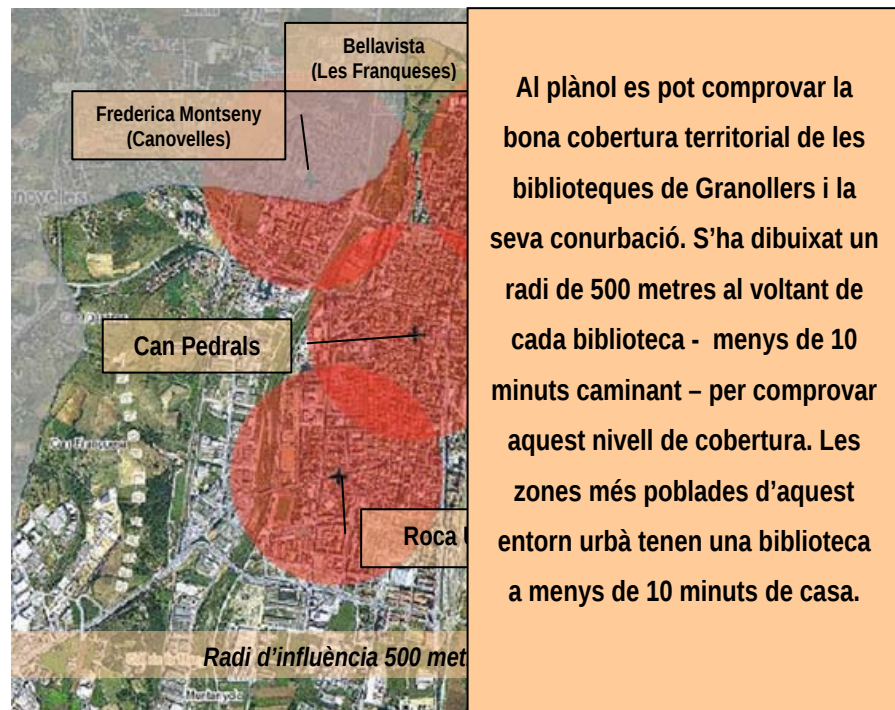
Can Pedrals és la Biblioteca Central Urbana de la Xarxa de Biblioteques de Granollers. Actualment té unes dimensions inferiors a les requerides i per tant no aconsegueix els estàndards. Està prevista una ampliació en els espais que fins ara ocupava l'Escola de Música.

La Biblioteca Roca Umbert, classificada com a Biblioteca de Barri, segons els estàndards de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, es va inaugurar el 2005 i, amb un sol any de funcionament, ja ha rebut 60.000 visites. Supera amb escreix tots els estàndards compensant, en bona mesura, els dèficits actuals de Can Pedrals.

La població amb carnet de biblioteca arriba, actualment, a les 18.121 persones (31% de la població del municipi).

Cal fer esment que a més de les biblioteques es compta amb un punt d'extensió bibliotecària a la Biblioteca Joan Camps (180 m², 53 punts de lectura, fons de 14.000 documents).

¹⁶ Cal advertir que aquest apartat és una versió resumida del Mapa d'Equipaments Culturals de Granollers, elaborat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona i recentment actualitzat i presentat públicament. Es pot consultar a la web de l'Agenda 21.



	Can Pedrals	Bibl. Central Urbana (+50.000 hab)	Roca Umbert	Estàn. Bibl. Barri (+20.000 hab)
Local m2	1282	2340	1.727	1.270
Fons doc.	74.716	37.500-75.000	20.474	20.000 – 40.000
Punts de lectura	196	194	266	114
Horari setmanal	45h	45 h	34h	34h
PC's + internet	9	31	22	16

2.2. Espais patrimonials

Els espais patrimonials són els que s'ocupen de la conservació i difusió dels diferents fons, col·leccions i documents que es preserven i que permeten explicar la història de la ciutat. Aquests espais són:

Edifici o servei	Descripció
Museu Municipal de Granollers	• Espai 2.500 m2 – 750m2 d'exposició • 2 sales d'exposició permanent • 3 sales d'exposició temporal • 1 Sala d'actes per a 150 persones • Gestió: Patronat del Museu de Granollers
Museu de Ciències Naturals La Tela	• Espai de 528 m2 – 180m2 d'exposició • Compta amb una exposició permanent • Gestió del Patronat del Museu de Granollers
Arxiu Comarcal	• Espai de nova planta, de 1579 m2 recentment inaugurat. Inclou l'Arxiu i l'Hemeroteca Municipal Josep Mora (serveis independents), una sala amb 14 punts de consulta, una sala d'actes i un espai expositiu.

2.3. Equipaments escènics

La dotació en equipaments escènics es pot qualificar de molt bona gràcies a l'encara recent, posada en funcionament del Teatre Auditori. Ara bé, també cal remarcar el risc que suposa l'excessiva dependència respecte al Centre Cultural La Caixa per al desenvolupament de les activitats vinculades al teatre amateur – donat que la sala petita de l'Auditori té poca capacitat i la sala gran té uns costos molt importants d'obertura.

Titularitat pública	
Teatre Auditori de Granollers	• Construït el 2002 • Sala 1: 646 Butaques • Sala 2: 220 Butaques • Programació de temporada de Teatre, Música i Dansa • Gestió: Granollers Escena SL
Titularitat privada	
Teatre de Ponent	• Construït el 1998 • 140 Butaques • Programació estable • Membre de la coordinadora de Sales Alternatives
Centre Cultural la Caixa	• Construït el 1981 • 349 Butaques • No hi ha programació estable (activitats ciutadanes)

2.4. Sales d'exposicions

Tot i que amb el recompte final es pot afirmar que hi ha un bon nombre de sales d'exposicions, en aquest àmbit s'assenyalen mancances importants com que no hi ha cap sala amb capacitat per a una producció de mitjà o gran format. Tot i així, és d'esperar que el nou espai d'exposició que hi haurà a la Roca Umbert pot arribar a pal·liar alguna d'aquestes mancances.



Públics		Descripció
1	Museus	Municipal 750 m2 / Tela 180 m2
2	Espais dels Centres Cívics	Can Bassa 86m2 / Can Gili – sala d'exposicions a la planta baixa/ Centre Cívic Jaume Oller / CC Palou / Centre Cívic Zona Nord (construcció)
3	Sala Francesc Tarafa	270 m2 (ús esporàdic per a exposicions)
4	Vestíbul Ajuntament	
Privats		
5	AireF	Alliance Française sala 30 m2 / Conveni - fotografia
6	Sala Cercle Cultural La Caixa	2 sales de 250 m2
7	Sala la Caixa de Catalunya	Sala de 174 m2
8	Galeria d'art AB	Dues sales de 57 i 100 m2
9	El quatre Sala d'art	3 plantes de 80 m2 amb 150 m2 d'exposició
10	Espai BM	Dues sales de 12 m2

2.5. Roca Umbert

La Roca Umbert – Fàbrica de les Arts és un projecte estratègic de ciutat que situa la cultura com a punta de llança i element central de la projecció de Granollers. Aquest important complex combina una doble dimensió amb equipament i serveis amb un clar caràcter local, i equipaments pensats en lògica de país, com el cas de l'Espai de Creació i producció d'arts Escèniques o l'Hangar de la Roca Umbert.

Així, en el projecte hi ha espais per la lectura i la consulta (la Biblioteca està en funcionament); el Centre de Cultura Tradicional i Popular, recentment inaugurat, a l'igual que els bucs d'assaig; espais de relació, espais per a la creació i espais de difusió – com ara les sales de concert.



2.6. Centres culturals de proximitat

Granollers compta quatre Centres Cívics distribuïts per tot el seu territori. A més, s'està construint un cinquè que donarà serveis a la zona nord de la ciutat. També de cara al futur, ja s'ha elaborat un Pla d'Usos per a la Masia Tres Torres, actualment ocupada per serveis de promoció econòmica però que es preveu que sigui un centre cívic que complementi l'oferta que actualment fa el C.C. Jaume Oller en aquesta zona de l'eixample de Granollers. Completa l'enumeració d'espais polivalents de proximitat de titularitat pública la Sala Francesc Tarafa, que té uns bons nivells d'activitat. En quant a la titularitat privada, tenen característiques d'equipaments de proximitat la Casa de Cultura Sant Francesc, el Centre Cultural de la Fundació La Caixa i les seues d'entitats com el Casino Club de Ritme o l'Ateneu de Granollers.

Titularitat Pública	
1	Centre Cívic Can Bassa Espai molt vinculat al territori per l'obertura amb la plaça, amb un total de 517 m2 amb un espai expositiu, dues sales polivalents, una sala de lectura i estudi, cafeteria i espais per a entitats
2	Centre Cívic Can Gili – 835 m2 en tres plantes: sala d'exposicions, dues aules taller, sala de reunions per a entitats sala de lectura (golfes) i cafeteria.
3	Centre Cívic Jaume Oller – equipament de petites dimensions, 326 m2 amb una sala polivalent de 83 m, espai de lectura, punt d'informació bar. Molt a prop d'aquest espai hi ha la Masia Tres Torres , futur centre cívic. 900 m2
4	Centre Cívic Palou – Equipament en dos edificis. L'antic centre cívic en un espai de 227 m2 amb una sala polivalent de 86 m2. La Sala Polivalent de les Escoles està resament adequada per usos diversos.
5	Centre Cívic Zona Nord - en construcció
6	Sala Francesc Tarafa espai de 270 m2 en un edifici del s XVI catalogat per a conferències, concerts, exposicions,
Titularitat Privada	
7	Casa de Cultura Sant Francesc Fundació participada per l'Ajuntament i diverses entitats històriques de la ciutat. Compta amb espais per a entitats i una sala de 220 m2 on es desenvolupen activitats.
8	Cercle Cultural Fundació La Caixa dues sales d'exposició i un auditori. Espai molt vinculat a l'ús per part d'entitats culturals del municipi
9	Casino Club de Ritme Edifici de 2.000 m2 on s'hi fan concerts (cicle de jazz), cursos de pintura, balls, exposicions, etc.
10	Ateneu de Granollers. Edifici modernista remodelat amb 130 m2 destinats a l'activitat cultural de l'entitat.

2.7. Altres espais

Per tenir una visió completa dels espais on es desenvolupen o poden desenvolupar activitats culturals a Granollers hi ha una sèrie d'espais que cal tenir en compte:

Sales d'Actes	Públiques - Sala de Plens de l'Ajuntament - Sala d'actes de l'Escola Mpal. de Música Josep M. Ruera - Sala d'actes de Centre d'Informació Juvenil GRA - Sala d'actes Guàrdia Urbana - Sala d'actes del Centre Tecnològic Universitari - Sala d'actes IES Antoni Cumella Privades - Sala d'actes la Rectoria - Sala d'actes Agrupació Excursionista - Sala d'actes ONCE
Sales de Cinema	Normalment vinculat a la iniciativa privada a Granollers es compta amb un espai multisales.
Pavellons Esportius	- Pavelló Municipal d'Esports - Pavelló Polisportiu el Tub - Palau d'Esports - Pavelló Municipal Congost - Pavelló del Club de Bàsquet Granollers (les Franqueses)
Equipaments escolars i educatius	Sobre tot sales d'actes i espais com el gimnàs. Centres que tenen espais susceptibles de ser utilitzats per a activitats culturals: Públics - IES Escola Municipal del Treball (gimnàs) - IES Carles Vallbona (pistes poliesportives) - IES Celestí Bellera (gimnàs) Privats - Escola Pia - Escola Jardí
Espais a l'aire lliure	Diferents places i carrers on es desenvolupen activitats culturals de les que cal remarcar el Centre Firal i la Plaça de la Porxada

3. El patrimoni històric cultural i festiu

Granollers compta amb un important patrimoni històric medieval i modern que el Museu de Granollers s'ha ocupat de catalogar i estudiar. En els següents quadres es recullen breument les característiques principals d'aquests edificis:

Patrimoni Arquitectònic de Granollers	
La Porxada. Segle XVI	Declarada Bé Cultural d'Interés Nacional. Llotja de gra aixecada pel mestre de cases Bartomeu Brufalt a l'antiga plaça Major entre 1586 i 1587, seguint l'estil de les primitives llotges medievals. Fa 24 metres de llargària per 15,65 d'amplària i consta de 15 columnes d'ordre toscà. Al voltant de la Plaça hi ha 5 edificis catalogats, cases construïdes els segles XV i XVI que conserven algunes característiques de l'època medieval
Les Places	A l'entorn de la Plaça Major apareixen places més petites que porten el nom del producte de mercat que comercialitzaven: Plaça de l'Oli, Plaça de les Olles, la dels Cabrits... En aquestes places es compten 4 cases que mantenen característiques de l'arquitectura medieval.
Les Muralles	Granollers va estar envoltada de muralles des de finals del segle XIII fins a mitjan segle XIX. Les restes actuals corresponen a les del privilegi concedit per l'Infant Joan l'any 1366. El perímetre de forma hexagonal amidava 816 metres, els murs tenien un gruix entre 1 metre i 1,20 metres d'amplada, i una alçada de 5 metres.
Els Corredossos	Els corredossos o camí de ronda és un passadís que es construïa dins del perímetre intern de les muralles a fi de vigilar el camp i transitar-hi sense perill. Es conserven tots els "corredossos", ja que no hi ha edificacions adossades a l'interior de la muralla.
Els portals i les capelles	En el segle XVI el Consell de la vila acordà construir capelles damunt els portals d'entrada. En el portal de Caldes, es bastí la capella de Santa Anna; en el de Barcelona, Sant Cristòfol; en el de la Roca, Santa Esperança; en el de Bell-lloc, Sant Roc; i en el de Corró, Sant Antoni.
Edificis en diferents carrers del municipi	Carrer Sant Roc núm 10 - Casal dels Tagamanent, dita del Conestable, segle XV - gòtic Carrer Santa Anna núm 8 - Casa, segle XVI Carrer de Santa Esperança núms 2 i 4 cases dels segles XVI i XV respectivament
Església de Sant Esteve	La primera referència documental és de l'any 972, però no se'n coneixen les restes arqueològiques. Entre els segles XI i XII se'n va bastir una altra, sobre la qual es va construir l'església gòtica entre els segles XV i XVI. Elements destacables: Campanar de Sant Esteve. Segle XV Passadís de la Rectoria
Carrer de Corró	Antic camí ral cap a Corró, la Garriga i Vic. El creixement demogràfic del segle XVI va propiciar la urbanització d'aquesta via, situada fora del recinte emmurallat, i la seva posterior transformació en un carrer de la vila. Destaquen diverses cases amb portals i finestrals dels segles XVI i XVII. Elements a destacar: Can Punes, segle XVI-XX / Can Medalla, segle XVI Casa de Cultura Sant Francesc - Antic convent de Sant Francesc, segle XVI Biblioteca Can Pedrals - Can Pedrals, segle XVIII Casa, segle XVI Carrer de Corró, 25 / Sala Tarafa - Antic Hospital, segle XIV
Carrer de Barcelona	Antic camí de Barcelona, que enllaça al sud amb el Camí Ral. Juntament amb el carrer de Corró, configurava l'eix de comunicació de Barcelona a Vic que travessava la ciutat en direcció Nord-Sud. Igual que el carrer de Corró, hi destaquen diverses cases amb elements arquitectònics dels segles XVI i XVII. Casa, Segle XVI, núm. 2, / Casa, Segles XV-XVI núm. 4-6 Casa, Segle XVI, núm. 5 / Casa, Segle XVI-XVII, núm. 28-30 Casa, Segle XVI, núm. 48 / Casa, Segle XVI, núm. 50 i 52

Annex II.

**Relatories de la Jornada de
Participació**

1. Accés a la cultura

En Pep Mogues, coordinador del grup d'accessibilitat, fa una introducció a la documentació de treball.

Intervencions de la gent en aquest primer moment introductori:

- Un inconvenient per accedir als serveis és la manca de pàrquings. També que no es pensa amb la tercera edat per facilitar aquest accés.
- Es diu que no hi ha temps per participar, en canvi es mira molta televisió.
- El preu de la cultura és una barrera.
- L'entorn social influeix en la participació, el fet de practicar alguna disciplina artística s'encomana.
- Abans la cultura tenia un prestigi social i ara no.
- Abans, durant la 2^a República un pagès anava a l'Òpera per pocs diners. Cal recordar el que teníem i hem perdut. Caldrien preus més populars.
- El fet que t'arribin les activitats en català pot representar una autodiscriminació, en el sentit de no voler-hi participar o no voler-ho entendre. Però per altra banda les dades indiquen que hi ha poca gent que entengui el català. (... publicitat en català igual no es llegeix.)

No es va respectar el guió establert en forma de blocs i preguntes. Les principals aportacions al debat varen ser:

- Al sindicat d'UGT tenim uns llibrets per les dones àrabs perquè els llegeixin. I ens diuen que no entenen el català. Moltes vegades cal tenir en compte que la gent ho pugui llegir i entendre.
- Si vols arribar al màxim de gent pot ser ha d'estar en 2 llengües. (català i castellà)
- A les zones de barris hi ha molta gent que en prou feines sap llegir i escriure, gent immigrant dels anys 50, això dificulta l'accés al català. Cal trencar aquesta barrera al límit de l'analfabetisme
- La gent que busca cultura t'hi apropes a la cultura, tots ens hem trobat amb un grup de conversa de llengües diferents, això no és un problema.

1. - es fan moltes coses a Granollers ?

- V: pensa que es podria fer molt més. És un dret de tots i no d'uns quants. ...
Relació cultura amb educació ...No té res a veure una cosa amb l'altra. Jo sóc del Brasil, allà un 50 % la gent no sap llegir, però en canvi l'accés de la cultura és per tothom. Sempre hi ha espectacles per tot arreu. Aquí falta oferir cultura a la gent, a partir d'aquí la gent s'acostumaria a consumir cultura i podria arribar a pagar per veure un espectacle.
- A vegades estem una mica intoxicats ... no hi ha una motivació suficient degut a la gran quantitat d'oferta. Cal veure amb què hem de concentrar els esforços. A les biblioteques els actes són gratuïts i no hi ha tanta gent.
- S'ha d'apropar la cultura a la gent, més que la quantitat.
- Les entitats ens en fem un fart de muntar activitats i no ve prou gent. Només ens venen els associats, pot ser les activitats no estant ben orientades.
- la Fabrica de les arts és un col·lectiu de col·lectius ... , vens aquí i se't va la vista al taulell d'activitats. El fet que hi hagi un lloc comú de trobada, i no desperdigats, per la cultura és molt positiu.
- Falla la difusió de lo que se hace, es que no llega. Falta debatir temes de educación. la problemática en los colegios, violencia, pero donde se habla de esto? Falta debate con ellos, alumnos, padres, i ver que passa. Falta una cosa mas de todos.
- Les dones continuen compromeses amb la família, el horario es una problemática para tener acceso a la cultura.
- El que veig és un cercle concèntric, els consumidors sempre són els mateixos.
- Sobre el tema de la difusió, la cultura s'hauria de vendre, hi ha masses fulletons. Cada dia no puc aturar-me a mirar el que es fa hi ha molts papers per agafar, a vegades se'm passa, el que va molt bé és el rengle, hauria d'arribar a més gent. No arriba a la gent dels barris. La gent nouvinguda trobarà la Troca com a punt de referència.
- Tenim respostes molt diferents, la gent que vol cultura la busca. Per exemple hi ha un noi Senegalès que té interès, ha buscat, ara és a Xics. Xics atrau gent immigrant, Fem tallers als barris, Xics sempre hem tingut capacitat d'atraure gent d'altres cultures. L'accés sí, però qui té interès a la cultura.

- Falta que la cultura estigui més a prop de la gent, als barris.
- És molt positiu entrar en contacte, que fos recíproc l'intercanvi de cultura entre grups diversos.
- Sortim de casa uns llegim poemes, uns canten, el producte és l'excusa per trobar-se. ...Són molt útils els equipaments com la Troca. En la dinàmica de contacte es generaren coses.
- Tenim una massificació de la informació que ja no funciona, s'han de buscar maneres alternatives per arribar a la gent i no tants papers. La gent que no consumeix la cultura, si trobessin un punt centralitzat ..
- C: creieu que funcionaria ?
- En els pobles petits sí, saps on trobar-les.
- Hi ha gent que no veu ni un cartell, pot ser no li interessa, si vols saber què es fa, vas on anar-ho a buscar.
- Estem parlant del concepte de consum, ha de ser consum o vivència ? idea mercantilista de la cultura. .. On és la capacitat d'acollir això ? ha d'haver-hi un nucli ...
- Activisme cultural ... Hi ha altres llocs que algú m'ha obert la porta, un company que m'ha engrescat, cadascú crea els seus adeptes. A les entitats un convenç fins un límit . Com s'arriba a la cultura? L'activisme i el respecte és important. Un centre com aquest dóna ales.
- La clau seria si volem canviar les coses per a les generacions futures. No tant anar a buscar que la gent gran s'acosti, sinó que els petits creïn un hàbit .
- Volem canviar les coses per la gent futura, passa per la reeducació. Els diners que hi han són els que hi han, però s'hauria de valorar ... com acostar els hàbits culturals de forma diària.
- Exemple a Montornès, la Rosa Cortès, fa passar les escoles per les exposicions ja de ben petits, aquests ja no tindran aquests problemes ... Que pensin a fer venir les escoles a aquest centre. Els catalans no van al centre andalús. Aquí no hi ha aquesta cultura, les cultures àrabs són magnifiques

- A vegades participar té a veure amb el sentit de pertinença, d'exclusió o inclusió ... tota aquesta qüestió multicultural és aquí, perquè no són permeables entre uns i altres des de la vivència,
- El rengle s'agraeix molt l'escola d'adults està lluny, ja no pot ser només escolar, cal fer una relectura de tot això. L'equipament ajuda molt, tenen una cosa a rebre i a donar si saben que es conta amb ells. Pot ser hem de rellegir-ho, apropar equipaments, seria una accés a la cultura, perquè no l'escola d'adults a la troca, més enllà d'escolarització, cultura com a cultivar ...
- Pertinença al lloc, sentir-te bé en un lloc és més fàcil participar. ... l'educació sí, però no és suficient, si has de sembrar ... a les escoles van entre 2 o 3 vegades al teatre, i la situació és igual, no ha canviat gaire. ha pujat, però no el previst.
- L'educació és una condició necessària, però no suficient.
- Al Brasil tot es fa al carrer, dansa, opera, tots per igual s'emocionen, la cultura arriba a la gent. Es pensava que aquí podria fer més. La cultura és al darrer lloc, vivim en una societat de consum. Van començar a fer arts escèniques aquí. Hi hauria d'haver a les escoles classes de dansa, música, etc. Perquè és el que desperta la sensibilitat. Veus el que hi ha al darrera i ho valores. Ells s'hi han trobat amb pares, que van ara més al teatre amb els fills perquè aquests els hi porten.
- Hi haurien d'haver hores extraescolars on les entitats hi poguessin col·laborar (dansa del ventre, sevillanes, ...
- Jo he anat a una escola Pere Vergés ... es vivia molt la cultura. Crec q l'educació és molt important. Troba molt positiu que a Granollers, a les escoles es facin tallers de "xics" ...
- Si el producte ven ha d'arribar. El sentiment de pertinença "parlar una llengua que no és la teva és un acte d'amor". Els fills han de portar als pares. A xics hem vist que uns pares venen perquè els fills venien.
- La nostra aportació fora de la Troca és la difusió, pels xics és un dels seus objectius.
- A l'agenda cultural hi surt tot. Els centres cívics són cultura de proximitat i moltes vegades estant buits, la troca no pot ser un centre cívic, és presentar un producte, una feina feta, tota la feina que fan als Centres cívics podria tenir-hi cabuda

- Aquí falta ajuntar a la gent. Al Brasil van ajuntar als grups perquè no tanquessin ... si som illes petites no tindrem poder de canviar res.
- En el meu camp de la música, a les escoles, l'oferta s'ha triplicat, fa 15 anys era menor. L'educació de l'art i la música és molt important, i ha ajudat a canviar moltes coses, més accessibilitat.
- Les inversions van a les infraestructures.
- Que no és suficient aquesta feina, ara ens hem de dedicar als adults.
- Des de les institucions s'ha d'invertir més. L'esport a l'escola és més barat, l'art més car ... hi ha un dèficit d'escoles artístiques. Cal més dret a la cultura, crear ponts de diàleg entre cultures. Més humanització.
- Què volem aconseguir quan diem que la gent participi. Com s'ha de fabricar la cultura ...? cadascú a casa seva, pot ser convé que la gent no s'agrupi massa, el tancament de "la Macabra" una casa ocupa on hi havia cultura viva. El protagonisme de la cultura l'ha de tenir la gent. Deixar créixer petits "macabra".
- No s'hauria de menysprear la cultura de carrer "break dance", ... és significatiu que ens preocupi que la sala estigui plena. D'una banda s'ha d'afavorir el que surti ... que puguis trobar el teatre a l'escola, més accés ... l'accés a la cultura socialitza les persones.
- Apropar-se a la cultura, no només accedeixen a la cultura els que la tenen més a prop. La cultura va associat a un esforç. Que es valori més la cultura humanista.
- Aquí el problema más grande es el económico. El autobus para ir a la disco es gratis pero ir al teatro a Barcelona vale dinero. No se reconoce ... Hay mucho tipo de museo i no se puede ir. El acceso al aprender es una barrera, para estudiar teatro o hacer música, no se puede, hay una barrera económica. Yo quiero hacer cosas, y gratis no puedo. Estoy sola, cursos para parados o jubilados. Para mi colectivo no hay nada, ni un espacio donde libremente pueda aprender, de temas culturales y expresión. Tampoco hay una invitación para los jóvenes a la cultura.
- Barreres a la cultura, l'acceptació, el fet de sentir-se acceptat fa que participis més. Sentiment de no ser acceptat. Perquè hi ha gent que no entra en aquests llocs ?
- La joventut crea coses noves, com es generen per mils camins ens supera. Identificació d'uns referents de fons i forma.

- Valoració de centres com la biblioteca. És informació i és tot. Es tendeix a identificar-ho exclusivament amb la lectura. Avui s'ha ampliat el paper de les biblioteques com a espai d'informació i formació.
- Les biblioteques són la 1^a porta a l'accessibilitat. Potenciar les biblioteques com un lloc on es posés en contacte, a partir de la xarxa agrupar l'entorn d'uns temes.
- Biblioteca com a formació, que si compti entre aquestes possibilitats, que tenen un paper a nivell social. Els immigrants en fan ús, hi van per l'accés d'internet i acaben agafant un llibre.
- Parlar de cultura és parlar de diners. Intentar que no es perdin diners amb l'estructura. Que arribin més a la gent.
- Que hi hagi mecenatge, altres fonts de finançament. (Empreses, etc. .) Canviar el procés de finançament de la cultura que parteixi més de la gent.
- Limitació: S'han de fer molts papers, burocràcia que limiten les actuacions.
- El paper als centres cívics és indispensable. El que es faci a la troca es porti després als centres cívics.
- Caldria reflexionar amb els diners que el tripartit dona a l'església, la religió no és cultura.
- Ressaltar la importància del GRA com a centre aglutinador de gent jove de fora, fan una gran tasca. Gent jove que generen fets. És un referent. Està en un lloc estratègic. És la vida que s'hi viu que genera cultura.
- El Gra podria funcionar més, potenciar-ho més. Descentralitzar-ho més.

CONCLUSIONS

- Pertinença, formar part de ..., la idea que la cultura no s'imposa
- Barrera econòmica
- Educació tan a l'escola com en tot el cicle de la vida. Formar-nos tots per participar més.
- Necessitat de més espais de trobada i intercanvi, pluridisciplinars com la Troca, la biblioteques amb l'ús d'internet (Equipaments i espais de trobada)

- Accés a la diversitat cultural.
- Treballar amb infants provoca l'adhesió amb els pares.
- La xarxa social com a porta d'entrada.
- L'accés a la cultura pot ser espontània, no té sempre una explicació social.
- Persones per qüestió de temps queden excloses (gènere)
- Massa saturació d'informació cultural. Poc sistematitzada. Molta publicitat escrita.
- Concentrar-ho més i menys burocràcia.
- Que la cultura sigui més espontània, no tant institucionalitzada.
- Hi ha poca oferta d'ensenyaments artístics.

OBJECTIUS

- Optimizar i innovar sistemes d'informació (Tv i ràdio crear més espais participatius)
- Augmentar l'oferta al carrer.
- Fer de l'expressió i pràctica cultural un eina de pertinença i intercanvi cultural.
- Reduir al màxim les barreres econòmiques a través de beques, gratuïtat i més recursos.
- Desenvolupar més programes de formació, es practica i consumeix cultura a l'escola.
- Fer oferta de formació durant tot el cicle de la vida.
- Potenciar el treball en xarxa als equipaments, vinculat als coneixements
- Fer una estratègia de proximitat.
- Prioritzar la programació per a públic familiar (entrades familiars)
- Experimentar amb nous horaris.

2. Expressivitat cultural

A la reunió assisteixen unes 15 persones d'àmbits diferents: teatre, conte contes, centres cívics, tècnics de cultura del ajuntament, regidor de cultura i joventut ...

BLOC 1

Es reconeix que **la gent de Granollers és creativa**, però sovint ens trobem que moltes vegades aquesta **capacitat està per aflorar**.

S'afirma que és necessari ser d'alguna Associació o Entitat per a ser "visible" com a creador de cultura, per tant és més difícil el reconeixement a nivell individual.

L'Entitat seria el vehicle per a donar-se a conèixer.

Com s'ha de poder participar? Es parla **d'educar pel consum cultural**. Preparació per a ser "receptor" i per conèixer cada tema de cultura.

Ensenyar a gaudir. Per tant es requereix disposar d'una "bona base" mitjançant la participació i abans de tot la consumició. És important incentivar la **Motivació** per a les capacitats expressives.

Es comenta que la Cultura l'hem de practicar, no consumir-la. Encara que també es necessita de l'espectador.

Es debat la importància de la família, la tradició i l'escola com a plataforma de llançament del jovent a la Cultura.

Es difícil saber quin mecanisme utilitzar per mostrar les inquietuds i la producció artística a nivell individual. És a dir, **com podem saber els espais que disposa la ciutat de producció i d'exposició.**

*A la pregunta de qui **no** participa:*

No tothom és creatiu!!! Potser no els hi agrada la cultura. Però també tenen dret a participar encara que no hagin de ser professionals o grans genis, tothom hi té dret a gaudir-ne.

Un altre diu: - **s'ha de motivar a la gent a expressar-se**, s'ha de motivar a ser expressiu, a les arts en general, t'ha d'agradar.

- s'ha d'haver provat per saber que és el què t'agrada. Es respon.

No cal talent per estar en un centre cívic com els Xics...

Centres Cívics i artistes no es relacionen.

Es demana un recolzament a la persona creadora individual. Inquietud per a promoure o exposar l'obra de cada individu pel seu compte.

Possibilitat de crear una entitat per pintors o d'altres creadors novells.

Es puntualitzen **tres nivells creatius** en diferents graus de participació.

Valorem la cultura exterior i poder no valorem prou la nostra.

Es dóna molta importància al **reconeixement social**, l'èxit en l'àmbit de la cultura, i poca al plaer de gaudir de la cultura... competir, millora. El reconeixement fa el respecte. Necessitat de rebre una compensació econòmica a canvi.

Tothom està d'acord que la cultura és un benefici per a tothom. Ex: teatre, esports, pintura...

S'ha d'impulsar més el teixit associatiu, especialment la participació dels nou-vinguts (col·lectiu immigrants).

BLOC 2

Tothom està d'acord en que **hi ha força espais culturals però no es coneixen prou les seves possibilitats. S'ha de millorar la gestió de les infraestructures, aprofitar-ne més els equipaments actuals. Manca d'informació dels espais disponibles.**

Hi ha un gran ventall de possibilitats a les Escoles extraescolars, però no passa igual als Instituts.

Hi ha pràctiques artístiques que no es poden treballar. Ex: diuen què passa amb les pràctiques artístiques visuals? Ex: espais de vídeo creació, no hi ha equipaments per fomentar-los, eines, programes informàtics...

Mancança d'informació en general:

La informació sobre les possibilitats que ofereixen els espais no està clara,

No hi ha una comunicació global sobre el que hi ha respecte als horaris, eines, preus... la informació es perd.

(Els centres cívics polivalents) No estan preparats per a les noves necessitats, es pensa en les eines, programes audiovisuals, noves tecnologies...

(Centres de producció) les escoles no s'aprofiten estan tancades moltes hores.

Teatres petits, grans, qui actua on i perquè? Les entitats no van al Auditori, és aquest l'espai d'actuació que té el reconeixement social.

L'escola ha de fer però no és la responsable de la creativitat. És la família qui ha de motivar.

L'expressivitat no està motivada en totes les generacions per igual. No es fomenten les juvenils!!! Extraescolars és un aparcament pels nanos?

Quantes escoles tenen biblioteca? Pianos a les cases particulars...?

Escola d'Adults hauria d'oferir el que fan ara els centres cívics, entitats...

Apart de l'actual Escola Municipal de Música, promoure també d'altres espais per al consum d'Arts Plàstiques, Teatre, Dansa, etc.

EL RENGLLE és un bon referent d'informació global Cultural.

BLOC 3

La cultura és elitista, - no, la festa major és una representació de la cultura – no, la festa Major és popular i és cultura. Discrepàncies entre cultura popular- alta cultura.

La Festa Major com a perfecte exemple de cohesió cultural, popular i participatiu.

Manca i desconeixement de la nostra pròpia cultura catalana. Invasió de la cultura espanyola, anglosaxona...

Es vol obtenir un benefici econòmic de les pràctiques culturals, no es dóna el temps de dedicació que necessita la formació artística a canvi de res. Ex: treure diners de fer teatre, pintura...

Filtre econòmic

Es dona prioritat a l'esport (futbol) davant de la pràctica cultural.

El senyal de TV Granollers no arriba bé a casa nostra. El Rengle tampoc.

El rengle no m'agrada, el disseny, visualment...

Entre els grups amateurs i professionals hi ha un salt molt gran, estan poc relacionats, accessos fàcils, nexes entre diferents disciplines.

Hi ha disciplines artístiques poc establertes o que només es practiquen des de l'espai privat. Les escoles, universitats, entitats, espais d'exposició, concursos... privats són més valorats. **La cultura hauria de ser gratuïta**, encara que poder no es valora suficient si és gratuïta.

Objectius:

- Fomentar l'educació i la motivació cultural.
- Interculturalitat i creació de diferents disciplines...
- Promoure Informació sobre els espais culturals (Espais , entitats, horaris, accés...)
- Manca espais de formació.
- Fomentar i crear nous gèneres. Vinculant dintre del mateix espectacle diferents activitats o disciplines (La Troca podria ser un bon nexa en aquest aspecte).
- Fomentar paper Entitats.
- Tot queda en l'Educació no reglada. Dintre de la reglada hi ha poc accés a la Cultura.

3. Governança i participació

REFLEXIONS PRÈVIES-Coordinador: Carles Masjuan

El dret a la cultura és un dret universal. La cultura no està reconeguda com una necessitat i un dret de la persona. Tothom té dret a participar, és important, perquè ara es planteja la cultura des d'una altra visió.

Bloc I- La coordinació

- Mirant l'organigrama de l'Ajuntament de Granollers, es comenta que sembla que hi hagi lligam entre educació i cultura, en canvi, pertanyen a àrees diferents i són portades per diferents regidors. Això fa que hi hagi manca de comunicació i descoordinació entres les àrees.
- També es considera que hi ha descoordinació entre altres departaments com hisenda.
- Pressupostos participatius: s'hauria de poder dir la nostra en quan els pressupostos destinats a cultura. Saber quin pressupost es té i poder donar la nostra opinió com a entitat.
- No diferenciar cap estament, s'ha d'incentivar una mica de tot (la pintura, escultura, literatura, teatre), no tancar a uns sectors. Diu que sempre fan participar a la mateixa gent, a la gent que ja té un renom dins el seu sector cultural. A Granollers s'han d'obrir més des de cultura, és qui ha de liderar aquesta iniciativa de incentivar.
- L'ajuntament té el problema de la poca predisposició de la gent a participar i col·laborar entre les diferents col·lectivitats. Per ex: els mateixos pintors no col·laboren entre ells.
- Més complicitat i coordinació entre les entitats i l'Ajuntament. Des de les associacions s'hauria de donar un recolzament a l'ajuntament. S'ha de buscar la complicitat entre les entitats i no enfrontar-les, col·laborant i oferint la seva participació. Existeix poc diàleg i coordinació entre les diferents entitats. Si existís aquesta coordinació es podrien aconseguir més coses com p.ex. l'obertura del centre cultural "la Caixa".
- Quan fem participació hi ha desencant, està d'acord amb els pressupostos participatius.

- Complicitat en la participació, la idea de complicitat entre entitats i participants, en la línia del que s'ha dit .
- Falta pedagogia ciutadana. Hem de creure'ns la participació.
- Cal un canvi de pensament per part de l'Ajuntament i també per part de les entitats.
- Nova cultura global- Creure'ns que hi ha un espai comú i que hi podem participar. Cultura participativa: S'ha anat assentant, però actualment es va tornant més participativa. Un clar exemple és la Troca, que s'ha anat construint de mica en mica, i les entitats han anat donant idees.

Aquesta política participativa, però demana una nova cultura de l'ajuntament, etc. Hi ha la part positiva de fer campanyes i estratègies perquè participin.

- Tornant al tema dels pressupostos. Les entitats han de reclamar a l'Ajuntament explicacions de com fer els pressupostos. Els polítics necessiten que la gent els controli, i demanar com s'ha treballat el pressupost de cultura, etc...si la ciutat exigeix serà més participatiu. Hi ha el problema que tot ens ho donen fet, i no ens donen cap instrument per crear, etc...
- Un cop fets els pressupostos, parlar de com han estat fets. Inclús abans de què estiguin fets els pressupostos, parlar i consensuar.
- Cultura participativa: un cop passada la transició, en que tot era creació i la gent es mobilitzava per aconseguir coses, ara sembla que tot s'ha parat, tot i que de mica en mica, hem de canviar d'actitud per veure realitzades coses factibles.
- La Troca potser ha estat un inici, perquè s'ha construït poc a poc, aportant moltes idees i és bo que les idees vinguin del poble.
- Hi ha d'haver un interlocutor que sigui capaç de fer participar a la resta, no ha de ser un líder, sinó un bon gestor. La cultura no està suficientment representada a educació, perquè l'educació afecta a tot, per això s'han de coordinar entre departaments i entitats. Hi hauria d'haver un projecte comú entre cultura i educació.
- Caldria mirar si el sector que més es financia és el que més participa. Sembla que les subvencions només estiguin dirigides a un sector; també caldria mirar si aquests sectors participen. Creu que les entitats que reben subvencions o incentius

haurien de justificar en que es gasten aquells diners, sinó se'ls hi hauria de treure les subvencions.

- Proposta de tema: **tant el museu com el teatre són molt tancats**. El Patronat del Museu hauria de ser més participatiu. Haurien de liderar qualsevol activitat cultural que es plantegés tant d'artistes com de teatre.
- **Els equipaments també haurien de promoure la dinamització i per tant, la participació**. S'ha de millorar la coordinació entre les àrees, però afirma que aquesta existeix.

Transversalitat: el pas a la transversalitat es més important que la coordinació. Es difícil quan els departaments són verticals. S'ha de partir d'un projecte comú i treballar junts en tot el procés.

Pressupostos participatius: cal que hi hagi participació en els temes econòmics, i no només mirar les despeses sinó també els ingressos. Participació en la presa de decisions dels pressupostos.

BLOC 2. PLURALITAT PARTICIPATIVA

- El museu ha de canviar molt d'actitud perquè és un coto tancat. Diu que potser el Patronat del museu hauria de ser més participatiu. Com a aspecte positiu, ressaltava el fet que li consta que s'està treballant per tenir la sala Sant Jordi.
- Els responsables de l'ajuntament haurien de ser **bons gestors**. El que posen com a cap visible pot tenir més o menys coneixements de cultura, però es necessari que les entitats proporcionin informació suficient per poder prendre millors decisions. És necessari que les entitats proporcionin tota la informació a aquest agent cultural perquè es pugui exigir més. Referent al museu: a Granollers no hi ha gaire participació- diu que hi ha diferències amb altres museus.

Tema participació: s'ha de millorar els mètodes per donar informació.

- Hi ha molta gent que es queixa que la cultura no està feta per ella, i no s'identifiquen amb el moviment cultural de la ciutat. Aporta com a dada estadística que **un 38 % de la població no ha assistit a cap acte cultural durant l'any**.
- El Consell de Cultura és l'orgue que hauria de garantir l'avanç de la cultura, governi qui governi.

- Resposta, el 38% que no participa en la cultura i no s'hi senten identificats és perquè potser no els hi agrada la cultura.
- És important incentivar els artistes i creu que una manera de fer-ho és reconèixer la seva feina amb premis, d'aquesta manera també mouria la cultura a altres països i altres països també s'interessarien per la nostra.
- La cultura ha d'aprendre de l'esport, ja que l'esport ha aconseguit arribar a les masses i la cultura no ho ha aconseguit. **Perquè la cultura arribi a les masses I' hem de treure d'aquest elit en que està.** El que mou a la gent és el fet de formar part d'un grup, sense importar-li, almenys d'entrada l'activitat que s'hi desenvolupi. Hem de fer que tothom es senti integrat en la seva cultura. Molts ciutadans es consideren de segona perquè estan vinculats en un altre àmbit cultural. El museu ha de tractar temes que afectin a la gent i la ciutat, i si no és així, hem de portar la cultura allà on es mou la gent. S'han de fomentar els espais on la gent estigui interessada en fer cultura.
- La cultura ha d'estar pròxima a la gent. Creu que molts ciutadans es creuen de segona, perquè estan vinculats en altres àmbits socials, i per això, no es senten propers a la cultura. Diu que entre tots hem de fer possible que l'immigrant també es senti integrat, i les associacions d'immigrants fan que aquests col·lectius es tanquin. Les dos parts, ens hem d'obrir més.
- D'acord en que la cultura ha d'aprendre de l'esport. La cultura va descoordinada de l'educació. La cultura ha de superar les mancances que té i superar l'elit. Sembla que només interessa la cultura quan ja està tot fet, és a dir, que la gent no es planteja de saber com s'ha fet ni de participar en la creació d'aquella activitat. Troba a faltar el **diàleg entre cultures**, per les dues parts. Hi ha necessitat de dialogar i posar-nos d'acord.
- Tema participació: si es fan propostes culturals però no veus resultats en quant a participació, la intenció també s'apaga. La gent necessita **motivació i reconeixement** per participar. Necessiten que la seva feina sigui reconeguda i tingui **repercussió**. Això motiva a seguir treballant i participant.
- S'ha de procurar una major participació. Diu que el món de la cultura i de l'art està mort.

- D'acord amb que no hi ha la cultura de proximitat. Si les entitats no estan dintre de l'educació la cultura no estarà completa. Les entitats no estan presents a l'ensenyament. No es pot comparar la feina de l'associació amb la de les Entitats. Ja que la feina de les entitats tenen compensació econòmica i la de les associacions no.
- **La cultura ha de ser plural.** El tema de què la gent no participi, depèn de la pluralitat, de la voluntat de participació. Participació dels nouvinguts: aquests són ciutadans i gent que viuen la realitat de Granollers, cadascú té la seva cultura, i totes les cultures estan al mateix nivell. Si volen que hi hagi participació s'ha de potenciar la diversificació. Proposa fer una setmana cultural en què cada regió pugui ensenyar la seva cultura, d'aquesta manera, sortirà gent d'altres comunitats per participar. El problema es que **no tothom té la capacitat de participar**. Li agradaria dinamitzar els esdeveniments culturals.
- Fer una setmana andalusa o africana és tancar més, aporta la idea que no sigui una setmana cultural en concret sinó una setmana de les cultures en general.
- La **integració cultural** ha de ser un camí llarg i comú. No està d'acord en fer mostres d'africans, etc..perquè d'aquesta manera només aconseguim que les comunitats es tanquin més. Aquestes pluralitats de cultures s'haurien d'integrar des de l'administració municipal.

Fusió de cultures- Fòrum d'entitats. Fer coses conjuntament.

- En el moment en que la cultura sigui participativa, farà que la resta ho sigui també.
- Falta enteniment entre l'associacionisme.
- Les cultures nouvingudes no han de caure en el parany de les Associacions perquè així no s'integren. Pregunta si els col·lectius de nouvinguts tenen coneixements de l'entitat catalana o només estan preocupats per ensenyar la seva cultura, o també per aprendre?
- Es parla de tenir **nous canals de participació**. Que la gent proposi activitats i que estiguin obertes a tothom, que siguin d'interès públic. Tenir una via per

proposar. Estimular la cultura a proposar, tenir creativitat i que ajudin tant a l'Ajuntament com a les entitats.

- És important que tothom tingui consciència de ciutadà. Que es puguin visualitzar els espais i els àmbits de participació. Sortir al carrer i que es vegi. Fer participar a l'entorn local.

Conclusions i propostes

- La cultura és comú a totes les comunitats, i crear plegats, perquè segur s'aprèn. Dret d'ensenyar la nostra cultura – **identitat cultural**
- Proposa fer **fòrums d'entitats**.
- S'hauria d'intentar que participin persones de tota la ciutat, fer la setmana de la cultura africana està bé, però que pugui participar tothom. Fer propostes participatives i dur-les a terme.

La cultura, actualment, no és una necessitat bàsica.

Proposa **pressupostos participatius, vies de propostes per part de la població**.

Cal visualitzar els espais i els àmbits de participació.

Caldria una transversalitat intercultural.

Integrar-se no vol dir oblidar la teva cultura, sinó obrir-te a altres cultures.

El gran encert de Granollers, és fer participar a la gent, com es fa a la Festa Major amb Blaus i Blaus.

Un dels defectes és el canal de comunicació entre entitats. A partir d'això, s'aconsegueix una transversalitat que fa crear coses noves i, per tant, crear una cultura pròpia.

S'hauria de buscar la manera en que la nostra cultura sigui integrada.

Cal aportar idees i que aquestes idees es portin a terme.

Hi ha un altre pas que es gestionar (pressupostos) a llarg termini.

El coordinador anima a aportar propostes a la pàgina web o cultura.

Es dona per finalitzat el debat.

Resumint:

- Manca de coordinació entre les àrees. Falten projectes comuns entre cultura i educació i esport. Entre les entitats també manquen projectes comuns.
- Participació cultural també en àmbits d'habitatge, educació... Pressupost participatiu tant en els ingressos com en les despeses.
- Falta cultura participativa.
- Falta millor coneixement dels àmbits de participació. No es sap com poder participar.
- Diversitat cultural. Implicació conjunta per fer coses noves. Retroalimentar-nos els d'aquí amb els de fora.
- Poca presència de la realitat cultural a les escoles (Xics, Blancs, Blaus, Esbart dansaire...)
- L'Administració no coneix totes les necessitats de les entitats.
- Consell de cultura: és més informatiu que o de debat. Hauria de tenir funcions més clares i que no depengués del sistema polític
- La Troca com a model de participació.
- Teatre i museu no aglutina el nivell de participació que hauria de tenir.

E. Fonts estadístiques i documentals

Per a l'elaboració d'aquest estudi ha estat necessari revisar diverses fonts estadístiques i documentals:

Fonts Estadístiques:

- DEMOSCERC 2005, Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona
- Base de Dades de Municipis i Comarques i Base de dades Inframunicipal de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)
- Padró Municipal d'Habitants – dades publicades a la web municipal
- Estadístiques de les Biblioteques – Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona
- Estadístiques d'ús dels equipaments municipals - dades publicades a la web municipal.
- Enquesta d'hàbits culturals, Granollers 2003

Documents consultats:

- Declaració de l'Agenda 21 de la cultura
- Pla Estratègic de Granollers
- Pressupost Àrea de Cultura i Joventut de l'Ajuntament de Granollers anys 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005
- Memòria de l'Àrea de Cultura i Joventut de l'Ajuntament de Granollers any 2005
- Memòria del Teatre Auditori de Granollers any 2004.
- Aproximació al Mapa d'equipaments Culturals de Granollers i la seva conurbació, CERC – Diputació de Barcelona, 2004.
- Estudi sobre la Participació en l'àmbit cultural a Granollers, ICC, 2006
- Catàleg d'entitats de Granollers – 2005
- Estudi sobre l'impacte social i econòmic de la Festa Major de Granollers 2000, Ajuntament de Granollers i Diputació de Barcelona.
- Pla Director de joventut 2004 – 2007
- Pla Municipal de Participació ciutadana de Granollers
- Projecte Educatiu de Granollers – document final

- Programa Municipal vers les polítiques de gènere, 2005. Ajuntament de Granollers amb el suport del Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.
- Pla director per a la societat del coneixement, 2002 Ajuntaments de Granollers, Les Franqueses del Vallès, Canovelles i La Roca del Vallès.

Pàgines web:

- www.agenda21culture.net
- <http://www.granollers.cat/AjGra/> - Ajuntament de Granollers
- www.fabricadelesarts.cat
- <http://geodata.es/ccvor/> - Sistema d'informació geogràfica del Vallès Oriental – Consell Comarcal del Vallès Oriental
- www.entitatsgranollers.org/ - Mostra d'entitats de Granollers
- <http://www.museugranollers.org/> - Museu de Granollers
- <http://www.teatreauditoridegranollers.org/homepage.php>
- <http://www.diba.es/biblioteques/default.asp> - Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

F. Crèdits i relació de participants

L'estudi "**Principis i Criteris per a l'Acció Cultural a Granollers – una mirada des de l'Agenda 21 de la cultura**" és una iniciativa de l'Ajuntament de Granollers amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. De manera general han participat en tot el procés:

Ajuntament de Granollers:

Josep Mayoral i Antigas , alcalde

Francesc Sala i Pascual, regidor de Cultura

Membres de la Comissió Informativa de l'Àrea de Cultura i Joventut:

Alba Barnusell i Ortuño, regidora

Pietat Sanjuán i Trujillo, regidora

Ramon Buscallà i Corominas, regidor

Laura Tintó i Botey, regidora

Davinia Ruiz Medina, regidora

Jaume Vernet i Mejan, regidor

Joan Anton Cerdà i Clusella, cap de l'Àrea de Cultura i Joventut

Diputació de Barcelona:

Esteve León i Aguilera, coordinador de l'Àrea de Cultura

Francesc Vila i Albet, cap del Serveis de l'Àrea de Cultura

Carles Prats i Maeso, director del Centre d'Estudis i Recursos Culturals

*La **coordinació** d'aquest estudi ha estat duta a terme per:*

ICC.- Xavier Fina i Carles Spà, coordinadors metodològics i redacció. Olga Pedrola – aproximació sociològica.

CERC.- Eugènia Argimon, coordinació i gestió. Aina Roig i Margarita Julià (becàries), indicadors.

Ajuntament de Granollers. - Jaume Casacuberta Inglès, coordinador en el territori

Míriam Torres, secretaria tècnica

Han format part del Grup de Treball de l'Agenda 21 de la Cultura:

Carles Masjuan, mestre i president de l'Esbart Dansaire de Granollers

Cinta Cantarell, historiadora

Joan Sala Vila, editor i crític d'art i literari

Paco Galán, assessor polític

Pep Mogas, actor i director, fundador de La Llançadora

Pere Báscones, artista i professor

Ricard Causa, president de l'Associació Cultural

Salvador Pardo, grup de teatre Quatre per Quatre

Han estat entrevistades les següents persones¹⁷:

Àgueda Murillo, escola de dansa

Agustí Corominas, realitzador de cinema

Ahmadou Tidiane Diallo, fundador de l'APCISAD, associació per a la promoció de la cultura, la integració i l'ajut al desenvolupament

Albert Forns, membre del col·lectiu artísticoliterari l'Embut

Alfons Sañé, àmbit cultura tradicional i popular

Anna Estany, artista i professora de l'IES Celestí Bellera

Carles Riobó, periodista cultural

Francina G. Ars, actriu i productora de teatre (Teatre de Ponent)

Joan Vidal, músic i compositor

Olga Alcayde, coordinadora projecte Rius i redacció de la revista del museu Lauro

Pere Ortega, actor i *clown*

Pruden Panadès, responsable del Centre Cultural Fundació La Caixa

Tuni Jordana, llibretera

Vicenç Oliveras, arquitecte

Vicenç Sánchez, Empresa Tríptic de gestió cultural

¹⁷ Les 18 persones entrevistades pel seu perfil sociològic o que han participat en els grups de discussió ho han fet de forma anònima.

Han participat en la Jornada de treball:

Ahmadou Tidiane, assoc. APCISAD
Alba Barnusell, Servei de Joventut
Albert Grifell, la Troca
Anna Mas, Servei de Cultura
Assumpció Fontcuberta, Col·lectiu Art Palou
Carles Lax, Servei de Cultura
Carles Masjuan, Esbart Dansaire de Granollers
Carles Ribell, Teatre Auditori de Granollers
Carmela Garcia, La Llançadora
Casi Márquez, Centro Cultural Andaluz de Granollers
Dolors Sánchez, Servei de Cultura
Elisabet Hernández, la Troca
Esther Rosselló, Servei de Cultura
Fèlix Rubio, Grup Colles Encant
Francesc X. Escarmís, Grup Colles Encant
Gemma Buscallà, Esbart Dansaire de Granollers
Gemma Leiro , Servei de Cultura
Glòria Serra , Servei de Cultura
Guillem Puig, Xics de Granollers
Imma Saurí, Servei de Cultura
Isabel Alcalde, Servei de Participació
Isidre Plaza, Servei de Joventut
Jerónima Mulet, la Troca
Joan Pi, Associació d'Exinternats del Franquisme de Catalunya
Joan Sala Vila, Òmnium Cultural
Josep Capdevila, Esbart Dansaire de Granollers
Josep Pueyo, Drac de Granollers
Josep Vila, Societat Coral Amics de la Unió
Laura Padró, Biblioteques de Granollers
Lluís Canyelles, Colònies Sant Esteve
Marc Romera, Xics de Granollers
Maria Masjuan, Colònies Sant Esteve
Maria Pont, Coral Sant Julià de Palou

M. Teresa de Llagó, Aula Lírica
Mercè Gasch, exresponsable Biblioteques de Granollers
Mercè Martínez, Servei de Cultura
Mercè Mora, Servei de Cultura
Meritxell Remolins, Blaus
Mia Guiteras, Servei de Cultura
Montse Marsal, Servei de Cultura
Noèlia Lafuente, Centres Cívics
Norberto Girbau, Associació d'Exinternats del Franquisme de Catalunya
Núria Nadal, Servei de Cultura
Paco Asensio, La Vaina
Pep Mogas, La Llançadora
Pere Báscones, Ártica
Pere Masjuan, Esbart Dansaire de Granollers
Raimon Soler, Esbart Dansaire
Ricard Causa, Associació Cultural
Rosa Serra, La Llançadora
Rosalia Vila, La Vaina
Roser Blasco, Col·lectiu Art Palou
Salvador Clarós, Fòrum Ribera del Besós
Susanna Coronado, Servei de Cultura
Teresa Vega, La Llançadora
Toni Sánchez, Esbart Dansaire de Granollers
Vanda Mota, La Llançadora
Ventureta Ballús, Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica